SELÇUK UYGUR

Operasyon: Mussolini

DÜNYAYI SARSAN KURTARMA HAREKÂTI

Kronik

GİRİŞ

Dr. Polat Safi

TÜRKİYE'DE son yıllarda İkinci Dünya Savaşı'na artan bir ilgi var. Kronik Kitap'tan çıkan ve giderek genişleyen İkinci Dünya Savaşı Dizisi bu bakımdan özel bir yere sahip. Selçuk Uygur'un editörlüğünü üstlendiği dizide savaş büyük ölçüde mağlup olan taraflar üzerinden ele alınıyor; savaşın, dönemin Nazi Almanyası ve Faşist İtalyası'ndaki yansımalarına muharip askerler yanında yönetici ve liderlere ilişkin anlatı ve analizler yoluyla ışık tutuluyor. Hâlihazırda altı kitaptan oluşan dizinin dört kitabını bizzat çeviren Uygur, bu kez dönem hakkındaki birikimini telif bir eser olarak ortaya koyuyor.

Elinizdeki kitap sadece Uygur için değil Türkçe literatür açısından da bir ilk niteliğinde. Zira Mussolini'nin iktidardan düşürülmesi, hapsedilmesi ve nihayet Meşe Harekâtı'yla –nam-ı diğer Gran Sasso Operasyonu– kurtarılması üzerine dilimizde bir başka monografi bulunmuyor. Oysa, emrini bizzat Hitler'in verdiği Meşe Harekâtı, savaşın Mihver Devletler aleyhine işlediği bir dönemde İtalya'da yaşanan siyasi dönüşüm, söz konusu dönüşümün İtalya-Almanya ilişkilerine etkisi, Hitler'in operasyon kararının ardındaki stratejik bakış ve 1943-45 yıllarında varlığını sürdüren İtalyan Sosyal

Cumhuriyeti'nin (Salò Cumhuriyeti) niteliği hakkında önemli ipuçları veren tarihsel bir kırılma noktası teşkil ediyor. Bu operasyon, aynı zamanda Nazi Alman gayrinizamî harp ve istihbarat birimlerini ve özellikle de SS ile Abwehr arasındaki rekabeti gözler önüne sererek İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarına hâkim olan stratejik ve taktik düzeydeki birçok gelişme hakkında bilgi sahibi olmamızı mümkün kılıyor.

Kitabın ana eksenini oluşturan ve temelde bir kurtarma-kaçırma operasyonu olan Meşe Harekâtı, İkinci Dünya Savaşı'nda teknik ve teknolojik gelişmelerin vardığı noktayı ve bunun savaşın gidişatını nasıl etkileyebildiğini göstermesi açısından da tarihi önemi haizdir. Zira, bu gibi bir operasyonun yapılabilmesi, planörlerin geliştirilmesi ve özel harekât kuvvetlerinin yaygınlaşmasıyla mümkün olabilmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda İtilaf Devletleri ile mağlup Almanya arasında imzalanan Versay Anlaşması (1919) gereğince Almanların hava gücüne sahip olması yasaklanmış, ancak motorsuz olmaları nedeniyle planörler yasaktan muaf tutulmuştu. Bu durum, askerî planörlerin ortaya çıkmasında önemli bir itici güç oldu ve iki savaş arası dönemde Almanya'da ve Sovyet Rusya'da bu tür planörler geliştirildi. Meşe Harekâtı'nın başat figürlerinden olan Otto Skorzeny'nin operasyon sırasında emri altında bulunduğu Korgeneral Kurt Student, bu gelişmeleri takiben ortaya çıkan planör ve paraşütçü operasyonlarında tecrübe kazandı. Keza, savaşın henüz başında Almanlar Eben-Emael Kalesi Muharebesi'nde (1940) planörleri kullanarak, elit hava indirme birlikleri Fallschirmjäger ile baskın yapan ilk kuvvet olarak tarihe geçtiler. Her ne kadar verilen kayıpların büyüklüğü

nedeniyle acı ve öğretici bir tecrübe olarak nitelenebilirse de tarihteki en büyük hava indirme operasyonlarından birine sahne olan Girit Muharebesi (1941) de Almanlar lehine başarıyla sonuçlandı.

Öte yandan, Meşe Harekâtı, İkinci Dünya Savaşı'ndaki gayrinizamî harp faaliyetlerini örneklendirmesi bakımından da dikkat çekicidir. Bu operasyon, her şeyden önce, Birinci Dünya Savaşı'nda örnekleri görülen gayrinizami faaliyetlerin (örneğin, Orta Doğu'da T. E. Lawrence'ın, Doğu Afrika'da Paul von Lettow-Vorbeck'in ve üç kıtaya yayılan Müslüman coğrafyada Teşkilat-ı Mahsusa'nın yürüttüğü faaliyetler ile Almanların Stoßtruppen'i –ki bu örnekte Galiçya Cephesi'nden itibaren Türk Hücum Taburları teşkil edilmişti– ve İtalyanların Reparti d'Assalto'su gibi elit kuvvetlerin icra ettiği gayrinizami operasyonlar) İkinci Dünya Savaşı'nda da devam ettiğini gösterir. Özel harekât kuvvetleri ve bu kuvvetler tarafından yürütülen faaliyetler, söz konusu dönemde gerçekten de katlanarak artmıştır: Almanların Brandenburg Alayı, Britanya'nın Özel Harekât Birliği, ABD'nin Rangerlar Birliği, Rusların Spetsnaz komandoları ve İtalyanların Decima Flottiglia MAS'ı gibi küçük birlikler konvansiyonel olmayan ve yüksek risk içeren özel harekâtlara imza atmışlardır. Öyle ki, bu dönemden itibaren gayrinizami kuvvet ve operasyonlar paradoksal bir biçimde "düzenli" hale gelmiştir dahi denilebilir.

Meşe Harekâtı olarak bilinen ve Korgeneral Student ile Paraşütçü Binbaşı Harald Mors tarafından planlanan zorlu uçarbirlik harekâtı bu bağlamda değerlendirildiğinde şunlar söylenebilir: Söz konusu operasyon, 1943 itibarıyla Almanya'nın dünyada

kimsenin erişemeyeceği bir planör kapasitesi olduğunu göstermenin ötesinde, hava manevralarıyla desteklenen elit birliklerin taktik hedeflerin yanı sıra yüksek değerli kişisel hedefler için kullanılabileceğini ortaya koymuştur. Ancak komuta-kontroldeki ihtilaf, operasyon öncesi güncel istihbarat eksikliği, keşif faaliyetlerindeki amatörlük, mevcut istihbaratın doğrulanamaması ve Uygur'un üzerindeki mübalağa perdesini başarıyla kaldırdığı Skorzeny'nin iniş sonrası baskın etkisini yok edebilecek hareketleri, hiçbir zayiat verilmeden sonuçlanan Meşe Harekâtı'nın seyrinde şans faktörünün de büyük rol oynadığını ortaya koyuyor.

Uygur'un İkinci Dünya Savaşı'nın farklı veçhelerine ışık tutan Meşe Harekâtı'nı titizlikle ele aldığı bu kitabı, yalnızca bir tarih araştırması olarak değerlendirmek haksızlık olur. Çünkü Uygur, akıcı dili ve sürükleyici üslubuyla, operasyonu ve bu operasyona sahne olan tarihsel bağlamı bir tarihi roman ya da film tadında anlatıyor. Öyle ki, kitabı okurken İtalyan neo-realizminin başlıca örneklerinden olan, Rossellini'nin İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanların Roma'yı işgalini konu alan Roma: Città Aperta (1945) filmini anımsıyor insan. Grenli siyah beyaz prodüksiyon severler filmin savaş henüz bitmeden yerinde çekilmeye başladığını ve dönemin şartlarını çok iyi yansıttığını anımsayacaklardır. Uygur, özellikle Mihver Devletleri'nin İkinci Dünya Savaşı deneyimini bu savaşın kırılma noktalarından birini teşkil eden Meşe Harekâtı'nın penceresinden canlı ve heyecanlı bir şekilde tasvir ediyor. İyi bir mütercimin aynı zamanda iyi bir metin yazarı olduğu su götürmez bir gerçektir, ancak Uygur bunun da ötesine geçerek, çok iyi

bir araştırmacı olduğunu ispatlıyor son kertede.
Devamının gelmesi dileğiyle...

İyi okumalar!

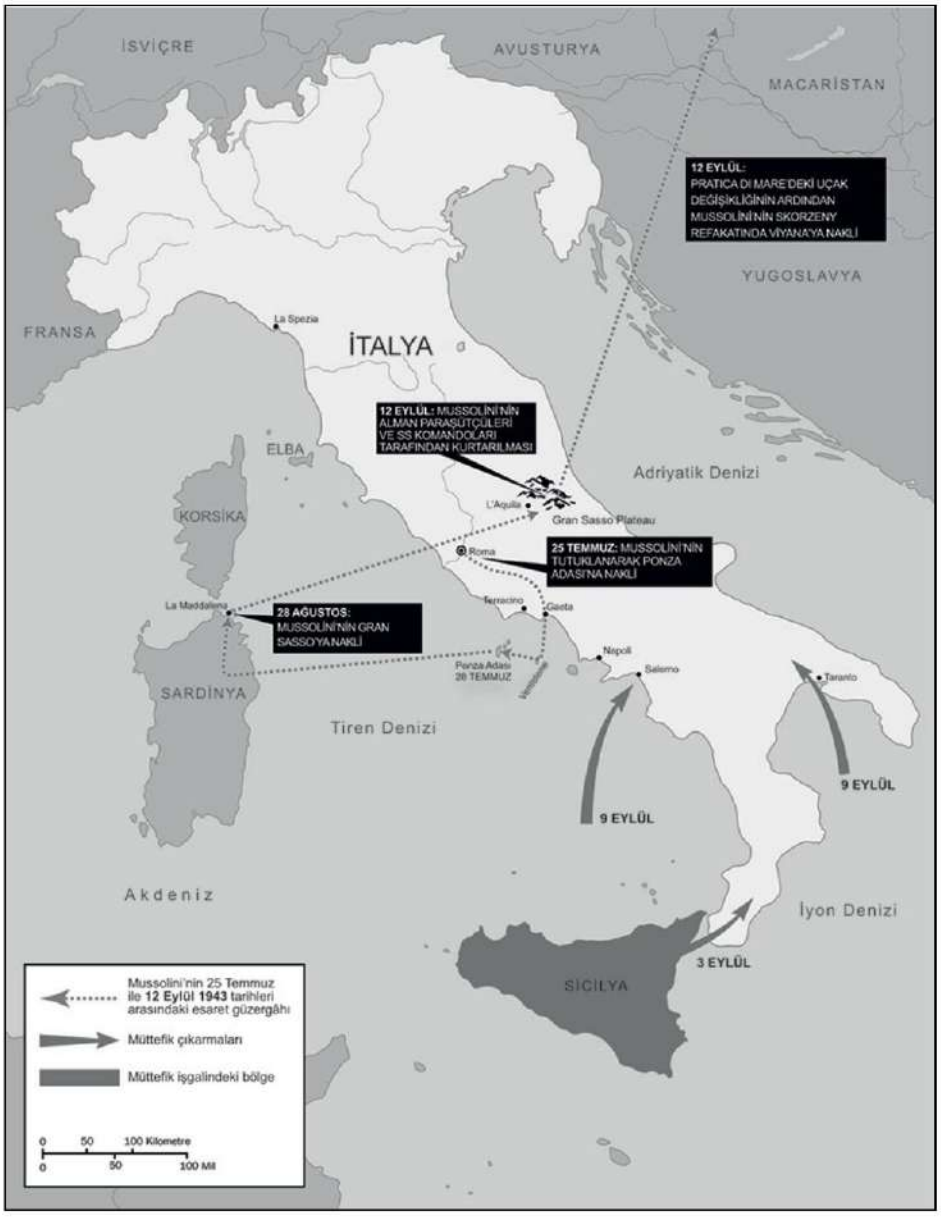

Harita 1: Mussolini'nin Esaret Güzergâhı.*

1

DUCE DEVRİLİYOR

1

DUCE DEVRİLİYOR

25 TEMMUZ 1943 Pazar günü; saatler sabaha karşı 04.00'ü gösterirken, Via Nomentana'dan ilerleyen siyah bir Alfa Romeo[2], neoklasik mimarinin Roma'daki şahikalarından Villa Torlonia'nın demir kapılarına doğru yanaştı. Muhafızlar, Villa'nın geniş bahçelerine açılan demir kapıyı, gecenin sükûnunu bozan bir gıcırtıyla açarken, aracın şoförü Ercole Boratto dikiz aynasından efendisine endişeli bir bakış attı. Arka koltukta donuk bir ifadeyle uzaklara bakan 59 yaşındaki adamın rengi solmuş, yüzü düşmüş ve omuzları çökmüştü. 1925 Ekim'inden beri Mussolini'nin şoförlüğünü yapan ve onun suikastlar, ihtilaller ve savaşlarla dolu çalkantılı siyasi kariyerine tanıklık eden Boratto, efendisini ilk kez böyle görüyordu.

Mussolini şüphesiz kötü bir dönemden geçmekteydi. İtalya, Roma İmparatorluğu'nu ihya etmek amacıyla üç yıl önce müdahil olduğu İkinci Dünya Savaşı'nda Doğu Afrika'daki sömürge topraklarının tamamını yitirmiş; Sovyet Cephesi'ne gönderdiği, 235.000 mevcutlu Sekizinci Ordu Stalingrad ve çevresindeki çarpışmalarda

hemen hemen imha edilerek, toplamda 114.520 zayiatla geri çağrılmıştı. Üstelik artık kadim Roma yurdu da tehlike altındaydı. İkinci El Alameyn Muharebesi'ndeki Müttefik zaferiyle Mısır'daki Alman ve İtalyan birlikleri batıya doğru ricata başlamış, aynı tarihlerde Meşale Harekâtı'yla üç noktada[3] Fransız Kuzey Afrikası'na çıkan Anglo-Amerikan birliklerinin doğu yönündeki ilerleyişi 275.000 civarı Mihver personelinin Tunus'ta kuşatılarak 1943 Mayıs'ında teslim olmasıyla sonuçlanmıştı. Müttefikler Kuzey Afrika'daki nihai zaferlerini 10 Temmuz'da Sicilya'ya çıkarak devam ettirmiş, harekâta katılan Sir Bernard Montgomery komutasındaki İngiliz Sekizinci ve Omar Bradley komutasındaki Amerikan Yedinci ordularının, herhangi bir mukavemet göstermeksizin dağılan İtalyan birlikleri karşısında adayı ele geçirmesi bir zaman meselesi hâline gelmişti. Pantelleria ve Sicilya'nın erişime açılmasıyla bu mevkilere konuşlanan Müttefik bombardıman uçakları artık o vakte kadar herhangi bir hava akınına uğramamış olan İtalya'nın merkezini hedef alıyordu. 19 Temmuz'da Roma ilk kez ağır bombalanmış, 521 uçağın katılımıyla icra edilen taarruzda Aziz Lawrence Basilikası gibi tarihi yapılar büyük hasar görmüş, binlerce sivil hayatını kaybetmişti.

Orta İtalya'nın aksine hava taarruzlarından nicedir nasibini almış olan Piedmont ve Lombardiya'daki fabrikalarda Mart ve Nisan aylarında 20 yıldır görülmeyen boyutta grevler patlak vermiş, Mussolini ise işçi sınıfına hiçbir Avrupalı liderin yapmadığı kadar emek verdiğini söyleyerek onları nankörlükle suçlamıştı.[4] Hazır olmadığı bir savaşa sokulduğunu anlayan İtalyan halkı

karnını doyurmakta gittikçe güçlük çekiyor ve 21 yıldır idaresi altında olduğu Faşist rejimin onları üstlerine yağan bombalardan korumaktan aciz olduğunun idrakine varıyordu. İtalyan anakarasına yönelik bir işgalin ân meselesi olduğu bu vakitte ülke kaynıyor, yöneticilerin acziyet ve kifayetsizliği karşısında öfke ve homurtular günden güne şiddetleniyordu.

1: Papa XII. Pius, 19 Temmuz'daki Müttefik bombardımanının mağdurlarıyla birlikte dua ederken – San Lorenzo, Roma, 19 Temmuz 1943.

Sicilya'da konuşlu iki Alman tümeninin, Müttefiklerin üstün hava gücü ve İtalyan birliklerinin karşı koymaktaki isteksizliğiyle ricata başlamasının ardından, adanın birkaç hafta içerisinde düşeceği ve kayda değer bir Alman yardımı olmaksızın sıranın İtalyan anakarasına geleceği artık gün gibi ortadaydı. Almanya'nın Vatikan Büyükelçisi ve SS mensubu olan Eugen Dollmann'ın Hitler'e gönderdiği günlük raporlar, İtalyan yetkililerin bu gerçeğin ışığında artık iyice huzursuzlandıklarını ve içtimaî durumun pamuk ipliğine bağlı olduğu ülkede herhangi bir infial patlak vermeden evvel Müttefiklerle barış yapma arayışına girdiklerini gösteriyordu. Lakin bu arayış içinde olanlar yalnızca

İtalyanlar değildi. Macaristan Başbakanı Miklós Kállay 4 Nisan'da Mussolini'yi ziyaret etmiş ve ona Mihver İttifakı üyeleri olan İtalya, Finlandiya ve Macaristan'ın Almanya'dan daha bağımsız bir çizgi belirleyebilmek için işbirliği yapmalarını önermişti.[5] Romanya Başbakanı Ion Antonescu da 1 Temmuz 1943'te Roma'da yaptıkları görüşmede İtalya'nın küçük Mihver devletlerinin başını çekeceği bir müstakil barış çabası için kendisine yaklaşmıştı.[6] Mussolini bu tekliflerden ilkini Müttefiklerin Kazablanka Konferansı'ndaki kayıtsız şartsız teslim talepleri nedeniyle; ikincisini ise, askerî durumun bunu şimdilik elverişsiz kıldığı, Sicilya yahut Sardinya'ya çıkacak Müttefik istila kuvvetinin püskürtülmesinin ardından daha elverişli bir pazarlığa oturulması gerektiğini öne sürmek suretiyle reddedecekti.

Hitler, Mihver İttifakı'nın üzerinde kara bulutların dolaştığı bu dönemde, "Duce'nin çözülmekte olan moralini düzeltmek ve İtalya'nın müstakil bir barışı kabul etmesine engel olmak," maksadıyla 19 Temmuz'da İtalya'nın kuzey kısmında bulunan, Belluno yakınlarındaki Feltre'ye gelmiş; görüşme 19 Temmuz'da, Senatör Achille Gaggia'nın villasında gerçekleşmişti.[7] İtalyan heyetinin toplantıdan önceki beklentisi Almanların İtalya'ya derhâl ve büyük çapta bir askerî yardım göndermeyi kabul etmeleriydi. Aksi takdirde ülkenin harbe devam edemeyeceği Hitler'e açık bir dille belirtilecekti. Aslına bakılırsa, Hitler 4 ay önce Klessheim Kalesi'nde gerçekleştirilen görüşmelerde Mussolini'ye İtalya'da kullanılmak üzere beş civarı Alman tümeni göndermeyi önermiş, fakat Mussolini ülkesinin daha da

fazla Alman etkisine girmemesi adına bunu reddetmişti; şimdi ise, bilhassa da Kursk Taarruzu'nun başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından, Doğu Cephesi'ndeki inisiyatifi bütünüyle yitiren Almanların İtalya'ya bu çapta bir yardım göndermeye Nisan ayındaki kadar şevk ve olanakları kalmamıştı.[8]

2: Başlarını Hitler ve Mussolini'nin çektiği Alman ve İtalyan heyetlerinin Feltre'deki buluşmaları. Adolf Hitler'den itibaren sağa: OKW Başkanı Feldmareşal Wilhelm Keitel, Benito Mussolini ve İtalyan Genelkurmay Başkanı General Vittorio Ambrosio.

Başlarını Hitler ile Mussolini'nin çektiği Alman ve İtalyan heyetleri arasında gerçekleşen ve çatırdamakta olan ittifakı toparlamaya yönelik bu toplantıda görüşmelere hükmeden geçmişteki gibi yine Alman diktatör olmuştu. Hitler yemek molasına kadar üç saat konuşmuş ve Mussolini, "uçaklar, uçaksavarlar, ağır toplar, tanklar ve havanlar almak yerine, Duce'nin İtalya'nın askerî gücü ve hazırlık durumuna ilişkin savaşın başlangıcından bu yana kendi generalleri tarafından sürekli kandırıldığına yönelik ithamları saatler

boyu durmaksızın dinlemek durumunda kalmıştı. Can sıkıcı, 'Yunanistan' kelimesi telaffuz edildi ve Alman onbaşı, Rusya'da çıkmış olan güçlüklerin sorumlusunun bu talihsiz sefer olduğunu İtalyan onbaşıya ilk kez söyledi. İtalyanlar solgun, bitkin ve gergin Napolyonlarının etrafında, yüzlerinde uğursuz ifadelerle toplanmışlardı…"[9] Hitler iki taraf için de tüm cephelerde savaşmaya devam etmekten başka çıkar yol olmadığını belirtmiş, Almanya'da on beş yaşındaki çocukların uçaksavarların başına geçtiğinden böbürlenerek bahsetmişti.[10]

Hitler'in kötü gidişatı değiştirmeye yönelik siyasi yahut askerî herhangi bir çözüm haritası getirmeyeceğini anlayan İtalyan heyetinin sabrı taşmıştı. Üstelik, Dışişleri Bakanı Giuseppe Bastianini, Genelkurmay Başkanı Vittorio Ambrosio ve İtalya'nın Berlin Büyükelçisi Dino Alfieri yemek molasında Duce'nin etrafını sarıp, ona Hitler'e bir ültimatom vermesi adına baskı yaptı. Almanlar Sicilya'ya ya derhâl ve etkin bir destek göndermeli ya da İtalya'nın bu şartlar altında savaşa devam edemeyeceği Hitler'e açık bir dille bildirilmeliydi.

"Ülkeyi," demişti Ambrosio, "batırdınız. Şimdi de çıkarmalısınız. Açık konuşmalı, İtalya'yı sadece esas darbenin şiddetini yumuşatmak için kullanmak isteyen Almanlara durumu açıklamalısınız; mahvolup olmamamız umurlarında değildir."[11]

Mussolini: "Postumu kurtarmaya çalıştığımı mı düşünüyorsunuz?"

Ambrosio: "Mesele sadece sizin postunuz değil, mesele İtalya."

Mussolini: "Bunu düşüneceğim."[12]

Lakin yemek molasından sonra Hitler, "ikinci bir gösteri için gücünü toplamış ve Ciano'nun sık sık günlüğüne düşmüş olduğu gibi konuşmuş, konuşmuş ve konuşmuş; ve Duce bir kez daha sonuna dek sessiz kalmıştı."[13] Hitler ekseriyetle doğu cephesinden olmak üzere savaşın genel seyrinden söz ediyor, Mussolini'ye daha çok silah üretmesini ve subaylarına daha fazla moral aşılamasını telkin ediyordu.[14] Hitler'in İtalya'nın mevcut toplumsal, ekonomik, sanayî ve askerî gerçeklerine temas etmeyen Wagneryen monoloğunun tüm şiddetiyle sürdüğü sırada, "bir İtalyan hava kuvvetleri subayı protokolü ihlal ederek elinde bir kâğıt parçasıyla, heyecanlı bir şekilde içeri daldı. [...] Subay; ateş, duman ve yıkımdan bahseden bir üslupla Roma'nın harbin başından beri ilk kez ağır bir hava taarruzuna maruz kaldığını bildirdi."[15] Bu gelişmenin ardından heyetiyle istişare eden Duce, üç gün sürmesi beklenen toplantıyı – bu tür haberlere alışkın olan Hitler'i öfkelendiren bir şekilde – keserek başkente dönme kararı almıştı. Mussolini öğleden sonra Roma'ya dönerken, şehrin doğu kısmından yükselen alevler, içerisinde bulunduğu uçaktan görülebiliyordu. Hadise – Katolikler için kutsal olan Vatikan'a ev sahipliği yaptığından ötürü – Roma'nın Müttefik hava hücumlarından muaf tutulacağı gibi bir kuruntuya kapılmış olan diktatör için ciddi bir şok olmuştu: "Demir yolları ve manevra garları vurulmuş, Tiburtino ve San Lorenzo muhitleri enkaz hâline gelmiş ve Porta Maggiore, Roma Üniversitesi, Littorio ve Ciampino hava alanları ciddi şekilde hasar görmüştü."[16]

3: 19 Temmuz'daki Müttefik hava bombardımanının San Lorenzo'yu vurduğu sırada çekilen bir hava fotoğrafı.

Feltre'deki görüşmenin İtalya adına hiçbir askerî yahut siyasi çözüme vesile olmaması, ülke topyekûn işgal ve yıkıma uğramadan evvel gidişatı değiştirmek arzusunda olan klikleri harekete geçirmişti. Yüksek Faşist Konsey'in 27 üyesi, hükûmet merkezi olan Palazzo Venezia'da 24 Eylül akşamı – harbin başlangıcından beri ilk kez – bir araya gelmişti. Geçmişte dışişleri bakanlığı, adalet bakanlığı ve parlamento başkanlığı yapmış olan Dino Grandi, konsey üyelerinin 7 saat süren dramatik tartışmalarının akabinde bir önerge sunmuş ve "Duce'nin tek adam yönetiminin ilga edilmesini ve silahlı kuvvetlerin kontrolü gibi en önemli yetkilerinin Faşist rejim süresince büyük ölçüde sembolik bir konumda olan Kral III. Vittorio Emanuele'ye devredilmesini," öngören önerge 8'e karşı 19 oyla kabul edilmişti.[17] Kabul oyu kullananlar arasında, makamlarını ona borçlu olan eski dava arkadaşlarının birçoğunun yanı sıra eski dışişleri

bakanı, despotun damadı ve torunlarının babası olan Kont Galeazzo Ciano da mevcuttu.

* * *

Oturum sırasında onu desteklemiş olan parti genel sekreteri Carlo Skorza'nın refakat ettiği Mussolini, sabaha karşı Villa Torlonia'nın mermer sütunlarının gölgesinde evine girerken, kendisini, damadının dahi ihanetine uğramış modern bir Sezar gibi hissetmekteydi. 59 yaşındaki bitkin despotu karşılayan, 28 yıllık eşi Donna Rachele oldu. Mussolini'nin yüzünden düşenin bin parça olduğunu fark eden Donna Rachele olan biteni öğrendikten sonra ona, "Evet" oyu veren konsey üyelerinin hepsini tutuklatıp tutuklatmadığını sordu. Mussolini'nin bununla yarın ilgileneceğini söylemesi üzerine Faşist rejimin *first lady*'si büyük bir öfkeye kapılıp, "Yarının çok geç olacağını anlamıyor musun! Grandi ve arkadaşları, Galeazzo da dâhil, hepsi yarın çoktan ortadan kaybolmuş olacak," diyerek kocasını fırçalayacaktı.[18]

Mussolini saat 06.00 civarı istirahate çekildi. Ardından ise, her zaman olduğu gibi 08.00'de kalkarak, sanki dün geceki önergenin herhangi bir bağlayıcılığı yokmuş gibi, işinin başına koyulmak üzere sıcak bir Pazar gününde Palazzo Venezia'ya doğru yola çıktı. Zira o zamana kadar sadece bir danışma kurulu gibi hizmet vermiş ve 20 yıllık tarihinde ilk kez dün gece bir oylamaya sahne olmuş olan Yüksek Faşist Konsey'in kararını – sezgileri oldukça kuvvetli olan karısını dehşete düşürecek şekilde – pek de ciddiye almamıştı. "Mussolini'nin pekâlâ bildiği gibi, Yüksek Konsey sadece

bir danışma kurulu, zihninde fazla bir ağırlığı bulunmayan bir parça demokratik vitrin süsüydü."[19] Şayet Mussolini Yüksek Konsey'e hayatî bir önem atfetseydi, konsey toplantısından önce – hazırlamış olduğu önergeden haberdar olduğu – Grandi'yi tutuklatarak oylamanın önüne geçebilirdi. Grandi toplantıdan önceki süreçte önergesine destek ararken metni parti genel sekreteri Carlo Skorza'ya da göstermiş; Mussolini'ye sadık ve önergeye "Hayır" oyu verecek olan Skorza, Grandi'ye onu destekleyeceğini söylemesini müteakip önergenin bir kopyasını isteyip, akabinde belgeyi Mussolini'ye sunarak tasarıdan onu haberdar etmişti. "Grandi'nin güvensizlik önergesi girişimini engellemek kendisi için oldukça kolay olurdu. Bunu, kapıyı bloke eden aygıtı devre dışı bırakıp, milislerin odaya girmesini sağlamak suretiyle, bitmek bilmeyen görüşmenin son anına kadar yapabilirdi. Kapı kontrol cihazı; yani konsey üyelerinin oturduğu uzun, U-şeklindeki masanın altına iliştirilmiş olan küçük basmalı düğme kendisinin önündeydi."[20] (Mussolini'nin bağlayıcılığına inanmadığı oylamaya engel olmamak adına akla yatkın iki gerekçesi daha olması muhtemeldi. Bunlardan ilki, "En azından kendisine yöneltilen eleştirilerin neler ve eleştirenlerin kimler olduğunu tespit edebilmek adına konsey üyelerinin rahatça konuşabileceklerini düşünmelerini istemesi," olabilirdi.[21] İkincisi ise, aleyhinde çıkacak bir kararın bağlayıcılığı olmadığını düşündüğü hâlde, bunu Hitler'e karşı bir koz olarak kullanma ihtimaliydi. Mussolini böylelikle toplantı ve pazarlıklar sırasında karşısında daima zayıf

kalarak baş eğdiği Hitler'i, istekleri karşılanmadığı takdirde İtalya'yı daha fazla zapt edemeyecek olmakla tehdit edebilirdi.)

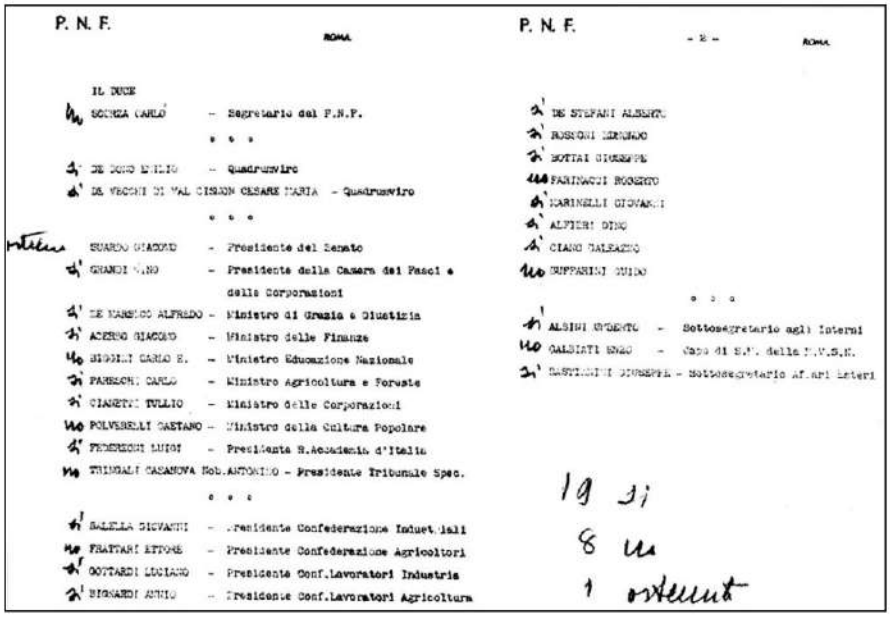

P. N. F. ROMA

IL DUCE

SCORZA CARLO – Segretario del P.N.F.

* * *

DE BONO EMILIO – Quadrumviro

DE VECCHI DI VAL CISMON CESARE MARIA – Quadrumviro

* * *

SUARDO GIACOMO – Presidente del Senato

GRANDI DINO – Presidente della Camera dei Fasci e delle Corporazioni

DE MARSICO ALFREDO – Ministro di Grazia e Giustizia

ACERBO GIACOMO – Ministro delle Finanze

BIGGINI CARLO E. – Ministro Educazione Nazionale

PARESCHI CARLO – Ministro Agricoltura e Foreste

CIANETTI TULLIO – Ministro delle Corporazioni

POLVERELLI GAETANO – Ministro della Cultura Popolare

FEDERZONI LUIGI – Presidente R.Accademia d'Italia

TRINGALI CASANOVA Nob.ANTONINO – Presidente Tribunale Spec.

* * *

BALELLA GIOVANNI – Presidente Confederazione Industriali

FRATTARI ETTORE – Presidente Confederazione Agricoltori

GOTTARDI LUCIANO – Presidente Conf.Lavoratori Industria

BIGNARDI ANNIO – Presidente Conf.Lavoratori Agricoltura

P. N. F. – 2 – ROMA

DE STEFANI ALBERTO

ROSSONI EDMONDO

BOTTAI GIUSEPPE

FARINACCI ROBERTO

MARINELLI GIOVANNI

ALFIERI DINO

CIANO GALEAZZO

BUFFARINI GUIDO

* * *

ALBINI UMBERTO – Sottosegretario agli Interni

GALBIATI ENZO – Capo di S.M. della M.V.S.N.

BASTIANINI GIUSEPPE – Sottosegretario Affari Esteri

19 si

8 no

1 ostenuto

4: Mussolini ve Faşizmin çöküşüyle sonuçlanacak 24/25 Temmuz tarihli Grandi oylamasının sonuç belgesi.

İtalyan diktatör saat 09.00 civarında 16 Eylül 1929'dan beri ofisi olarak kullanmakta olduğu Palazzo Venezia'daki *Sala del Mappamondo*'da mesaisinin başına oturdu. XV'inci asırda papalar için inşa edilmiş olup, ziyaretçilerin Mussolini'nin masasına ulaşmak için kendi ayak seslerinin yankıları eşliğinde uzunca bir mesafeyi katetmek zorunda kaldıkları odanın "ölçüleri 18'e 15 metre, tavanı ise 20 metre yüksekliğindeydi."[22] "Roma'nın merkezi sarayın hemen dışında kalıyor, burada klasik dönemin Capitol'ü ve Liberal dönemdeki ihtirasların heybetli sembolü olan Vittorio Emanuele heykeli yer alıyordu." Diktatörün İngiltere ve Fransa'ya, yüzünde Roma imparatorlarını andıran mağrur bir ifadeyle 10 Haziran 1940'ta savaş ilan ettiği ofisinin balkonu, "Faşist rejimin şehir planlama süreciyle

çevresindeki Orta Çağ yapılarından arındırılmış olan Kolezyum'u" da görüyordu.[23]

Masasının başına geçen Mussolini'nin aldığı ilk haber, konsey üyelerinden biri olan Tullio Cianetti'nin kendisi aleyhine kullandığı oydan pişman olduğu ve bunu geri çektiğiydi. Duyduğu pişmanlıkla korporatifler bakanlığından istifa ediyor ve cepheye gönderilmeyi talep ediyordu. Bu, Faşist liderin konseyden çıkan kararların bağlayıcılığına ilişkin görüşünü pekiştirmişti. Akabinde saat 10.30'da Parti Sekreteri Carlo Skorza'yı gördü. Skorza diktatörü sanki dün gece yaşanmamış gibi, daha sağlıklı ve azimli bir şekilde çalışırken buldu. Skorza'ya Yüsek Konsey'i, partiyi ve kabineyi yeniden düzenleme planlarından bahsetti.[24] Akabinde içişleri bakanlığına vekâlet eden Umberto Albini'nin günlük raporunu dinleyip, ona anayasa hukuku uzmanlarıyla görüştüğünü ve bu kişilerin oylamanın bir geçerliliği olmadığına kani olduklarını söyledi. Saat 12.00'de dışişleri bakanlığına vekâlet eden Bastianini geldi. İkili, Göring'in Mussolini'nin 60. yaş günü şerefine 29 Temmuz'da gerçekleştireceği ziyareti görüşecekti: "Göring'in Rusya'yla müstakil bir barışa diğer Nazi kodamanlarından daha yatkın olduğuna inanan diktatör, Alman Hava Kuvvetleri Komutanı'nı ayın 27'sinde görmeyi tercih ettiğini belirtti. Barış planı ne kadar erken uygulamaya konulabilirse bu, Mussolini'nin durumu için o kadar iyi olacaktı."[25]

Duce saat 13.00'de huzura kabul edilmek için üç haftadır bekleyen yeni Japon büyükelçisi Shinrokuro Hidaka'yı gördü. Hidaka'ya Hitler'le Feltre'de yaptığı

verimsiz görüşmeye ilişkin yakınmasının ardından, Almanya'nın Akdeniz'deki Anglo-Amerikan tehdidine karşı koyabilmek için Sovyetler Birliği'yle müstakil bir barış yapması gerektiğini söyledi. "Almanya bize yardım etmek istemiyor değil, fakat doğu cephesinde boğazına kadar batağa saplandığı için bize herhangi bir yardım gönderebilecek durumu bulunmuyor. 18 Haziran 1940'ta Hitler'le bir araya geldiğimde ona şöyle demiştim: 'Artık Majino Hattı'nı kırmış olduğunuza göre kuvvetlerinizin tamamını Müttefikler üzerinde yoğunlaştırın. Ruslarla bütünüyle mutâbakat hâlinde olmasanız bile onlardan yana endişe etmeyin, size herhangi bir sorun çıkarmayacaklar. Yoldan sapmayın, yeni cepheler açmayın.' Ona yalvardım, fakat beni dinlemedi."[26]

Fakat Hidaka'ya söylediğine göre, Almanya'nın Sovyetler Birliği'yle müstakil bir barış yapmaya hâlâ yanaşmayacak olması durumunda ipleri nihayet eline alacaktı. "Çarşamba günü Berlin'e bir nota vermek" niyetindeydi. Almanlar ya İtalya'nın – ancak söz konusu müstakil barış vasıtasıyla tedarik edilebilecek – "bütün ihtiyaçlarını" karşılayacak ya da İtalyanlar "ittifak içindeki yükümlülüklerini artık yerine getiremeyeceklerini ilana mecbur" kalacaklardı.[27] Mussolini, bu doğrultuda Başbakan, Savaş Bakanı ve Kara Kuvvetleri Komutanı olan Hideki Tojo'nun desteğini istiyordu.[28] Ayrıca Berlin'deki Japon büyükelçisinin de kendisini "oldukça kuvvetle müdafaa etmesini" talep ediyordu.[29] Mussolini'nin Japonların kendini destekleyeceğini düşünmesi temelsiz değildi, zira Japonya, Asya'daki Anglo-Amerikan baskısını hafifletmek

için 1942 Mart'ı gibi erken bir tarihte Berlin ile Moskova'nın arasını yapmayı teklif etmiş lâkin Almanlar bu teklifi reddetmişti.[30] Ayrıca Mussolini 1943 Nisan'ındaki Klessheim görüşmelerinde Japonya'nın Almanya ile Rusya'nın arasını yapmaya hazır olduğunu Hitler'e yinelemişti.[31] (Şayet Japon tarafının görüşü o vakit hâlâ böyleydi ise de, Nisandan bu yana çok şey değişmiş; Müttefiklerin Temmuz ayında Sicilya'ya çıkmalarıyla İtalya'nın çöküşü ufukta belirmişti. Harbin Mihver İttifakı'nın temel sınırlarına dayandığı böyle bir süreçte, Rusya'nın Almanya'yla müstakil bir barışı kabul etmesi artık pek de mümkün görünmüyordu. Rusya'nın Almanya'yla müstakil bir barış yapmadığı bir konjonktürde ise Japonya'nın İtalya'nın harpten çekilmesine olumlu yaklaşması güçtü. Zira böylelikle Birleşik Devletler'in Avrupa Cephesi'ndeki yükü azalırken, Almanya'nın ise artacaktı. Bu, Birleşik Devletler'in Pasifik'teki yığınağını artırmasına olanak sağlayabilirdi.)

Duce bu görüşmenin ardından saat 13.00'de Faşist milislerin ulusal komutanı Enzo Galbiati'yi kabul etti. Mussolini'nin sabahtan beri Grandi'ye ulaşmaya çalıştığını ancak bunu başaramadığını bilen Galbiati ona, "Bu hayra alamet olmayabilir. *Duce,* 19'un tamamını da tutuklamak daha iyi olmaz mı?" diye sorduysa da, Duce elini hayır anlamında sallayıp, "Bunun bahsini bile açmayalım," diyerek teklifi reddetti.[32] Galbiati, Mussolini'nin o gün Kral'la görüşeceğini öğrenince bu teklifini yenilediyse de, Mussolini, Kral'ın himayesi

altında olacağını söyleyerek onu ikinci kez geri çevirecekti.[33]

İkili daha sonra birkaç gün önce bombardımana maruz kalan San Lorenzo ve Tiburtino muhitlerini görmeye gitti. Mussolini buradaki incelemelerin akabinde saat 15.00 sularında evine döndü. Saat 17.00'te Kral'ı ziyaret edecek, devlet işlerine ilişkin kendisine bilgi verdiği haftalık rutin görüşmeyi gerçekleştirecekti. Konseyde yaşananlardan ötürü endişeli olan eşi, yemek sırasında ona Kral'la görüşmeye gitmemesini, zira başına kötü bir şey gelebileceğini söyledi: "Bugün Villa Savoia'ya gitmemelisin. Kral'a güvenme, o da diğerleri gibi, hepsi sana ihanet etmeye hazır. Önce senin aleyhine oy kullananların hepsini tutukla, sonra Kral'a git."[34]

Mussolini, kurnazlığıyla tanınan eşinin bu uyarılarına kulak asmayacaktı: Almanya'yla yaptıkları anlaşmanın altında sadece kendisinin değil, Kral'ın da imzası bulunuyordu ve bunu birlikte tartışmalıydılar; ayrıca hainleri tutuklayacak yetkileri kendisine vermesi durumunda kontrolü ona devretmeye hazırdı.[35] Mussolini, Kral'a karşı teyakkuzda olmasını söyleyen eşine, "Kral'ın bana karşı durması mümkün değil, zira bu sadece bana değil, ona ve memlekete de zarar verir," demiş[36]; Faşist Parti'nin silahlı kanadını teşkil eden Kara Gömlekliler'in ulusal komutanı olan Enzo Galbiati'nin sabahleyin yaptığı, konseyde aleyhine oy kullanan *gerarchi*yi[37] tutuklamaya yönelik teklifi de yine Kral'ın kendisine destek çıkacağı düşüncesiyle reddetmişti.

Bu sırada çalan telefonun sesi, cevap verilmeden önce Mussolini ile eşinin bulunduğu yemek odasında üç kez

yankılanacaktı. Hattın diğer ucundaki kraliyet ikâmetgâhı olan Villa Savoia'ydı. *Il Presidente* Mussolini'nin, kendisini saat 17.00'te kabul edecek olan Kral'ın yanına askerî değil, sivil kılıkta gelmesi rica ediliyordu.[38] Bu talep Mussolini ile eşi arasında bir tartışmaya daha yol açtı:

"Rachele, hangi takımı giymeliyim?"

"Hiçbirini. Kral'a gitmemelisin. Sana sivil giyinmeni söylediyse bunun seni dikkat çekmeden tutuklamak için olduğunu anlamıyor musun? Beni dinle. Dün gece sana bu Yüksek Konsey toplantısının tehlikeli olacağını söylemiştim ve beni dinlemedin. Ayrıca sana toplantıdan önce herkesi tutuklatmanı da söylemiştim, hatırlıyor musun?"

"Fakat Rachele, Kral'ın aleyhime dönmesinin imkânsız olduğunu anlamıyor musun? Bu onun için intihar olur."

"Peki, Kral senin dostun mu? Bana söylemeye çalıştığın şey bu olamaz. Savoylardan hiçbiri senin dostun değil, hatta daima koruduğun ve on beş yıl evvel o skandaldan alenen çekip çıkardığın o veliaht prens bile."[39]

Sonuçsuz kalan bu son münakaşanın ardından, Kral'ın ricasını yerine getirmek adına üstüne lacivert bir takım elbise geçiren ve başına fötr bir şapka takan Mussolini, saat 16.30'da kendisini karşılamaya gelen sekreteri De Cesare'yle birlikte aracına binip Villa Savoia'ya gitmek üzere yola çıktı. Rachele; Benito ile muhafızlarından oluşan üç araçlık konvoyun ardından uzun müddet bakacak ve kendisine kulak vermediği için

kocasına duyduğu öfke çok geçmeden yerini tekinsiz bir endişeye bırakacaktı.

* * *

78 yaşındaki Kral III. Vittorio Emanuele, "Sadece 1.50 civarındaydı ve bacakları boyuna oranla gülünç bir şekilde kısa kalıyordu. Yüzü de aynı ölçüde sevimsizdi ve beyazımsı, çapaklı gözleri, kemerli bir burnu ve sivri bir çenesi vardı."[40] XI'inci yüzyıldan beri ülkede söz sahibi olan Savoyların son hükümdarı, 21 yıldır ülkeyi fiilen yönetmekte olan Faşist liderden daha iyi günler geçirmiyordu. Nero dönemindeki Büyük Roma Yangını'nın sene-i devriyesi olan 19 Temmuz'da Amerikan B-17 ve B-24 ağır bombardıman uçaklarının villasının üstünden geçişini seyreden Kral – Villa Savoia, San Lorenzo'ya oldukça yakındı – akabinde bölgeyi ziyarete gitmiş ve halkın şiddetli tepkisiyle karşılaşmıştı. Söylenenlere göre yaşlı hükümdar halk tarafından yuhalamış, Kral'ın yaveri General Paolo Puntoni bombardımandan zarar görenlere para dağıtmaya başladığı vakit ise halk Kral'a, "Senin sadakanı istemiyoruz! Barış istiyoruz!" diye feryat etmişti.[41] Ürken Kral böylelikle, Roma'nın tamamı enkaz hâline gelmeden ve/veya sadece Faşist rejimi değil, monarşinin de varlığını tehdit edebilecek bir infial patlak vermeden evvel Mussolini'den kurtulma kararı almıştı.

5: Kral III. Vittorio Emanuele. Kral, Tunus'un düştüğü 1943 Mayıs'ı ortalarından beri Mussolini'yi görevden almayı düşünüyor, fakat olayların kontrolden çıkarak monarşiyi de tehdit etmemesi adına doğru zamanı bekliyordu.

Aslına bakılırsa Kral, Mussolini'yi görevden almayı bir süreden beri düşünüyor, fakat bunu monarşiyi tehlikeye düşürmeyecek bir şekilde yapmak için son derece ihtiyatlı davranıyordu.[42] Söylediğine göre, "zamanlamadaki bir hata ölümcül olabilir" idi.[43] Kral tedbirliliğiyle bilinen biriydi ki, bunun hem şahsi hem de siyasi gerekçeleri

mevcuttu. Kendisine vaktiyle, "Unutma, Kral olman için bilmen gerekenler sadece adını yazmak, gazete okumak ve ata binmek," diye öğütleyen babası I. Umberto'nun 29 Temmuz 1900'de Monza'da New Jerseyli bir anarşistin suikastına kurban gitmesiyle derinden sarsılmış ve bu onu taraf seçmekten mümkün olduğunca imtina eden, nispeten pasif ve sembolik bir monark hâline getirmişti.[44] Lakin bu pasif çerçeve Kral'ın, "Ne denli radikal, gayri-demokratik ve illegal de olsalar Mussolini'nin; İtalya'nın amblemini Faşist bir sembolle değiştirmek, Irk Yasaları'nı onaylamak, Faşist selamını kullanmak, Habeş ve Arnavutluk taçlarını başına geçirmek ve yedi kadar ülkeye savaş açmak gibi bütün eylemlerini kabul etmesini" de içeriyordu.[45] İtalya'nın İkinci Dünya Savaşı'na girmesine (perde arkasında ve kamuoyuna yansımayacak bir şekilde) itiraz etmiş olması gibi birtakım hususlara rağmen, bahsi geçen hakikat onu birçoklarının nazarında Faşist rejimle uyumlu bir profil hâline getirmişti.[46] Savoy hükümdarı antifaşistlerin çoğunun sadece Faşizmin değil monarşinin de sonunu görmek istediklerini biliyor ve Faşist rejime konulacak noktanın incelikle yerleştirilmemesi hâlinde mürekkebin taşabileceğini ve bunun monarşinin de sonu olabileceğini anlıyordu. Bu, "dikkatle icra edilmeliydi," zira tetikleyeceklerini kimse bilemez" idi.[47] Ayrıca Mihver İttifakı'nın küçük ortağı olan İtalya için vaziyet yalnızca bir iç mesele olmanın ötesindeydi. İtalya'da gerçekleşecek bir rejim değişikliğine Almanların vereceği tepkinin ölçüsü bütünüyle kestirilemiyorsa da, Mussolini'yi dostu addeden Hitler'in – özellikle de Almanya'nın Doğu

Cephesi'ne 500.000 asker, 10.000 top ile havan, 2.700 tank ve 2.500 uçak yığarak icra ettiği büyük Kursk taarruzunun başarısızlıkla sonuçlandığı bir süreçte – güney cephesindeki bu gelişmeleri iyi karşılamayacağına şüphe yoktu. Zira Sicilya'da ilerlemekte olan ve ayın 22'sinde adanın ekonomik ve kültürel merkezi olan Palermo'yu ele geçiren düşman, gözlerini çok yakında Messina Boğazı'nın ötesine, İtalyan anakarasına dikecekti. Zaman daralıyordu ve İtalya'nın son sürat ilerlediği uçurumdan devrilmesine engel olunamadığı takdirde monarşinin de bundan payına düşeni alacağı açıktı.

* * *

Mussolini'nin makam aracı saat 17.00'te Villa Savoia'nın demir kapılarından giriş yaparken, 43 yıldır tahtta olan Kral, üzerindeki şatafatlı mareşal üniformasıyla onu karşılamak üzere ikametgâhının basamaklarında bekliyordu. Kral ve yaverinin Mussolini'yi karşılamak üzere basamaklardan aşağı doğru inmeleri, aracı sütunlu girişe doğru yanaştırmakta olan şoför Ercole Boratto'nun dikkatini çekti. Bunca yıldır gerçekleştirdikleri haftalık rutin görüşmelerde Kral'ın bir kez bile Mussolini'yi karşılamak üzere basamaklardan indiğini görmemişti. Grubun selamlaşarak içeri girmesinin ardından otomobili köşeye çeken Boratto, Villa Savoia'nın yemyeşil bahçelerindeki temiz havayı solumak için araçtan ayrıldı ve şoför mahalline hafifçe yaslanıp bir gazete açtı. Ercole gazeteyi açalı daha bir dakika olmamıştı ki, bir polis memuru kendisine yaklaştı; Ercole telefondan bekleniyordu. Polis memurunun peşine

takılarak kapı görevlisinin bölümüne girmesiyle üç silahlı adamın ansızın üstüne çökmesi bir oldu. Neye uğradığını şaşırmış olan şoförün cebinden tabancasını alan polis, "Endişelenme," dedi, "başına bir şey gelmeyecek."[48]

* * *

Alfa Romeo'sundan inen Mussolini, sekreteri De Cesare'den çantasını alıp, Kral ve yaveriyle bunaltıcı sıcaklara dair bir-iki laf ettikten sonra basamakları çıkarak villaya doğru onları takip etti. Kral'ın yaveri General Puntoni'nin huzurdan çekilmesiyle ikili Villa Savioa'nın misafir odasında baş başa kalacaktı. Mussolini söze, konseyde yaşananlara ilişkin düşüncesini ifade ederek başladı. Yanında Yüksek Konsey içtihadını, Grandi'nin önergesini ve Cianetti'nin mektubunu da getirmiş olan Duce, Kral'ı konseydeki oylamanın bir bağlayıcılığı ve önemi olmadığına, üyelerin bir kısmının da oylarını geri çektiğine dair ikna etmeye koyulmuştu ki Kral, Yüksek Konsey'in resmî bir devlet organı olduğunu ve kararlarına saygı gösterilmesi gerektiğini söyleyerek buna itiraz etti. Ardından ise – Mussolini'nin aktardığı kadarıyla – "oldukça kaygılı ve sözcükleri geveler surette" baklayı ağzından çıkardı.[49]

"Sevgili Duce, bu daha fazla böyle devam edemez. İtalya darmadağın hâlde. Ordunun morali dibe vurdu ve Alpini Alayları'nın[50] artık Mussolini'nin harbinde savaşmayacaklarını söyleyen bir şarkıları var."[51] "Eminim ki," diye devam etti Kral, "İtalyanların şu sıra hakkınızda ne düşündüklerine ilişkin kuruntularınız yoktur. İtalya'nın en nefret edilen adamısınız ve tek bir dostunuz

dahi kalmadı, benden başka. Kişisel güvenliğinizden endişe etmenize lüzum yok. Bununla ilgileneceğim."[52]

Kral bunun ardından kısa bir süreliğine duraklayıp, akabinde Mussolini'ye onun yerini alması için Mareşal Pietro Badoglio'yu seçtiğini söyledi. Mussolini'nin yüzü çarpıldı; fiyaskoyla sonuçlanan Yunanistan seferi sonrasında sorumluluğu omuzlarına yükleyerek görevden aldığı eski genelkurmay başkanı Pietro Badoglio'nun ismi onun için sert bir darbe olmuştu. İkili o tarihten bu yana birbirlerine karşı husumet besliyor ve bu da herkesçe biliniyordu. Kral, ülkeyi yönetmek ve savaşa devam etmek adına Badoglio'nun alanında uzman yetkililerden yeni bir kabine kuracağını söyledikten sonra, "Altı ay içerisinde durumu yeniden değerlendireceğiz," diye belirtti.[53] Kral ile devrik diktatör arasındaki son konuşmalar Mussolini'nin olan-biteni tasvip etmeyen mırıldanmaları ile Kral'ın başka türlü bir çözümün mümkün olmadığına ilişkin mazeretlerinden ibaretti.[54]

Kral saat 17.20'de Mussolini'yi yolcu etmek üzere onu misafir odasından villanın basamaklarına çıkardı. Mussolini ile uzun bir süre boyunca tokalaşan ve "normalde olduğundan bile daha ufak, sanki büzüşmüş gibi görünen" Kral'ın bu sırada gözlerini kaçırması Mussolini'nin dikkatinden kaçmamıştı. Kral bunun ardından elini De Cesare'ye uzattı. Savoy hükümdarı, tokalaşmaya bunca zamandır bir kez olsun tenezzül etmediği sekreteri bu hareketiyle hayrete uğratacaktı.[55]

6: Mussolini'nin 25 Temmuz akşamında tutuklandığı Villa Savoia. Günümüzde Mısır Büyükelçiliği olarak hizmet vermektedir.

21 yıllık diktatörlüğe 20 dakikada son veren bu görüşmenin ardından, Mussolini, normalde villanın önünde onu bekliyor olması gereken aracının rampanın sonunda olduğunu fark etti. Çantasını De Cesare'ye verip, villanın köşesindeki araca yürümesinin ardından bu kez de şoförü Ercole'nin otomobilin başında olmadığını gördü. Bu sırada bir yüzbaşı çıkageldi.[56] Sağ elini kepinin siperine götüren Yüzbaşı, Mussolini'ye şık bir selam verdi.

"*Duce*, Majesteleri beni güvenliğinizi sağlamakla görevlendirdi."

Mussolini şaşırmıştı, zira Kral görüşmeleri sırasında tehlikede olduğuna ve kendisine refakat edileceğine dair hiçbir şey belirtmemişti.

"Tehlikede olduğumu düşünmüyorum, fakat ısrar ediyorsanız lütfen aracıma geçin." Yüzbaşı bunun üzerine eliyle Villa Savoia'nın bahçesine girmiş olan, arka kapıları açık bir ambulansa işaret etti: "Burada daha güvende olacaksınız."[57]

O anda etrafında silahlı adamlar olduğunu fark eden Mussolini ürkerek durakladı. Ardından homurdanarak tekrardan arabasına doğru meylettiyse de Yüzbaşı onun önüne geçti: "Hayır, *Duce,* benimle gelmelisiniz."[58]

Etraflarını sarmış olan Carabinieri, Mussolini ile sekreteri De Cesare'yi onlar daha ne olup bittiğinin bütünüyle farkına varamadan ambulansa binmeye zorladı: "Mussolini ambulansa binerek, çantasını dizlerinin üzerinde tutan sekreterinin yanına geçti. Sivil giyimli üç subay ile makineli tabancalarla teçhiz üç asker de ambulansa binerek kapıyı çarptı. O vakit artık kapıları kapalı ve güneş altındaki uzun bekleyişinden ötürü boğucu sıcaklıktaki araçta sekiz kişi mevcuttu. – Mussolini'nin hatırladığı kadarıyla – 'bir sıçramayla' yola koyulan ambulans, çakıl yol boyunca ilerledi, kapıda durdu ve ardından asfalta çıktı. Mussolini sessizdi, arada bir işaret parmağıyla burnuna dokunuyordu."[59] Mussolini'nin bir yere toslayacaklarını söyleyerek yavaşlaması için Yüzbaşı Vigneri'ye şikâyette bulunduğu ambulans, bir o yana, bir bu yana yalpalayarak Roma sokaklarında âdeta bir fırtına gibi gözden kayboldu.

* * *

O akşam saat 22.45'te radyolarının başında olan İtalyanlar, az sonra önemli bir duyurunun yapılacağının bildirilmesini müteakip şu sözleri duyacaktı:

> "Dikkat. Dikkat. Majesteleri Kral ve İmparator; ekselansları Bay Benito Mussolini'nin hükûmet başkanlığı, başbakanlık ve dışişleri bakanlığından istifasını kabul etmiş ve ekselansları Bay Mareşal

Pietro Badoglio'yu başbakanlık ve hükûmet başkanlığıyla görevlendirmiştir."[60]

Faşist Parti içindeki küçük bir hizbin haricinde kimsenin arzu etmediği ve hazır olmadığı bir savaşa, pek de hazzetmediği bir milletin yanında sokulmuş olan İtalyan halkı haberleri alınca: "Üstlerinde ne varsa; geceliklerle, pijamalarla, belden üstü çıplak bir hâlde; kimisi terliklerle, kimisi yalın ayak ve hepsi uluyarak, bağırarak ve çığlık atarak dışarı koştu. Darmadağın, şaşkın, nefes nefese bir şekilde güldüler, ağladılar ve kendilerini birbirlerini kollarına attılar. 'Kahrolsun Mussolini' ve 'Yaşasın Garibaldi!' diye bağırdılar. Duce'nin fotoğraflarını yere fırlatıp çiğnediler ve üstlerine tükürdüler."[61]

Mussolini'nin bindirildiği ambulansta sırra kadem basmasından, 22.45'teki radyo duyurusuna kadar geçen süreçte, Kral, Mareşal Badoglio'yu Villa Savoia'ya çağırarak, başkanlık edeceği yeni hükûmetin muhteviyatına ilişkin ona talimatlar vermiş; düzenli orduya bağlı zırhlı araçlar ile Carabinieri bakanlıklar, hükûmet binaları, elektrik santralleri, telgraf daireleri, postaneler ve radyo binalarına girmişti. Başkentteki Faşist yetkililerin bir kısmı, geçmişte rejim muhaliflerinin bulundurulduğu Regina Coeli'ye, Mareşal Cavallero gibi rejime bağlı askerler ise Forte Boccea askerî hapishanesine atılmıştı. İcap etmesi durumunda Duce'yi korumaya dair yemin etmiş olan dört milyon Faşist parti üyesi yaşananlar karşısında mukavemet etmemiş; Yüksek Faşist Konsey üyesi Roberto Farinacci ile ufak bir grup Alman büyükelçiliğine sığınmış, Grandi ve Starace gibi diğerleri

ise Badoglio'ya onunla işbirliğine hazır olduklarını belirten tebrik telgrafları göndermekte vakit kaybetmemişti. Faşist Parti'nin gayriresmî gazetesi olan *Il Tevere*'nin yayın binası ateşe verilmiş, olan biteni izlemek için pencerelere akın edenler "*Viva l'Italia*" ve benzeri sloganlar atarak başkenti inletmiş, halk sokak ve binalardaki Faşist sembol ve afişlerini parçalara ayırmıştı. Mussolini'nin büstleri yerlerde sürüklenmiş, insanlar Faşizm ile Mussolini'ye yüksek sesle sövüp, başlarına hiçbir şey gelmeyişini keyifle deneyimlemişti.[62] 21 yıldan beri İtalya'ya hükmeden despotizm, saatler içerisinde ufalanmış; o müthiş kudretli görülen yapı, çöküşü sırasında bir gürültü dahi çıkarmaya muvaffak olamamıştı.

7: Partinin sembollerini tahrip ederek Faşizmin çöküşünü coşkuyla kutlayan İtalyan halkı – Milano, 26 Temmuz 1943.

Fakat Kral ve yeni İtalyan hükûmeti için krizin başlıca safhasını teşkil eden şey Mussolini ve parti yetkililerinin tasfiyesi değildi. Zira bu sadece bir hükûmet değil, dünya savaşındaki bir ittifakın büyük ortağının rızası olmaksızın gerçekleştirilmiş; siyasî, askerî ve diplomatik neticelere gebe bir rejim değişikliğiydi. Hitler'in İtalyanlara karşı olmasa da Duce'ye muhabbet duyduğu, öte yandan,

İtalya'nın Almanya'yla birlikte harbe iştiraki hususunda isteksiz davranmış olan monarşiye ise itimat etmediği biliniyordu. Öyle ki, Führer 1939 Ağustos'unda kuvvet komutanlarına yaptığı bir konuşmada bir dünya savaşının o dönemde icra edilmesi gerektiğini belirtmiş ve bu hususta kendi önemini vurguladıktan sonra İtalyan monarşisine ilişkin görüşlerini şu şekilde belirtmişti: "Duce'nin varlığı da ayrıca belirleyicidir. Şayet ona bir şey olacak olursa, İtalya'nın ittifaka bağlılığının o vakitten itibaren kesinliği kalmaz. İtalyan sarayının Duce'ye karşı temel tutumu hasmanedir. Her şeyden önemlisi, saray, imparatorluğun genişlemesine bir yük nazarıyla bakıyor. İtalya'daki en sağlam sinirlere sahip olan kişi Duce'dir."[63]

LA STAMPA

BADOGLIO A CAPO DEL GOVERNO

LE DIMISSIONI DI MUSSOLINI ACCETTATE DAL RE

Un messaggio del Sovrano: "L'Italia per il valore dei suoi soldati, per la decisione di tutti i suoi cittadini ritroverà la via della riscossa„ - Il proclama del Maresciallo: "Assumo il Governo militare con pieni poteri. La guerra continua. Chiunque turbi l'ordine pubblico sarà inesorabilmente colpito„

IL COMUNICATO UFFICIALE

Vittorio Emanuele agli Italiani

8: *La Stampa*'nın 26 Temmuz 1943 tarihli nüshası: "Badoglio Hükûmet Başkanı – Kral Mussolini'nin istifasını kabul etti."

Nazilerin bu güvensizliklerinin temelden yoksun olduğu söylenemezdi. Kabine değişikliğinin açıklandığı radyo duyurusunun ardından Badoglio'nun ses kaydı yayımlanmış ve yaşlı mareşal bu bildiride her ne kadar

"*La guerra continua*" yani "Savaş devam ediyor" diye belirtmişse de, bununla yegâne amacı zaman kazanmaktı. Zira Müttefiklerle barış pazarlığına oturmak için görevlendirilmiş olan yeni hükûmet süreç zarfında bir Alman müdahalesini tetiklemek istemiyor yahut bu müdahaleyi en azından Müttefiklerin İtalyanların yardımına seri bir şekilde koşabileceği bir safhaya kadar geciktirmeyi umuyordu. Müttefiklerle yapılacak pazarlığın en önemli kozlarından biri ise o vakte dek isteği emir, sözü kanun yerine geçmiş eski diktatör olacaktı. Mussolini artık 21 yıl boyunca hükmetmiş olduğu ülkenin esiriydi. Ülkenin yeni yöneticileri – en azından bir kısmı – ise bu kıymetli esiri, kayıtsız-şartsız teslimden daha iyi bir antlaşma elde etmek adına Müttefiklere teslim edebileceklerini düşünüyordu. Lakin tüm bu denklemin sonucunu belirleyecek yegâne bir soru vardı ki, o da Almanların şimdi ne yapacaklarıydı…

2

DOSTUM MUSSOLİNİ'Yİ KURTARINIZ!

2

DOSTUM MUSSOLİNİ'Yİ KURTARINIZ!

WAFFEN SS ÖZEL KUVVETLERİ[64] Komutanı Yüzbaşı Otto Skorzeny, 26 Temmuz 1943'te, Berlin'deki Hotel Eden'de, önünde bir bardak konyakla hoşça vakit geçiriyordu. Üniversitede profesör olan ve yine kendisi gibi Avusturyalı bir dostuyla birlikte Viyana'daki gençlik yıllarını yâd ediyor; memleketten, harpten ve ortak tanıdıklardan söz ediyorlardı. İkili uzunca bir öğle yemeğinin ardından sohbetlerine lobide devam etmiş ve vakit, harp zamanında seyrek yaşanan bu keyifli anlarda hızla akıp gitmişti. Skorzeny dostundan müsaade isteyip, her şeyin yolunda olup-olmadığını sormak üzere karargâhına telefon edeceğini söyledi.

Masadan kalkan 35 yaşındaki Yüzbaşı, birazdan hayatının en büyük şokunu yaşayacağından habersiz bir şekilde ağır adımlarla lobideki en yakın telefona doğru ilerledi. Ahizeyi kaldırıp numarayı çeviren Skorzeny, karargâhına bağlandığı vakit sekreterinin sesindeki telaş karşısında afallayacaktı. Bütün karargâh, iki saattir etrafın altını üstüne getirerek onu aramaktaydı: "Şef! Führer

Karargâhı'ndan[65] sizi çağırdılar. Bir uçak saat 17.00'te Tempelhofer havaalanında sizi bekliyor olacak."[66]

Sekreteri panik yapmakta haksız sayılmazdı, zira Friedenthal Taburu'ndan kimse o vakte dek Führer Karargâhı'na çağrılmamıştı. O gün izinli olduğu için arkadaşıyla sivil giyimli olarak buluşmayı tercih etmiş olan Skorzeny, emir subayı olan Üsteğmen Karl Radl'ın üniforması ile tuvalet çantasını paketleyerek kendisiyle derhâl havaalanında buluşmasını emretti. Skorzeny telefonu kapatmadan evvel merakına yenik düşüp, olan bitenin neyle alakadar olduğuna dair bir bilgi olup olmadığını öğrenmek istediyse de, sekreteri meseleye ilişkin hiçbir fikirleri olmadığını söyleyecekti.

Yüzbaşı eski dostuna hızla veda etmesinin ardından aceleyle Berlin havaalanına doğru yola koyuldu. Yoldayken Skorzeny'nin aklında 40 tilki dolaşıyordu. Acaba bu François Harekâtı'yla[67] mı ilgiliydi? Pek sanmıyordu. Yahut Ulm?[68] Fakat bekleyip görmekten başka yapabileceği herhangi bir şey yoktu.

Skorzeny havaalanına vardığında, Üsteğmen Karl Radl, talep etmiş olduğu malzemelerle birlikte onu bekliyordu. Yüzbaşı üstünü hızla değiştirip üniformasını kuşandı. Ardından ikili, SS Özel Kuvvetleri Komutanı'nı Führer Karargâhı'na götürmek üzere pistte bekleyen üç motorlu Junkers 52 nakliye uçağına doğru yürümeye koyuldu. Bu sırada Radl ona İtalya'da bir hükûmet değişikliği yaşandığına ilişkin haberler geldiğini söylediyse de, ikisi de bu gelişmeyi içinde bulundukları telaşeyle ilişkilendirmedi. Radl'a tabur bünyesindeki bölüklerin derhâl her şeye hazır olmasını söyleyen

Yüzbaşı, bunun ardından merdivenleri tırmanarak uçağın içine geçti. VIP'lere özel bir yolcu uçağına dönüştürülmüş olan Ju 52'de pilot ile kendisinden başka kimse bulunmuyordu. Skorzeny'nin kalkışa hazır olduğunu belirtmesinin ardından motorları bir homurtuyla çalışmaya başlayan uçak, gittikçe artan bir hızla ilerleyip, ardından tekerlerini pistten ayırarak burnunu yavaşça göklere dikti.

"Birkaç kez dönmemizin ardından Berlin üzerinde irtifa kazandık ve faydasız sorular zihnime bir kez daha musallat olmaya başladı. Führer Karargâhı'nda beni bekleyen neydi? Kiminle görüşmeliydim? Her şey, şimdilik nüfuz edilemeyecek bir gizemle örtülmüştü. Çok geçmeksizin bu nafile spekülasyonları bir yana bırakıp çevremi inceledim. Arkamdaki on iki koltuk boştu. Tam önümde gömme bir kokteyl dolabı mevcuttu. Her zamanki yüzsüzlüğümle başımı pilot kabinine uzatıp keyfime bakıp bakamayacağımı sordum. İki bardak kaliteli konyak sinirlerimi gevşetti ve böylelikle arkama yaslanıp aşağıdaki manzarayı seyredebildim."[69]

Skorzeny'nin Oder Nehri ve Prusya toprakları üzerinden Mazurya Gölleri bölgesini geçtiklerini gördüğü, 320 kilometre kadar süren bir yolculuğun ardından, uçak gün batımına doğru yere değdi. Havaalanında kendisini bekleyen siyah bir Mercedes'e binen Skorzeny, köknar ve çam ağaçlarının göğe uzandığı bataklık arazideki birkaç kontrol noktasından geçerek Führer Karargâhı sınırları içerisine girdiğinde, beklemiş olduğundan farklı bir görüntüyle karşılaştı. Kendisi, karargâhı siperler ve yeraltı tesislerinden oluşan kompleks bir yapı olarak tasavvur etmişti. Oysa erişimin sınırlı

olduğu hususî bölge dağınık bir yapılar zincirinden oluşuyor ve bu yapıların yassı çatıları üzerinde hava fotoğraflarına karşı örtü sağlayan bitki ve ağaççıklar bulunuyordu.[70] Olası düşman hava akınlarına karşı etrafta birçok uçaksavar bataryası konuşluydu ve "Ağaçların yükseklerine gerilmiş kamuflaj ağları gün ışığını engelleyen ve ilkel kasveti derinleştiren bir kubbe teşkil ediyordu."[71]

Skorzeny'ye şoförlük eden çavuş, Mercedes'i yavaşça Yüzbaşı'nın beklendiği ahşap yapıya doğru yanaştırdı. Yapı iki kısımdan oluşuyor, sol kısımda Genelkurmay Başkanı Feldmareşal Keitel ile rejimin önde gelen asker ve yetkililerinin yemeklerini yediği bir yemekhane bulunuyordu. Binanın "Çay Evi"[72] isimli sağ kısmına yönlendirilen Skorzeny, kendini lüks görünen birkaç sandalye ve masanın bulunduğu geniş bir bekleme salonunda buldu. Salonda, kara kuvvetleri personeli bir yarbay ile bir binbaşı, iki havacı yarbay ile bir SS-Binbaşı[73] olmak üzere 5 kişi daha mevcuttu. Grubun en düşük rütbelisi olan Skorzeny'yi karşılayan, Hitler'in emir subayı Otto Günsche oldu. Günsche, Skorzeny'yi diğerlerine takdim ederken, Yüzbaşı'nın adını yanlış telaffuz etti. SS Özel Kuvvetleri'nin komutanı – belki de uçakta devirdiği birkaç kadeh konyağın verdiği cesaretle – Hitler'in yaverini ters bir şekilde düzeltecekti: "İsmim o kadar da zor değil; şayet olağan Almancayla Skor-tsay-ni olarak telaffuz ederseniz oldukça kolaydır."[74]

9: Skorzeny'nin Hitler'in huzuruna çıkmayı beklediği "Çay Evi"nin nadir fotoğraflarından biri.

Skorzeny tam da bir yorgunluk sigarası yakmış ve odadaki diğer Waffen-SS personeli binbaşıyla tanışmaya niyetlenmişti ki, bekleme salonundan az önce ayrılmış olan Günsche odaya geri geldi: "Baylar, sizi Führer'in huzuruna çıkaracağım. Kendisine takdim edileceksiniz. Ona askerî kariyerleriniz hakkında bilgi vermek durumundasınız lakin sözü fazla uzatmayın. Lütfen bu taraftan gelin."[75]

35 yaşındaki Yüzbaşı'nın ensesindeki tüyler diken-diken olmuştu. Az sonra, orduları hırpalanmış da olsa Avrupa'yı hâlâ sımsıkı avucunun içinde tutan; Paris'ten Oslo'ya, Kiev'den Belgrad'a kadar kıtada sözü ferman yerine geçen Üçüncü Alman İmparatorluğu Führeri'nin huzuruna çıkacaktı. Skorzeny anlaşılabilir bir kaygıyla bir pot kırabileceğinden yahut kendini aptal gibi gösterebileceğinden endişeleniyordu.

Günsche, hayatlarının görüşmesini yapacak olan altı askeri "Çay Evi"nden dışarı, bir başka ahşap binaya yönlendirdi. Burada, ilkini andıran bir diğer bekleme salonundan geçmelerinin ardından, Hitler'in yaveri kapıyı açıp onları bir başka odaya aldı. Milyonlarca Alman askerinin kaderlerinin belirlendiği kararların alındığı bu oda, "Doğrudan ışık almıyor ve dolayısıyla içeride gölge bulunmuyordu. Önümüzde genelkurmay haritaları ile birkaç renkli kalemin bulunduğu uzunca bir masa, bir şömine, geniş bir pencerenin yanındaki bir çalışma masası ile karşı yöndeki duvarda küçük bir resim, Albrecht Dürer'in gümüş bir çerçeve içerisindeki *Menekşe*'si mevcuttu."[76]

Skorzeny odayı incelerken sol tarafta bir kapı açıldı. Grup çizmelerini sertçe birbirine vurup, çenelerini yukarı kaldırarak derhâl hazır ola geçti. Alman Silahlı Kuvvetleri'nin 54 yaşındaki başkomutanı ağır adımlarla odaya girdi ve sağ elini kaldırarak, tipik bir şekilde onları selamladı. Hitler açık yakalı, sahra-grisi[77] bir üniforma giyiyor, ceketinin altında beyaz bir gömlek ile siyah bir kravat görünüyordu. Üniformasının sol göğsünde Birinci Dünya Savaşı sırasında Üniformasının sol göğsünde, Birinci Dünya Savaşı'nda – Yahudi bölük komutanı Üsteğmen Hugo Gutmann'ın tavsiyesiyle – taltif edildiği Birinci Sınıf Demir Haç Nişanı mevcuttu. Birinci Sınıf Demir Haç Nişanı mevcuttu. Bu, 35 yaşındaki Yüzbaşı'nın Hitler'i üçüncü görüşüydü. Onu, ikisi de uzaktan olmak üzere ilk kez 1936 yılındaki Kış Olimpiyatları'nda, Garmisch-Partenkirchen'da; ikinci kez ise Mart 1938'de, Almanya'nın Avusturya'yı ilhakı

sırasında Viyana'ya girerken görmüştü. Lakin Führer bu kez sadece birkaç adım ötesindeydi.

Skorzeny, odada bulunan askerler arasında rütbece en düşük olduğu için sıranın sonunda, yani en solda bekliyor; Hitler diğer askerlerle kısaca konuşarak sağ baştan yavaşça ilerlerken Skorzeny başını öne uzatıp ona bakmamak için kendini zor tutuyordu. Kendisi gibi Avusturyalı olan Führer'in, nicedir Prusyalıların arasında bulunmasına rağmen hâlâ gizleyemediği Avusturya aksanı bilhassa dikkatini çekmiş ve hoşuna gitmişti. Sıra nihayet kendisine gelip, Hitler elini sıktığında, Skorzeny hafifçe eğildi. Akabinde ise birkaç cümleyle geçmişinden söz etti. Hitler bu sırada delici bakışlarını Yüzbaşı'nın üzerinden bir anlığına dahi ayırmamıştı.

Hitler bunun ardından sıradan birkaç adım öteye gitti. Gruptakilerin hepsini baştan aşağı süzmesinin ardından şu soruyu sordu: "İtalya'yı hanginiz tanıyor?"[78] Skorzeny, savaştan önce bu ülkeyi iki kez ziyaret etmiş ve motosikletle Napoli'ye kadar gitmiş olduğunu söyledi.[79] Diğer askerlerden herhangi bir yanıt gelmedi. Hitler, sessizliğin ardından gruba ikinci sorusunu yöneltti: "İtalya hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Bu tuzak bir soruydu. Tereddütlü yanıtlar, İtalya'nın Mihver ittifakının ortağı, Almanya'nın müttefiki ve ideolojik ortağı olduğu yönündeydi. Skorzeny ise farklı bir yaklaşım tercih etti: "Ben Avusturyalıyım, Führerim!"

Hitler 1.92 boyundaki Yüzbaşı'yı baştan aşağı süzüp, ardından sakin bir ses tonuyla şöyle dedi: "Yüzbaşı Skorzeny ile daha detaylı konuşmalıyım, diğer baylar gidebilirler."[80]

Skorzeny, grubun içerisindeki İtalya'yı görmüş tek kişi olmasının yanı sıra, Hitler'in de bir Avusturyalı olmasına temas eden cevabıyla onun dikkatini çekmeyi başardığı kanaatindeydi. Zira İtalya, Birinci Dünya Savaşı'nda kaybeden tarafta yer alan Avusturya'nın Güney Tirol bölgesini 200.000 civarında Almanla birlikte ilhak etmiş; akabinde yaşanan İtalyanlaştırma politikası ile söz konusu süreçteki birtakım hadiseler, Avusturyalılar için sızlayan bir yara hâline gelmişti.[81]

İkili yalnız kaldığında, Hitler merak içerisindeki Skorzeny'ye derhâl olan-biteni anlatmaya başladı. Mussolini bir gün önce yurttaşlarının ihanetine uğramış ve Kral tarafından tutuklanmıştı. Her ne kadar İtalya'nın harbe devam edeceği beyan edilmişse de, Badoglio rejimi, onun sadece müttefiki değil dostu da olan Mussolini'yi düşmana teslim edip taraf değiştirmeyi düşünüyordu. Buna asla müsaade edilemezdi. Mussolini'nin nerede olduğu bulunmalı ve derhâl kurtarılmalıydı.

Hitler, odayı bir aşağı bir yukarı adımlayıp, bir süre boyunca düşüncelere dalmasının ardından şöyle dedi: "İtalya'nın askerlerimiz için bir kapan hâline gelmesini istemiyorum. Sahte dostların tamamı bertaraf edilmeli. Sizi, en kısa zamanda Mussolini'nin nerede esir tutulduğunu bulmak ve onu oradan kurtarmakla bizzat görevlendiriyorum. Bunu yerine getirmek için elbette kendi adamlarınızı seçeceksiniz. Fakat hızlı, çok hızlı hareket etmelisiniz! Duce'nin hayatının buna bağlı olduğunu anlayacaksınız!"[82]

Hitler, Yüzbaşı'dan görevine ilişkin azami gizlilik istiyordu. Operasyon henüz sadece beş kişinin bilgisi dâhilindeydi. Bunlardan biri de, Skorzeny'nin operasyon

süresince emri altında bulunacağı, Alman hava kuvvetleri bünyesindeki seçkin paraşütçü birliklerinin[83] komutanı Korgeneral Kurt Student'ti.[84] İtalya'daki Alman kuvvetlerinin komutanı Mareşal Albert Kesselring ile Roma Büyükelçisi von Mackensen'e ise kat'i sûrette görevle ilgili bilgi verilmeyecekti. (Mussolini'nin tutuklanması sürecinde Alman büyükelçiliği ile Kesselring'in altındaki istihbarat birimleri hiçbir şeyin farkına varamamış ve hadiseye ilişkin haberler Berlin'e ancak saat 19.30'da, yani Mussolini'nin tutuklanmasından 2 saat sonra ulaşmıştı.[85] Hatta büyükelçi Mackensen, 25 Eylül'ün erken saatlerinde Berlin'e gönderdiği raporda başkentteki siyasi durumun kontrol altında olduğunu belirtmişti. Bu durum, Hitler'i Roma'daki Alman sivil ve askerî yetkililere karşı büyük bir öfke ve güvensizliğe sevk edecekti.)

Skorzeny, Führer'in emirlerini anladığını ve elinden gelenin en iyisini yapacağını belirttikten sonra ikili el sıkıştı: "Bana bir asır gibi gelen o birkaç dakikada Adolf Hitler gözlerini benden asla ayırmadı ve kapıya yöneldiğimde dahi bakışlarının hâlâ üzerimde olduğunu hissettim. Kapıya varıp, huzurdan çekilmek için kendisine döndüğümde bu intibam doğrulandı, hâlâ beni izliyordu."[86]

Yeniden Çay Evi'ne yönlendirilen Skorzeny, burada kafasını toplamak adına bir sigara yaktı. Sonrasında, tam da bir ihtiyacı olup olmadığını soran bir emir erinin getirdiği kahveyi içmeye koyulmuştu ki, Günsche yeniden ortaya çıkıp, Korgeneral Student'in yan odada onu beklediği haberini verdi. Skorzeny aceleyle yan odaya

alındı ve orada kendini Eben-Emael fatihi[87], General der Fallschirmtruppe Kurt Student'e takdim etti. Rotterdam'ın işgali sırasında başına isabet eden bir kurşunla ağır yaralanan Student'in derin yara izi Skorzeny'nin dikkatini çekmişti. Neşeli bir kişiliğe sahip ve biraz topluca olan 53 yaşındaki Korgeneral, Skorzeny'yi sıcak bir şekilde karşılayarak elini sıktı.

10: Seçkin Alman Hava İndirme Birlikleri'nin mimarı, General der Fallschirmtruppe Kurt Student. Skorzeny, Mussolini'yi kurtarma faaliyetleri sırasında operasyonun sorumlu komutanı Student'e tabi olacaktı.

Skorzeny, bu kısa süre zarfında tasavvur ettiği planı kaba hatlarıyla Student'e açtı. "'Bolca parlak fikre sahip' bu 'genç adama' kanı ısınan Student, komutası altındaki görev kuvvetinin, Skorzeny'nin SS komandolarından 50 tanesiyle takviye edilmesi önerisini ilgiyle dinledi. Bu adamlar, icap ettiğinde akıcı bir şekilde İtalyanca konuşacak ve Duce'nin yerinin tespit edilmesi için gereken istihbarat ve polislik işlerinde yardımcı olacaklardı. Vaziyetin açık edilmemesi için ise SS üniformalarını görev süresince bir yana koyup, Roma'da daha az şüphe çekeceği düşünülen paraşütçü üniformaları kuşanacaklardı. Aynı şekilde Skorzeny de Student'in emir subayı gibi davranacaktı."[88]

Bu sırada kapı çalındı. Bu kez içeri giren – Skorzeny'ye o gün yaşadığı birçok şoktan bir diğerini yaşatacak bir şekilde – Avrupa'ya korku salan SS teşkilatının başkomutanı, Heinrich Himmler'di. "İlk bakışta Himmler'in suratıyla ilgili en dikkat çekici şey eski moda gözlükleriydi. Etkileyici olmaktan uzak yüz hatları, adamın karakterine ilişkin hiçbir şeyi ele vermiyordu. Sahra-grisi bir üniforma giyiyor ve bunu, gözlemlediğim üzere, sadece sivil SS'lerin ince apoletleri ile binici pantolonu tamamlıyordu."[89] Birbirlerine aşina olan Himmler ile Student tokalaşırken, Skorzeny SS Başkomutanı'na takdim edilmek üzere hazır olda bekledi. Hızlı bir tokalaşmanın ardından, Himmler Paraşütçü Korgeneral ile SS Yüzbaşı'yı oturmaya davet etti.

Himmler gergin görünüyordu. İtalya'daki siyasi durumdan ve Badoglio Hükûmeti'nin fırsatını bulur bulmaz Mihver İttifakı'nı terk edeceğinden söz etti. Vaziyete dair yegâne soru işareti, bunun ne vakit

gerçekleşeceğiydi. Ardından ise, İtalya'da kimlerin sadık ve kimlerin hain olduğuna dair; aristokratlar, askerler ve politikacılar arasından onlarca isim saymaya başladı. Skorzeny, birçoğunu ilk kez işittiği bu isimlerden kimin hangi tarafta olduğunu karıştırmamak için not alması gerektiğini düşündü. Bunun için tam da kalem ve kâğıdı önüne koymuştu ki Himmler, "Siz aklınızı mı kaçırdınız?" diye çıkıştı. "Burada sözünü ettiğim her şey çok gizlidir. İsimleri aklınızda tutmalısınız."[90]

SS Başkomutanı isimlerden, mekânlardan ve raporlardan müteşekkil bir salvo daha gönderdikten sonra Korgeneral Student'e dönüp, onunla muhtelif meseleleri görüşmeye koyuldu. O vakit saat artık 23.00 olmuştu. Skorzeny, Berlin'deki karargâhını arayıp, meraklı bir bekleyiş içerisinde olan silah arkadaşlarına her şeyin yolunda olduğuna dair bilgi vermek için uygun bir zaman olduğuna kanaat getirdi. Müsaade isteyen Skorzeny, ağır adımlarla koridora çıktı. Yorgun Yüzbaşı ahizeyi kaldırıp, tuşları çevirmesinin ardından Berlin'e bağlanmayı bekliyordu ki, bu sırada bir sigara yakarak rahatlayabileceğini düşündü. Zihni allak bullak, Himmler'in yağdırdığı malumat fırtınasından hatırında kalanları kafasında bir yerlere oturtmaya çalışıyordu. Yorgunluk sigarasından tam da ilk nefesini almıştı ki, Skorzeny bir kez daha neye uğradığını şaşırdı. Himmler koridorda kendisini sigara içerken görmüş ve çileden çıkmıştı: "Bu inanılmaz! Sigarayı bırakacak kadar iradeniz yok mu? Bu bitmek bilmeyen kokuşmuş sigaralar! Bu iş için doğru adam olmadığınızı görebiliyorum."[91] Skorzeny herhangi bir cevap vermedi. Himmler öfkeli bir şekilde oradan ayrılırken, sahneye

tanık olan Günsche, Skorzeny'nin yanına yanaştı. "Bunu fazla ciddiye almamakla doğru yapıyorsunuz," dedi. "Asabiyken Reichsführer'le konuşamazsınız."[92]

Bu sırada Student Skorzeny'yi yeniden yanına çağırdı. Kendisi Student'in harekât subayı kılığına girecek ve ikili ertesi sabah Roma'ya uçacaktı. Skorzeny derhâl Otto Günsche'nin nezaketiyle kendisi için ayrılan bir odaya geçip, emir subayı Karl Radl'a telefon etti. Radl, "30 gönüllü ile en kalifiye subayları seçecek, onlara paraşütçü üniformaları giydirecek ve bunlarla uyumlu gerekli belgeleri temin edecekti. Ertesi sabah, Staaken havaalanından saat 06.00'da kalkış yapacaklardı. Gizli tutulacak olan güzergâh, uçuş sırasında pilot tarafından temin edilecekti. Emirlerine verilen on istihbarat subayı da onlarla birlikte gelmek durumundaydı. Diğer emirler telemprimörle[93] gönderilecekti."[94]

Skorzeny, genç bir kadın tarafından getirilen atıştırmalıklar ile kahve eşliğinde bir ihtiyaç listesi oluşturmaya başladı. Makineli tüfekler, el bombaları, makineli tabancalar, plastik patlayıcılar, istihkâm edevatı, tehir tapaları, tropik başlıklar, telsiz edevatı, izli mermiler, işaret fişekleri vb… Skorzeny, Friedenthal'i bir talimat bombardımanına tutmuştu. Kamyonlar gidip-geliyor, karargâhtaki Waffen-SS komandoları gerekenleri temin edebilmek adına kargaşa içerisinde âdeta birbirlerini eziyordu. Radl bir diğer telefon konuşmasında Skorzeny'ye, "Burada ecel terleri döküyoruz! Bunca şeyi sabaha kadar nasıl bitirelim?" diye yakındığında Skorzeny olan-bitenin doğrudan Führer'in emri olduğunu

söylemiş, hattın diğer ucundaki genç üsteğmenin böylelikle şaşkınlıktan soluğu kesilmişti.[95]

Skorzeny son talimatını verdiğinde saat 03.30 civarıydı. Berlin'deki bir otel lobisinde eski bir dostla geçmiş günleri yâd ederken ansızın içine girdiği macera âdeta başını döndürmüştü. Yüzbaşı yorgun bedenini nihayet yatağa bıraktığında, düşünceler zihninde fıldır-fıldır dönmeye devam ediyordu. Mussolini'yi nasıl bulacaklardı? Şayet bulsalar dahi nasıl ele geçireceklerdi? Devrik lider mutlaka iyi korunan bir yerde tutuluyor olmalıydı. Bir hapishane yahut kampa mı hücum edeceklerdi? Şayet bunu yaparlarsa, artık Müttefik olmayan bir ülke içerisindeki sayıca üstün hasım kuvvetlere baskın gelebilecekler miydi? Diyelim bunu da başardılar, muhafızlar Duce'yi oradan kaçırmadan yahut öldürmeden önce ona erişebilecekler miydi?

Skorzeny gözlerini kapatıp düşünceleri savuşturarak uyumaya çalıştıysa da, savaştaki bir asker olarak vasiyetini yazmamış olduğunu hatırlayarak huzursuzlandı. Nihayetinde bir aile babasıydı. Yataktan doğrulan Skorzeny ışığı açarak bir vasiyet yazdı. Odayı havalandıran vantilatörlerin monoton sesi eşliğinde kalemi elinden bıraktığı vakit şafak sökmek üzereydi. Artık uyuyamayacağını biliyordu. Yüzbaşı pijamalarıyla koridora çıkıp bir hizmetliden duşun yerini sordu. Alacağı soğuk bir duş ona iyi gelecek, zihnindeki kasırgayı böylelikle bir nebze olsun dindirmeyi başaracaktı. Sakinleşmesiyle birlikte iştahı da açılmıştı. Onu havaalanına götürecek olan araç 07.30'da gelene dek Çay Evi'nde karnını doyuran Skorzeny, bunun ardından sabah güneşiyle parıldayan çimlere çıktı. Orman havasını

derin bir şekilde içine çekerek ciğerlerine dolduran Yüzbaşı, bu sırada bir çavuş ile bir çoban köpeği gördü. Bu onun en sevdiği türdü. "Köpek getirildi, komutla birlikte çömeldi ve bir buçuk metre yükseklikteki, çavuşun kolları tarafından teşkil edilen daire içinden atladı."[96] Çavuşun söylediğine göre bu Hitler'in köpeği Blondi'ydi.[97]

Skorzeny – Blondi'yle bir süre vakit geçirdikten sonra – askerlerinin İtalya'ya gitmek üzere Berlin'den ayrıldıkları haberini aldı. Ardından kendisi de, onu havaalanına götürmek için gelen siyah Mercedes'e bindi. Bu kez iniş yaparken kullanmış oldukları değil, bir tepenin üstündeki bir diğer havaalanına götürüldü. Geceyi Luftwaffe karargâhında geçirmiş olan Korgeneral Student ve özel pilotu Yüzbaşı Heinrich Gerlach da birkaç dakika sonra havaalanına vardı. Skorzeny'nin Student ile selamlaşması ve Gerlach'la tanışmasının ardından, grup kendilerini bekleyen çift motorlu Heinkel He 111'e bindi. Kuyruk-nişancısı ve telsiz operatörü hâlihazırda yerlerindeydi. Uçak, havalanmasını müteakip 3.000 metre yükseklikte ve saatte 270 kilometre civarı hızla rotasını İtalya'ya çevirdi. Korgeneral Student bir süre sonra uykuya dalarken, Skorzeny ise ilk kez bindiği, burun kısmı camla kaplı Heinkel'in yardımcı pilot kısmına geçerek manzaranın tadını çıkaracaktı. Lakin yolculuk boyunca içindeki bir his onu bir an olsun yalnız bırakmayacaktı ki, bu da operasyonun sonucu ne olursa olsun, İtalya'ya ayak bastığından itibaren hayatının bir daha geçmişteki gibi olmayacağıydı…

3

SS İLE ABWEHR'İN MÜCADELESİ: SKORZENY'NİN KADERİ NASIL TAYİN EDİLDİ?

3

SS İLE ABWEHR'İN MÜCADELESİ: SKORZENY'NİN KADERİ NASIL TAYİN EDİLDİ?

OTTO SKORZENY 1908 yılında mühendis bir babanın oğlu olarak Viyana'da doğmuş; "neslinin muzdarip olmak durumunda kaldığı bir trajedi" olarak tanımladığı Habsburg İmparatorluğu'nun çöküşü ile akabinde yaşanan siyasi ve iktisadi buhrana tanıklık etmişti.[98] Abisi ve babasının izinden giderek 1926 yılında Viyana Teknik Üniversitesi'nin makine mühendisliği bölümüne girmiş, ertesi sene ise Markomannia Üniversite Öğrencileri Düello Topluluğu'na[99] dahil olup, mezuniyetine dek toplamda on dört düelloya katılmıştı.[100] Bu müsabakalardan birinde, sol kulağından çenesinin ortasına dek uzanan derin bir yara alacaktı. Lakin bu arzu edilen bir durumdu; zira zamanın ruhu gereği, bunlar maskülen bir cesaret nişanesi olarak taşınıyordu.[101] Skorzeny'nin milliyetçi fikirlerle tanışması ve bunlara yönelik sempatisi, üniversite yaşantısı ile söz konusu öğrenci topluluğunda

başlamıştı.[102] Müteakiben, gelecekte Nazi Partisi'nin propaganda bakanı olacak Joseph Goebbels'in 1932 yılında Viyana'da yaptığı bir konuşmadan etkilenerek partiye katılacak;[103] Şubat 1934'te partinin seçkin paramiliter yapılanması olan SS'in Avusturya koluna yazılacak, 1938'deki *Anschluss* sırasında ise Cumhurbaşkanı Miklas'ın muhafızları ile SA milisleri arasında kan dökülmesine engel olacaktı.

Skorzeny, Alman ordularının Polonya'ya girdiği gün, dönemin en gelişmiş hava kuvveti olan Luftwaffe'ye katılmak için başvuruda bulunmuştu. Bu komplike hava araçlarının teknik yapıları bir mühendis olarak ilgisini çekiyor, bulutlar üzerindeki "düelloların" tahayyülü bireysel kahramanlık duygusuna hitap ediyordu. Lakin uzun boyu (1.92) ve ileri yaşı (31) nedeniyle Hava Kuvvetleri'nce reddedilecek ve gıptayla baktığı modern şövalyelere katılma hayali böylelikle son bulacaktı.

11: Skorzeny'nin yüzünden yaralandığı bir düellonun ardından arkadaşlarıyla çekilen bir fotoğrafı – Viyana, 1928. Bu yaralar, zamanın ruhu gereği düellocular tarafından maskülen birer cesaret nişanesi olarak taşınıyordu.

Harpte aktif rol almak isteyen Skorzeny, 1940 yılında bu kez SS'in askerî kolu olan Waffen-SS'in subay okuluna başvurmuştu. Hem silahlı kuvvetlerdeki mekanizasyon sürecinin hızla devam etmesi nedeniyle teknik subay ihtiyacındaki artış hem de hâlihazırda Allgemeine-SS[104] üyesi olmasının etkisiyle başvurusu kabul edilen Avusturyalı, temel eğitimini Berlin'deki

Lichterfelde Kışlası'nda görecekti. Eğitiminin ardından astsubay çavuş rütbesiyle[105] SS Totenkopf Tümeni'nin topçu alayında ulaştırma sorumlusu olarak atanmış, Fransa Muharebesi sırasında cephe gerisinde hizmet vermişti. Bunun ardından, "astsubay kıdemli üstçavuş olarak Hollanda'ya sevk edilip, kendisini icra edilmeyecek olan İngiltere çıkarması için tank ve zırhlı araçları hazırlarken bulmuştu."[106] 1941 Mart'ında ise nihayet Teğmen olarak nasıp ve tayin emrini[107] almıştı. Almanya'nın Nisan ayındaki Yugoslavya'yı işgalinde yine SS *Das Reich* Tümeni bünyesinde geri kademede görev yapacak, bundan iki ay sonra ise kendini Polonya'dan Sovyetler Birliği'ne giden bir trenin içinde bulacaktı. Sovyetler Birliği'nin işgali sırasında Merkez Ordu Grubu'nun öncü kuvvetlerinden olan ve Barbarossa Harekâtı sırasında ağır kayıplar veren *Das Reich* Tümeni'yle Brest-Litovsk, Yelnya, Desna, Vyazma ve Moskova önlerinde ağır muharebe görmüş; hasarlı bir aracı ateş altında onarmak suretiyle sergilediği cesaretten ötürü İkinci Sınıf Demir Haç Nişanı'yla taltif edilmişti.[108] Skorzeny, zemindeki buzlanma nedeniyle gömemediği silah arkadaşlarının cesetleriyle yan yana uyumak zorunda kalacağı yıpratıcı bir süreçten geçtiği Rus Cephesi'ndeki altı ayın ardından, safra kesesindeki rahatsızlık nedeniyle 1942 Ocak'ında hastaneye sevk edilecekti.

12: Skorzeny'nin Barbarossa Harekâtı sırasında bünyesinde bulunduğu *Das Reich* Tümeni'nin Yelnya Muharebesi sırasındaki bir fotoğrafı – Sovyetler Birliği, Eylül 1941. Harp boyunca pek çok savaş suçu işleyen *Das Reich* tümeni gaddarlığı ve savaşçılığıyla nam salacaktı.

Viyanalı teğmen, nekâhet döneminin ardından altı ayını Berlin'deki Lichterfelde Kışlası'nda konuşlu bir ihtiyat alayında, bakım subaylığı ve eğitmenlik yaparak, sakin bir şekilde geçirmişti. 1942 Eylül'ünde ise üsteğmenliğe terfi edip, Fransa'daki SS *Totenkopf* Tümeni'nin yeni teşkil edilen tank taburuna atanmıştı.

Anglo-Amerikan kuvvetlerinin Kuzey Afrika'ya çıkması üzerine bu süreçte Vichy Fransası'nın 1942 Kasım'ındaki işgalinde yer alacaktı.[109] *Totenkopf* Tümeni 1943 Şubat'ında yeniden Rusya'ya sevk edilirken, sağlık durumundan ötürü cephe hizmetine uygun bulunmayan Skorzeny ise kademedeki bakım-onarım işlerine devam edecekti.

Skorzeny'nin cephe gerisindeki tekdüze yaşantısı, 1943 Nisan'ındaki esrarengiz bir emirle değişmiş, Prinz Albrecht Sokağı'ndaki bir binada bulunan SS İdarî Baş Dairesi'ne[110] derhâl tekmil vermesi emredilmişti. "Potsdamer Platz yakınlarındaki bu sokak, Üçüncü Reich'ın güç aygıtının kontrol merkezini teşkil ediyordu. SS'in bütün merkez şubelerinin, yani Allgemeine-SS'in, Waffen-SS'in, Sicherheitsdienst'in, Gestapo'nun ve RSHA'nın karargâhları burada bulunuyordu." Skorzeny burada daire başkanı Hans Jüttner tarafından mülakata alınmış ve kendisine "*Totenkopf* Tümeni'nin eski kışlasında konuşlu bir özel eğitim birliğinin, tam teşekküllü bir komando birliğine genişletilmekte olduğu," söylenmişti.[111] Jüttner'in belirttiğine göre, gayrinizamî harbi savaşın başından beri başarıyla icra eden İngilizler gibi, artık Almanya'nın da düşman hedeflerine küçük birliklerle etkin bir şekilde taarruz edebileceği özel kuvvetler teşkil etmesi gerekiyordu.[112] Zira Almanya 1943 yılıyla harbin ağırlığını bütün şiddetiyle hissetmeye ve icra edecekleri faaliyetler, boyutlarına kıyasla büyük neticelere yol açacak birliklere ihtiyaç duymaya başlamıştı. "Bu, düşmanın artan üstünlük duygusunu sarsmakla kalmayacak, sarf edilen

çabaya kıyasla orantısız bir korku ve panik de yayacaktı."[113] Teşekküle liderlik etmesi için teknik eğitime sahip bir subay lazımdı. Bu pozisyon, Skorzeny için cephe gerisindeki bakım-onarım işlerinden çıkış bileti olabileceği gibi, askerî kariyeri için de bir ivme teşkil edebilirdi.

Avusturyalı'nın, başvurusu neticesinde yüzbaşı rütbesine terfi ederek, SS Özel Kuvvetleri komutanı olmasıyla sonuçlanan süreç, aslında Nazi Almanyası'nın istihbarat ve güvenlik teşkilatları içerisindeki çok-boyutlu bir çekişmenin doğrudan sonucuydu. Hitler 30 Mart 1943'te Himmler'i Bavyera Alpleri'ndeki meşhur inziva yeri olan Berghof'a çağırmış ve onunla bir görüşme yapmıştı. Görüşmenin başlıca konusu gayrinizamî harpti. "İngilizler – geçen üç buçuk yıl boyunca kaybeden tarafta olmalarına rağmen – bu işleri bir şekilde hep çok daha iyi yapmışlardı."[114] Bunun için geçmişe şöyle bir bakmak yeterliydi. 1941 Mart'ındaki Claymore Harekâtı'nda 3'üncü ve 4'üncü komando taburları, istihkâmcılar ve 1'nci Müstakil Norveç Bölüğü personelinden müteşekkil 552 kişilik bir kuvvet, 6'ncı Muhrip Filosu eşliğinde Norveç'in Lofoten Adaları'na çıkmış ve Alman savaş sanayi için önem arz eden balık yağı fabrikalarını[115] – 3.600 ton balık yağı ve gliserinle birlikte – imha etmişti.[116] – O da kazayla kendini vurmuş olan – bir yaralıya karşılık 228 Alman ile bir dizi işbirlikçi Norveçliyi esir almış, 10 adet gemi batırmış ve silahlı bir trol teknesinde Alman şifreleme makinesi *Enigma*'nın rotorlarını ele geçirmişlerdi. Ardından, 27 Aralık 1941'de bu kez Norveç'in Vågsøy Adası'ndaki Måløy kasabasına

çıkmış ve tonajı 15.000'e varan deniz aracını, birkaç balık yağı fabrikasını, yakıt ve mühimmat depolarını, telefon santralini ve çeşitli askeri tesisleri imha ederek geri çekilmişlerdi.[117] 28 Mart 1942 tarihli St. Nazaire baskınında ise, içi yüksek tahrip gücüne sahip patlayıcılarla dolu olan HMS *Campbeltown* kruvazörünü Normandiya kuru-havuzunda infilak ettirerek tesisi harp boyunca kullanılamaz hâle getirmişlerdi. Söz konusu, Almanların *Tirpitz* gibi ana-muharebe gemilerini Atlantik kıyılarında onarabilmelerini sağlayan büyüklükteki yegâne kuru-havuz olduğundan, tahribatı Alman donanması için stratejik bir darbe olmuştu.[118] Tüm bunlar yetmezmiş gibi, SS'in ikinci adamı olan Reich Güvenlik Başdairesi Başkanı Reinhard Heydrich[119] Prag'daki suikast girişimi sırasında aldığı yaralardan ötürü 1942 Haziran'ında ölmüş; girişimi icra eden Jozef Gabčík ve Jan Kubiš bu görev için İngiliz Özel Harekât Dairesi[120] tarafından eğitilmiş ve donatılmıştı. O senenin Şubat ayında ise, yine İngiliz Özel Harekât Dairesi tarafından eğitilmiş ve donatılmış olan 9 Norveç komandosu Vemork'taki ağır su tesisine sızmış ve 500 kg ağır su ile birlikte elektroliz işlemi için icap eden ekipmanı imha ederek Alman uranyum geliştirme programını sekteye uğratmıştı. Almanya'nın bu alanda İngilizlerden geri kalması adına teknoloji, teknik ve talim alanlarında somut bir gerekçe göremeyen Hitler ise, SS'in bunun bir ihanetten ileri geldiği yönündeki savlarını makul bulmaya başlamıştı. Hitler ile Himmler'in görüşme neticesinde vardıkları mutâbakat, o vakte dek büyük ölçüde geleneksel Alman ordusunun sınırları

içerisinde kalan bu sahada SS'e daha çok alan ve imkân verilmesi yönündeydi.[121]

13: Claymore Harekâtı sırasında yanarken fotoğraflanan balık yağı depoları. İngilizlerin küçük fakat etkin kuvvetlerle icra ettikleri komando operasyonları, Almanları çeşitli tesislerin müdafaası için büyük kuvvetler ayırmaya mecbur ediyordu.

SS teşkilatı, Hitler Almanyası'ndaki emniyet ve güvenlik işlerinden sorumlu olan Reich Güvenlik Baş Dairesi aracılığıyla kendini istihbarat, karşı istihbarat, casusluk ve dolayısıyla gayrinizamî harp faaliyetlerinin

yegâne meşru sorumlusu olarak görse de, o vakit bu alanda Wehrmacht bünyesindeki askerî casusluk teşkilatı *Abwehr* ile tarihi savaştan önceki yıllara uzanan sıkı bir rekabet hâlindeydi. *Abwehr*'in başındaki Amiral Canaris, Wehrmacht tarafından bu makama rejimle münasip ilişkiler kurarak, teşkilatın bağımsızlığını SS'ten muhafaza edebileceği düşüncesiyle getirilmişti.[122] Zira Canaris, *Sicherheitsdienst*[123] Başkanı Reinhard Heydrich'le uzun yıllardan beri tanışıyordu (Canaris'in selefi olan Albay Conrad Patzig'in *Abwehr*'i SD ve Gestapo'yla sık sık karşı karşıya gelmişti). İstikbaldeki RSHA başkanının yolu – bir subaya yaraşır şekilde davranmadığı gerekçesiyle donanmadan atılmadan evvel –[124] 1923 yılında Canaris'le kesişmiş ve o vakit 21 yaşındaki genç bir bahriyeli olan Heydrich, eğitiminin bir bölümünü ikinci kaptanlığını Canaris'in icra ettiği talim gemisi SMS *Berlin*'de görmüştü.[125] "1914'teki Falkland Muharebesi sırasında Dresden hafif kruvazöründe seyir subayı olarak oldukça başarılı bir performans sergileyen ve personeli olduğu geminin İngilizlerin eline geçmemesi adına mürettebatı tarafından batırılmasını müteakip 1915'te Şili'deki enterne kampından kaçarak Almanya'ya dönmeyi başarmış olan Canaris, "genç Heydrich'i askerî tecrübesiyle etkilemişti. Canaris de müziğe yatkın olan bu çekingen genç adama hemencecik ısınmış ve müteakip yıllarda Heydrich'in akıl hocası hâline gelmişti. Canaris, 1924 yılından itibaren Heydrich'i sık sık evine davet etti. Reinhard ile Canaris'in eşi Erika, burada müstakil bir yaylı çalgılar dörtlüsünde birlikte keman

çaldı ve Kiel'in ileri gelenlerine sık sık keyifli vakit geçirtti."[126]

14: Alman askerî istihbarat teşkilatı Abwehr'in başkanı Amiral Canaris. Canaris, başlangıçta destek verdiği Nazilerin icraatları karşısında hayal kırıklığına uğrayacak ve 1939 itibarıyla rejim aleyhine dönecekti.

Canaris ile Heydrich arasındaki ilişki başlangıçta nispeten arzu edilen yönde ilerleyerek 1936 Aralık'ında iki teşkilat arasında bir mutâbakata varılmasıyla sonuçlanmıştı. *Abwehr* başkanı ile Gestapo'nun Birinci Daire Müdürü Werner Best tarafından imzalanan mutabakat, iki tarafın faaliyet ve yetki sınırlarını tayin

ediyordu. Buna göre *Abwehr* yurt dışındaki casusluk ve ülke içerisindeki karşı-casusluk faaliyetlerinden sorumlu olacaktı. Gestapo ise Devlet Polis Yönetmeliği'nin "Vatana İhanet" suçunu ele alan 163. paragrafı kapsamındaki suçlu eylemlerin soruşturulması ve icap eden müteakip faaliyetleri icra edecekti. Böylece, ülke içerisindeki istihbarat faaliyetinin kahir ekseriyeti Gestapo'ya bırakılıyordu. Öte yandan, askerî istihbarat ve karşı-casusluk meselelerini ilgilendiren vakalarda *Abwehr*'e öncelik tanınmaktaydı. Buna göre, Abwehr, ilgili dairesinin vakayla bir ilişiği olmadığı hükmüne varana kadar, Gestapo'dan vakaya müdahil olmamasını talep etme hakkına sahip oluyor ve Gestapo bu talebe riayet etmekle yükümlü kılınıyordu.[127] Lakin bu mutâbakat, esasında parti ile partinin hasımlarına ilişkin istihbarat toplamakla yükümlü olan SD'in, Alman devlet aygıtının dört bir yanına uzatmak istediği kollarını *Abwehr*'in sınırlarına sokacağı bir hadiseyle, çok geçmeden geçerliliğini yitirecekti.

* * *

Tarihe "Tuhaçevski Olayı" diye geçen söz konusu hadisenin öyküsü, Heydrich'in 1937 yılında Paris'teki SD kanalları aracılığıyla aldığı bir istihbaratın ürünüydü. Eski Beyaz Ordu generali Nikolay Skoblin'in verdiği bilgiye göre, Mareşal Tuhaçevski liderliğindeki bir grup asker, Stalin'i devirmeye hazırlanıyordu. Bu istihbarat, Heydrich'i doğrudan *Abwehr*'in yetki alanına giren bir plana sevk edecekti. SD, Skoblin tarafından temin edilmiş olan istihbaratı Sovyet hükûmetine aktarabilir ve böylelikle, toplu tasfiyeleriyle hâlihazırda meşhur olan

Stalin rejimini Kızıl Ordu'nun komuta kademesini kılıçtan geçirmeye sevk edebilirdi. Ayrıca SD, Moskova'ya aktarılacak istihbaratı destekleyecek sahte belgeler hazırlamaya da muktedirdi. Zira 1920 ila 1930 yılları arasındaki Alman-Sovyet askerî işbirliği nedeniyle, söz konusu Sovyet askerî yetkililerinin imzalarını kopya etmeye yetecek malzeme elde mevcuttu. Heydrich bu iş için Delbrückstrasse'deki sahte evrak ve pasaport imalathanesinin başında bulunan Alfred Naujocks ile SS Albayı Hermann Behrends'i görevlendirmişti.[128] Tecrübeli bir istihbaratçı olan SS Yüzbaşı Erich Jahnke'nin[129], bunun Stalin'in bir oyunu olabileceğine ilişkin uyarısı ise sadece kulak arkası edilmekle kalmamış, Jahnke süreç sırasında herhangi bir sorun yaratmaması adına 30 günlük bir ev hapsine alınmıştı.[130]

İstihbarat Çekoslovakya'daki kanallar üzerinden Moskova'ya iletilmiş ve "Hans" kod adlı bir NKVD ajanı, çok geçmeden içinde sahte delillerin bulunduğu dosyayı Naujocks'tan 50.000 mark karşılığında satın almıştı.[131] Komünist Parti Merkez Komitesi'nin resmî yayın organı olan *Pravda* gazetesi 11 Haziran'da, içlerinde Tuhaçevski, Yakir, Uboreviç, Kork, Eideman, Feldman, Primakov ve Putna'nın bulunduğu sanıkların, "Sovyetler Birliği'ne karşı hasmane bir politika güden yabancı bir gücün önde gelen askeri çevreleriyle haince ilişkiler kurmuş oldukları," gerekçesiyle idama mahkûm edildikleri haberini geçmişti.[132] Bu haberi, Sovyetler Birliği'ndeki 5 mareşalden 3'ünün, 15 ordu komutanından 13'ünün, 9 amiralden 8'inin, 57 kolordu komutanından 50'sinin, 186 tümen komutanından

154'ünün, 16 ordu komiserinden tamamının, 28 kolordu komiserinden ise 25'inin idamı ve 1938 Eylül'üne kadar toplamda 35.020 subayın ordudan ihracı veya tutuklanmasıyla sonuçlanacak büyük Kızıl Ordu Tasfiyeleri takip edecekti.[133] Heydrich'in etekleri zil çalıyordu. Kendisine sunulan raporlara göre, Sovyet askeriyesinin kurmay kadrosunun kökü kazınmıştı ve Kızıl Ordu'nun toparlanması yıllar alacaktı. Bu müthiş istihbarat zaferini – üstelik Abwehr'i çalımlayarak – kazanan ise başkanlığını bizzat icra ettiği SD'ydi.

15: Büyük Temizlik Sırasında idam edilen Mareşal Tuhaçevski. Yabancı basında "Kızıl Napolyon" olarak anılan Tuhaçevski, Sovyetler Birliği'nin hava, hava indirme ve mekanize kuvvetlerinin gelişiminde büyük paya sahipti.

Heydrich, hem Sovyetler Birliği'ne hem de *Abwehr*'e karşı kazandığını zannettiği zaferin sarhoşluğuyla böbürlenedursun, hakikat ise çok farklıydı. Stalin, rejimine tehdit olarak gördüğü Tuhaçevski[134] ve diğer generalleri ortadan kaldırmaya bir önceki yıl hâlihazırda niyet etmiş ve Tuhaçevski'ye en yakın isimlerden biri olan General Vitovt Putna, NKVD tarafından 20 Ağustos 1936'da tutuklanmıştı. Lakin Stalin'in Kızıl Ordu tasfiyelerini arzu ettiği boyutlarda icra etmeden önce çözmesi gereken birtakım sorunları mevcuttu. İç Savaş'tan muzaffer ayrılarak, işgalci güçlere ve bağımsızlık hareketlerine büyük ölçüde galebe çalmayı başarmış olan Kızıl Ordu halk tarafından seviliyor ve destekleniyordu. Bu askerlerin toplu tasfiyesi, halk nazarında rejime yönelik intibayı olumsuz yönde etkileyebilirdi. Bir diğer ve daha büyük sorun ise, tasfiyeden arta kalacak olan askerlerin, hadisenin yaratacağı dehşetengiz tedirginlikle Stalin'e karşı gerçek bir teşebbüse girişmeleriydi. Hemen hemen herkesin birbirini tanıdığı orduda, arkadaş ve meslektaşlarının sudan sebeplerle topluca mezbahaya sevk edildiklerine tanıklık edecek askerler, bunun kendi başlarına da gelebileceği korkusuyla diken üstünde oturmaya başlayabilir ve bu gerilimle bu kez sahici bir tehlike teşkil edebilirlerdi. Dolayısıyla, "Başlıca komutanlarını öldürmeden evvel, Stalin'in sadece onlara karşı sadece ikna edici delillere sahip olması değil, gizli bir oturumda bunları meslektaşlarına sunması da gerekiyordu."[135]

Stalin'e ihtiyaç duyduğu bu güçlendirici sahte delilleri sağlayan NKVD'nin zokasını yutan SD olmuştu. Nikolay Skoblin, – isabetli uyarısı karşılığında ev hapsine alınan Yüzbaşı Jahnke'nin şüphelendiği gibi – bir NKVD ajanıydı. Bu eski Beyaz Ordu generali, NKVD başkanı Nikolay Yejov'dan aldığı talimatlar doğrultusunda elindeki asılsız bilgileri SD ile paylaşmış ve SD, içlerinde Alman ve Sovyet generallerin imzalarının bulunduğu, Stalin'i devirmeye yönelik kurmaca bir komploya işaret eden sahte belgeleri NKVD aracılığıyla Moskova'ya ileterek Stalin'in ekmeğine yağ sürmüştü. Heydrich, Kızıl Ordu'yu idam sehpasına bizzat yolladığını zannederken, aslında hâlihazırda imzalanmış bir fermanı, Stalin'in bundan zarar görmeyeceği gibi, rejimini daha da sağlamlaştıracağı bir içerikle donatmakla kalmıştı. Süreçten habersiz olan Canaris, Heydrich'in devlet koridorlarında yüksek sesle böbürlendiği bu hadiseyi öğrendiği vakit dehşete düşmüştü. Heydrich, SD'yi doğrudan NKVD'ye hizmet ettirecek kadar ahmak davranmakla kalmamış ve Alman generallerini, yabancı bir ülkedeki, olmayan bir komploya karışmış gibi göstermekle, yıllar önce ihraç edildiği askeriyeye leke sürmekten de imtina etmemişti.[136] Dahası, SD'nin yabancı bir ülkedeki ve doğrudan askerî istihbarat alanına giren bu faaliyetiyle, SS ile Abwehr'in yetki alanlarına ilişkin, Best ile Canaris tarafından imzalanan mutabakatın da yok hükmünde olduğu anlaşılıyordu. Canaris bu hadisenin ardından SS'in geleneksel devlet aygıtını bütünüyle sarmadan durmayacağını anladığı gibi, bu amatörlerin ihtiras ve kabiliyetleri arasındaki derin uçurumun Almanya'yı bütünüyle felakete

sürükleyecek kadar tehlikeli olduğunu fark etmişti. Bu, onun Heydrich, SS ve rejime karşı bakışında bir dönüm noktası olmuştu.[137]

Canaris bu hadisenin ardından vaktiyle "idare edebileceğini" söylediği "o çocukları" zapturapt altında tutamayacağının farkına varacak ve rejimle kademeli olarak mücadeleye başlayacaktı.[138] Hitler, Tuhaçevski hadisesinden bir yıl sonra, Savaş Bakanlığı'na kendi arzu ettiği agresif dış politikayı itiraz etmeden destekleyecek bir isim getirmek için General Werner von Fritsch'ten kurtulmaya karar vermiş, Fritsch'in ayağını kaydırma işi de Himmler ve Heydrich'e düşmüştü. Heydrich bunun üzerine Fritsch'in eşcinsellikle itham edildiği düzmece bir dosya hazırlamıştı. Dosya içindeki bilgilerin aslında Fritsch'le aynı adı taşıyan bir başka askere[139] ait olduğu ortaya çıktığında ise bu kez Otto Schmidt isimli – eşcinsellere şantaj yapmak üzerine ihtisaslı – bir suçluyu sahte tanık göstermiş ve bu şahsa, dosyaya konu olan kişinin von Fritsch olduğu yönünde ifade verdirmişti. Neticede Fritsch haysiyet divanında yargılanmasının ardından aklanmış ve Canaris bu süreçte SS'in sunduğu sahte delilleri çürütmekte büyük bir rol oynayarak Heydrich ile teşkilatının itibarına sert bir darbe indirmişti. Müteakip dönemde ise Canaris biri 1938 Eylül'ünde diğeri ise 1939 Kasım'ında olmak üzere Hitler'i devirmeye yönelik iki darbe planına müdahil olmuş; 1939 Şubat'ında düzmece bir Hollanda'yı işgal planını[140] İngilizlere sızdırarak bu ülkenin Almanya'ya yönelik tutumunu sertleştirmiş; *Einsatzgruppen*'in[141] Polonya'da yaptığı katliamları protesto etmiş; onları

Almanya'nın yanında harbe girmeye ikna etmek için gönderildiği İspanya'da Suñer ile Franco'ya tam tersini telkin etmişti.

16: Reich Güvenlik Baş Dairesi Başkanı Reinhard Heydrich. Yahudi soykırımının başlıca mimarlarından biri olan Heydrich'in Tuhaçevski olayındaki amatörlüğü, SS'in doymak bilmeyen güç istenciyle birlikte Almanya'yı yıkıma sürükleyeceğine ilişkin Canaris'in görüşünü pekiştirecekti.

Liste bu şekilde uzayıp gidiyordu. 1939'da *Ausland-SD* adı altında sivil bir dış istihbarat teşkilatı da kuran SS, Canaris'e güvenmiyor ve Abwehr'e diş biliyorsa da,

bunların rejim aleyhindeki faaliyetlerine ilişkin kuvvetli bir delil öne süremiyordu. Ta ki 5 Nisan 1943'e kadar… Gestapo, Abwehr ajanı Hans von Dohnányi'nin, U-7 olarak bilinen ve Yahudileri Nazi Almanyası'ndan kaçırma maksadı güden faaliyetle ilişiğini tespit etmişti. Gestapo, Dohnányi'yi tutuklamaya geldiğinde, onu el konulacak dosyalardan birtakım evrakı çıkarmaya çalışırken bulmuştu. Dohnányi kendisine müdahale edildiği vakit, hemen bitişiğindeki ofiste bulunan Hans von Oster'e, "Notlar…" diye fısıldamış, lakin Gestapo ajanları bunu da işitmişti.[142] Bunun ardından Oster de tutuklanmış ve – birkaç gün sonra serbest bırakılacak olsa da – görevinden alınmıştı. Bu *Abwehr* için büyük bir sorundu, zira Oster Canaris'e oldukça yakın olduğu gibi teşkilatın iki numaralı adamıydı. Canaris'in, Oster gibi bir ismin faaliyetlerinden habersiz olması akla yatkın gelmeyeceği için, suça konu olan faaliyetler kuvvetle muhtemel onun rıza ve iştirakiyle icra edilmişti.

Bu hadisenin, Hitler ile Himmler'in 30 Mart 1943 tarihli, askerî istihbarat ve gayrinizamî harpte SS'e daha fazla alan verilmesine ilişkin mutabakatından oldukça kısa bir süre sonra patlak vermesi, mezkûr kararı Naziler nazarında iyice perçinlemiş olmalıydı. Zira Savaş Tanrısı'nın Almanya'nın yüzüne güldüğü yıllarda SS'in Canaris ile *Abwehr*'e ilişkin şikâyetlerine fazla kulak asma ihtiyacı hissetmeyen Hitler, 1943 itibarıyla her köşe başında – hakiki yahut muhayyel – ihanet kokuları almaya artık yatkındı. Skorzeny'nin 20 Nisan'da atanacağı ve müteakiben SS-Jäger-Bataillon 502[143] olarak adlandırılacak birliğin oluşumu, işte bu sürecin bir parçasıydı. Skorzeny'nin başına geçirileceği söz konusu

teşkil ile SS bünyesinde, Abwehr'e bağlı olan ve harpteki gayrinizamî operasyonların büyük bölümünü icra eden *Brandenburger* birliğine bir alternatif teşkil edilebilecekti. Esasında – İngilizlerin gayrinizamî operasyonlarda o vakte dek harbin en başarılı ülkesi olmaları haricinde – Hitler'in *Brandenburger*'lardan yana pek bir şikâyeti olduğu söylenemezdi. Lakin bu teşkilin Canaris ile Abwehr'e bağlı olması ortaya iki olası sonuç çıkarıyordu. Abwehr, yabancı dil bilen, nitelikli ve gözü pek askerlerden oluşan *Brandenburger*'ların arzu edilen etkinlikte kullanılmasına bilinçli olarak engel oluyor olabilirdi. İkinci ve daha tehlikeli ihtimal ise Canaris'in Nazilere yönelik bir darbe girişiminde kalifiye askerlerden oluşan bu birliği kullanmasıydı.[144]

17: SS Başkomutanı Heinrich Himmler. SS'in Abwehr içerisindeki rejim karşıtı faaliyetlerden bir kısmını ortaya çıkarması, Himmler'in gayrinizamî harpte SS'e daha çok rol verilmesi için Hitler'i ikna etmesiyle sonuçlanacaktı.

Peki, Skorzeny gibi özel operasyonlar konusunda herhangi bir tecrübeden yoksun ve disiplin sicili pek de parlak olmayan[145] düşük rütbeli bir Waffen-SS subayı nasıl olup da Waffen-SS ile Alman ordusundaki yüz binlerce personelin önüne geçerek, Nazi Almanyası'nın yegâne ve nihai özel kuvveti olması düşünülen bu birliğin komutanı olmuştu? Skorzeny'nin hatıralarında

değinmekten kaçındığı bu husus, RSHA başkanı Reinhard Heydrich'in Anthropoid Operasyonu[146] sırasında aldığı yaralar sonucu 4 Haziran 1942 tarihinde ölmesinin doğrudan sonucuydu.

Heydrich'in ölümünün ardından RSHA başkanlığına Viyanalı Ernst Kaltenbrunner getirilmişti. O vakte kadar Viyana'daki Kıdemli SS ve Polis Lideri[147] olan Kaltenbrunner, bu makama kendisinden daha uygun olan Gestapo şefi Heinrich Müller ve SD Dış İstihbarat Masası Şefi Walter Schellenberg ekarte edilerek atanmıştı. Zira Himmler, RSHA başına dışarıdan birini getirerek, bu kişiyi (Müller ve Schellenberg gibi) teşkilatın dinamikleri ve personeline aşina isimlere kıyasla daha kolay kontrol edebilecekti.[148]

18: Heydrich'in ölümünden sonra Reich Güvenlik Baş Dairesi başkanlığına atanan Viyanalı Ernst Kaltenbrunner. Kaltenbrunner'in teşkilat içerisindeki hassas durumu, onu mühim makamlara içlerinde Otto Skorzeny'nin de bulunduğu Viyanalı hemşehrilerini getirmeye sevk edecekti.

Himmler'in bu hamlesi, Kaltenbrunner için birtakım doğal sorunları da beraberinde getirmişti. Yüksek bir makama, makamın dahil olduğu teşkilin dışından getirilmiş olmaya tabi dertler yaşıyor; RSHA içinde fiiliyatta nispeten özerk bir şekilde hareket eden Müller ve bilhassa da Schellenberg ile soğuk bir ilişki sürdürdüğü

kaygan bir zeminde bulunuyordu. Bu durum, kendisine sadık olacak isimleri teşkilat içerisinde önemli mevkilere getirmek suretiyle Kaltenbrunner'i makamını sağlamlaştırmaya sevk edecek ve sonraları "Viyana Çevresi" olarak anılacak bu gruba katılacak kişilerden biri de Kaltenbrunner'in Avusturyalı hemşehrisi Otto Skorzeny olacaktı. Kaltenbrunner, Ausland-SD bünyesinde bulunacak olan "S" masasının (Amt VI-S) başına Skorzeny'yi getirmekle hem RSHA içerisinde kendine sağlam bir müttefik bulmuş olacak hem de Schellenberg'in Amt VI'daki nüfuzuna ket vurabilecekti.[149] Kaltenbrunner'in bu teşkil için Skorzeny'nin adını vermesiyle işler gerçekten de yeni RSHA başkanının arzu ettiği gibi olacak ve Skorzeny emir-komuta zincirine aykırı davranarak çoğu zaman daire başkanı Schellenberg yerine doğrudan Kaltenbrunner'e rapor verecekti.[150] (Bu sırada Schellenberg'in de kendi üstü olan Kaltenbrunner'i es geçerek mühim istihbarat raporlarından birçoğunu doğrudan Himmler'e sunması, RSHA'daki kurum-içi siyasetin boyutlarını gösterebilir.)

19: Waffen SS Yüzbaşı Otto Skorzeny. Askerî kariyerinin büyük bölümünü bakım sınıfında geçiren ve gayrinizamî harbe ilişkin bir tecrübesi bulunmayan Skorzeny'nin SS komandolarının başına getirilmesi, Reich Güvenlik Baş Dairesi'ndeki kurum içi siyasetin doğrudan bir neticesiydi.

Özetlemek gerekir ise, – Skorzeny'nin hatıraları ile bu hatıralar üstüne kurgulanan çalışmalarda yer almayan – iki husus, Skorzeny'nin Mussolini'yi kurtarmak gibi canalıcı bir komando harekâtında görevlendirilmesinde belirleyici olmuştu. Bunlardan ilki Alman askerî istihbarat teşkilatı başkanı Canaris'in Nazi rejimi aleyhine dönmesi ve Abwehr'e yönelik şüphelerin artmasıyla, özel

operasyonlar için Abwehr bünyesindeki *Brandenburger* birliğine alternatif olacak bir Waffen-SS birliğinin teşkili kararıydı. Harekât aksi takdirde – kuvvetle muhtemel – bu tür operasyonlarda etraflı bir eğitim ve saha tecrübesine sahip Brandenburger personeline sevk edilecekti. Öyle ki, Skorzeny'nin Mussolini'yi kurtarma operasyonu için daha yüksek rütbeli – ve kuvvetle muhtemel Brandenburger birliğine mensup – diğer subaylar arasından seçilmesi, Skorzeny'nin Hitler'i etkilemesinden ziyade Himmler ile Hitler'in gayrinizami harpte SS'e daha çok rol verilmesi hususundaki geçmiş aylardaki mutabakatının bir sonucuydu.[151] İkinci belirleyici etken ise, Reinhard Heydrich'in ölümü sonrasında RSHA başkanlığına atanan Ernst Kaltenbrunner'in, (teşkilat içindeki konumunu sağlamlaştırmak adına) yapılanma sürecindeki SS Özel Kuvvetleri'nin başına eski bir tanıdığı ve hemşehrisi olan Skorzeny'yi getirmesiydi. Zira Heydrich ölmüş olmasaydı, Friedenthal Taburu'nun başına büyük olasılıkla gayrinizamî harp konusunda daha köklü bir geçmişe sahip ve daha yüksek rütbeli bir subay tayin edilecekti. Dolayısıyla, Skorzeny'nin Mussolini'yi kurtarma operasyonuna tayinini bu etmenlerin ışığında değerlendirmek şüphesiz isabetli olacaktır.

4

MUSSOLİNİ NEREDE?

4

MUSSOLİNİ NEREDE?

STUDENT ile Skorzeny'yi taşıyan, pilotluğunu Student'in özel pilotu Yüzbaşı Gerlach'ın ifa ettiği Heinkel He 111, 27 Temmuz Salı günü Roma'ya vardı. Yolculuk beş buçuk saat sürmüş ve Müttefik uçaklarının taarruzuna uğramamak adına 900 fitte seyreden grup, Alp Dağları'nın muhteşem manzarası eşliğinde saat 13.30'da yere inmişti.[152] İtalyan yazının bunaltıcı sıcağı, uçaktan inmesinin ardından Skorzeny'ye hücum etti. Yüzbaşı giymiş olduğu kürklü uçuş tulumunu çıkarmaya hazırlanıyordu ki, tulumun altında Luftwaffe üniforması olmadığını anımsadı. Rastenburg'dan ayrılmadan evvel kendi ebatlarına uygun bir Luftwaffe üniforması bulunamamıştı. Student'in emir subayı rolünü Waffen-SS üniformasıyla oynaması absürt olacağından, Skorzeny homurdanarak, içerisinde âdeta su gibi terlediği kürklü uçuş tulumunun içerisinde kaldı.

Kendilerini bekleyen bir araca binerek havaalanından ayrılan Student ile Skorzeny, Roma'nın 20 kilometre güneydoğusunda bulunan, Tusculum antik kenti yakınlarındaki Frascati'ye doğru yola koyuldu. Alban

Tepeleri üzerindeki, "üzüm bağları ve beyaz şarabının yanı sıra, yamaçlara yayılmış asilzade villalarıyla da ünlü olan bu küçük ve göz alıcı yerleşim, Roma imparatorlarını, papaları ve Orta Çağ prenslerini asırlardır cezbetmişti. 1943 yazında ise Mareşal Kesselring'in komuta merkezine, yani İtalya'daki Luftwaffe unsurlarının genel karargâhı olan *Oberbefehlshaber Süd*'e ev sahipliği yapıyordu."[153]

Frascati'ye varmalarının ardından, İtalya'daki 2'nci Hava Filosu Komutanı Mareşal von Richtofen'ın karargâhında öğle yemeğine buyur edilen ikili, yemeği müteakip muhteşem bir Roma manzarasına sahip bir villaya yerleştirilecekti.[154] Bu sırada Korgeneral Student'e Feldmareşal Kesselring'in kendisini akşam yemeğine beklediği iletilmiş ve "emir subayını" da yanında getirmesi söylenmişti. Saat 21.00'da Student'le birlikte Kesselring'in villasına geçen Skorzeny burada Feldmareşal ve kurmay başkanı General Westphal'le tanıştı.[155] Avusturyalı, et, şarap ve peynirin yer aldığı leziz bir akşam yemeğinin ardından, Kesselring'in villasındaki düşük rütbeli diğer subaylarla sohbete başladı. Duce'nin devrilmesinden söz açmış, böylelikle etrafta onun nerede olabileceğine dair bir şeyler işitmiş biri olup-olmadığını yoklamak istemişti: "Subaylardan biri, yüksek rütbeli bir İtalyan subayına Duce'nin nerede olduğunu bilip-bilmediğini sorduğunu söyledi. İtalyan ona, İtalyan Ordusu'ndaki komutanların bile meseleden oldukça bihaber olduklarına dair şeref sözü vermişti. Fevri huyumla ansızın şöyle dedim: 'Bunun doğruluğundan şüphe ederim!' Fark edilmeksizin içeri girmiş olan Feldmareşal Kesselring belli ki sözümü işitmişti. Rahatsız

olmuş görünen kendisi müttefikimiz lehinde konuştu: 'Ben buna mutlak surette inanıyorum,' dedi. 'Bir İtalyan subayının şeref sözünü sorgulamak için gerekçem bulunmuyor ve sizin de aynı şekilde düşünmeniz iyi olur Yüzbaşı.'"[156]

Skorzeny bunun ardından fikirlerini kendine saklamayı tercih edecek, lakin Hitler'in, Kesselring ve Mackensen'in İtalya'daki duruma dair bütünüyle yanlış bir görüşe sahip olduklarına ilişkin görüşü ile operasyonun bu nedenle onlardan gizli tutulması gerektiğine dair kararına hak verecekti.[157]

* * *

Başlarını Skorzeny'nin emir subayı Radl'ın çektiği 29 kişilik Friedenthal müfrezesi, Roma'nın 32 kilometre güneyindeki Pratica di Mare havaalanına komutanlarından bir gün sonra indi. Friedenthal komandolarının yanında, Amt VI Başkanı Walter Schellenberg tarafından görevlendirilen ve SS Yüzbaşı Arno Beskow komutası altındaki 10 kadar istihbarat personeli de mevcuttu.[158] Bunlar, Mussolini'nin yerini tespit etmek adına yürütülecek faaliyetlere yardımcı olacaklardı. SS komandoları dikkat çekmemek adına – önceden kararlaştırılmış olduğu üzere – Luftwaffe'nin tropik üniformalarını kuşanmıştı. Friedenthal grubu, Pratica di Mare havaalanı yakınlarındaki ve XII'nci Hava Kolordusu ordugâhı sınırları içerisinde bulunan üç ahşap barakaya yerleştirilecek ve Skorzeny bir sonraki gün, yani ayın 29'unda onları karşılamaya gelecekti. Skorzeny, grubu teftiş etmesinin ardından onlara bir sonraki emre

kadar kondisyonlarını en iyi seviyede muhafaza ederek beklemelerini söyledi. Eğitim sabah ve akşamları icra edilecek, askerler vakitlerinin geri kalanını yüzerek ve spor yaparak geçirebilecekti.[159] Skorzeny bunun ardından Radl'ı Frascati'de kendiyle paylaşacağı odaya götürüp, ona Rastenburg'da Hitler'le yaptığı görüşme ve diğer detaylara ilişkin etraflıca bilgi verdi.[160]

Radl'ın yanı sıra, ilk günlerde İtalya'da, operasyonun nihaî amacı ve kapsamından haberi olan sadece altı kişi mevcuttu. Bunlardan ilki Student, ikincisi Skorzeny, üçüncüsü ise 28'i sabahı bilgilendirilen Radl'dı. Diğer iki isim ise, Skorzeny'yle pek de iyi bir başlangıç yapmamış olan Himmler'in görevlendirdiği, "Roma'nın kaymak tabakasına kolay erişimiyle böbürlenen orta yaşlı sosyete SS Obersturmbannführer Eugen Dolmann" ile "vazifesi Roma polisinin hareketlerini izlemeyi de kapsayan, Roma'daki Alman büyükelçiliğinde görevli polis ataşesi Herbert Kappler" idi.[161] Zira söz konusu – büyük ölçüde – bir HUMINT[162] operasyonu olduğu için, İtalyancaya ana dili gibi hâkim ve İtalyan toplumunun çeşitli kademelerine erişimi olan isimler, operasyon için gerekli istihbaratın temini adına büyük önem arz ediyordu. Altıncı ve son isim ise Student'in istihbarat subayı ve operasyonu destekleyecek istihbarat personeli arasında harekât planlama ihtisasına sahip tek kişi olan Yüzbaşı Gerhard Langguth'du.[163]

Devrik diktatörün nerede olduğunu bulmak şüphesiz kolay olmayacaktı. Öncelikle Almanların, resmiyette müttefikleri olan bir ülkede, o ülke makamlarına karşı bir görev icra etmeleri gerekliydi. Bu da – normal şartlar

altında – tekmelenerek açılması gereken bazı kapıların nazikçe çalınması, sertçe alınması gereken birtakım yanıtların kibarca sual edilmesi gerektiği anlamına geliyordu. Zira en ufak bir kıvılcım derhâl bir yangın suretini alabilir ve geriye hatırasından başka pek bir şey kalmamış olan Mihver İttifakı'nın iki üyesinin silahlarını birbirlerine doğrultmasıyla sonuçlanabilirdi. Bu, icap etmesi durumunda İtalyan şehirlerini zapt etmek ve İtalyan birliklerini silahsızlandırmak üzere bölgeye sevkiyatı devam eden Alman birlikleri henüz yeterli miktara ulaşmadan alınması istenen bir risk değildi. Diğer bir sorun ise, faaliyet alanına giren bu tür operasyonlar için gerekli istihbaratı sağlayacağına yakın zamana kadar güvenilen Abwehr'e son gelişmeler nedeniyle riayet edilememesi ve birbirine gittikçe bilenen Abwehr ile RSHA'nın faaliyetlerini koordine etmeyişiydi.[164]

Meşe Harekâtı'nın başlangıcında eldeki yegâne bilgi, Mussolini'nin Kral ile yaptığı görüşmenin ardından tutuklandığı, bir ambulansa bindirildiği ve akabinde sırra kadem bastığıydı. Skorzeny gibi, kendisi de yüzünde gençliğinden kalma düello yaralarının izlerini taşıyan 36 yaşındaki SS Yüzbaşı Kappler, İtalyan polisindeki temasları aracılığıyla çok geçmeden bir bilgi edinecekti. Kappler, Mussolini'nin tutuklandıktan sonra Via Legnano'daki Carabinieri kışlasına getirildiği haberini almıştı: "Alman Polis Ataşesi, özünde muhtemelen hâlâ sadık bir Faşist olan bir jandarma subayıyla yakın temas hâlindeydi. Bu subay, sohbet sırasında arayışımızın ilk ipucu olacak bir imada bulunacaktı; Duce kraliyet sarayından bir ambulansla apar topar Roma'daki bir

Carabinieri kışlasına gönderilmişti."[165] Lakin bu bilgi alındığı vakit aradan 10 gün geçmiş ve devrik diktatör, güney İtalya'daki Alman kuvvetlerinin başkomutanı olan Mareşal Kesselring'in karargâhına sadece 5 kilometre uzaklıkta bulunan bu kışladan hâlihazırda uzaklaştırılmıştı.

Sonraki günlerde – biri Dessauer isimli Luftwaffe personeli bir mühendis, diğeri ise Laurich isimli bahriyeli bir astsubay olmak üzere – iki Alman görgü tanığının verdiği bilgiler, arama faaliyetleri için daha belirleyici oldu. Roma'nın güneyindeki bir sahil kenti olan Gaeta'da görev yapan ikilinin öncelikle üstlerine, ardından ise Führer Karargâhı'na getirilerek aktardıkları bilgilere göre, oldukça sıkı bir şekilde korunan bir araç konvoyu Mussolini'nin tutuklandığı gece Gaeta limanından Costanzo Ciano rıhtımına geçmişti. Bunun yanı sıra Laurich, Duce'yi bir gemiye binerken görmüştü. Gaeta'daki muhabere merkezinde görevli astsubay Laurich'in, ahbaplık ettiği İtalyan bir deniz subayından aldığı ilave bilgiye göre Mussolini, Gaeta kıyısından 46 kilometre uzaklıktaki Ventotene Adası'na götürülmüştü.[166]

20: Roma'daki Alman Polis Ataşesi Herbert Kappler'in İtalya'da çekilmiş bir fotoğrafı (soldan üçüncü). SS'in haberalma birimi Sicherheitsdienst'te (SD) görevli olan Kappler'in istihbarat faaliyetleri Mussolini'nin yerinin saptanmasında belirleyici olacaktı.

Sonraki günlerde alınan istihbarat farklılık gösterecek; Ventotene, Elba ve Santo Stefano olmak üzere hedef sürekli değişecekti. Mussolini'nin nerede ve ne durumda olduğuna dair söylentiler havada uçuşuyor; kimi intihar ettiğini, kimi hasta olduğunu ve kimi de bir akıl hastanesine kapatıldığını söylüyordu. Hitler'in duruma ilişkin sürekli bilgi talep ederek baskı yapması da itidalli bir çalışma yapılmasına engel oluyor ve eldeki sınırlı imkânların bu asılsız söylentilerin peşine sevk edilmesine yol açıyordu.

Bu söylentilerin büyük bölümü, vakit geçirmek için sarf edilen lakırdılardan ziyade Badoglio Hükûmeti ile Nazi rejimi arasındaki denge oyununun bir parçasıydı. Hitler'in, Badoglio'nun Müttefiklerle bir ateşkes müzakere etmek için zaman kazanmaya çalıştığının farkında olduğu gibi, Badoglio da Hitler'in buna mani olmak adına bir hamle yapacağını pekâlâ

kestirebiliyordu.[167] Hasar kontrolü nazara alındığında, Almanlar adına bunun en makul yolu Mussolini'yi İtalya'da kan dökmeksizin ele geçirmek ve Faşist rejime bağlı unsurların desteğiyle onu yeniden iktidara getirmekti. Badoglio ise Müttefiklerle yürüttüğü teslim pazarlığını İtalya lehine sonuçlandırana dek buna engel olmak, yani pazarlığın kritik kozlarından biri olan Mussolini'yi elinde tutmak adına iki yönlü bir strateji izliyordu. Bunlardan ilki, ülkedeki rejim değişikliğiyle birlikte artık Badoglio Hükûmeti'nin emrine girmiş olan SIM[168] aracılığıyla Mussolini'nin durum ve konumuna ilişkin dört bir yana asılsız söylentiler yaymak, bu sırada ise Mussolini'yi sürekli bir noktadan diğerine nakletmekti.

SIM, etkin faaliyetiyle Alman arama çalışmalarını sonraki günler boyunca sonuçsuz bırakmayı başaracak, lakin şans bir süre sonra Almanların imdadına yetişecekti. Skorzeny ve adamları, yemeğe gittikleri Roma'daki bir restoranda bir toptancı ile tanışmışlardı. Gevezelik etmeyi pek seven bu esnaf, Gaeta Körfezi'ndeki küçük bir kasaba olan Terracino'ya sık sık müşterilerini ziyarete gidiyordu. Söylediğine göre, en iyi müşterisinin hizmetçilerinden biri, Ponza Adası'ndaki bir Carabinieri ile flört ediyordu. Lakin genç kız delikanlıya neden kendisini görmek için daha çok gelmediğini sorduğunda delikanlı adaya mühim bir tutuklunun getirildiğini ima etmişti.[169]

* * *

Hitler'in, SIM'in zokasını yutan Astsubay Laurich'ten aldığı bilgiler ışığında arama faaliyetlerini Ventotene'ye

yoğunlaştırdığı süreçte, Mussolini 28 Temmuz ila 7 Ağustos tarihleri arasını gerçekten de Ponza Adası'nda geçirmişti. Duce'nin, Kral'ın villasında tutuklanarak, silahlı muhafızlar eşliğinde bindirildiği ambulansın ilk durağı Via Quintino Sella'daki Podgora Kışlası olmuştu. Saat 18.00'da kışlaya getirilen Duce, subay yemekhanesine alınmış ve süngüsü takılı jandarmalar eşliğinde burada 45 dakika alıkonulmuştu. Bu sürenin ardından ise tekrar ambulansa bindirilmiş ve bu kez Via Legnano'daki Carabinieri okulu kışlasına sevk edilmişti. İki gün kadar bu kışlada[170] tutulan Mussolini, 27 Ağustos saat 20.00'de – yani Student ile Skorzeny'nin Kesselring'e misafir oldukları sırada – kışlanın avlusunda onu bekleyen bir araca bindirilecek ve silahlı bir konvoyun refakatinde Albano, Velletri, Cisterna ve Terracina üzerinden Gaeta'ya getirilecekti. Mussolini'yi taşıyan konvoy, 28 Ağustos sabahı saat 02.00 civarında Costanzo Ciano Rıhtımı'na girmiş ve Mussolini, makineli tabancalarla teçhiz altı carabineri eşliğinde, komutanlığını Deniz İstihbarat Daire Başkanı Tuğamiral Franco Maugeri'nin yapacağı *Persefone* korvetine bindirilmişti. İlk olarak Ventotene Adası'na yanaşan *Persefone*, Ventotene polis müdürünün "pek de dost canlısı olmadığı" ve adada her halükarda bir Alman garnizonu bulunduğundan, rotasını Ventotene'nin 25 mil kuzeyindeki, Pontine Takımadaları'nın bir diğer ve en büyük üyesi olan Ponza'ya çevirecekti.

Harita 2: İlk safhada Alman arama faaliyetlerinin yoğunlaştığı Tiren Denizi'ndeki Pontine Takımadaları.

Korvet, balkon ve pencereleri dolduran ada sakinlerinin meraklı bakışları altında bu kez Ponza açıklarına demirlemiş ve denize indirilen motorbottaki yetkililer – adanın Mussolini'nin ikameti için uygun olduğuna ilişkin gerekli değerlendirmeleri yaptıktan sonra – Duce'yi saat 10.00'da Ponza'daki Santa Maria Köyü kıyısına indirmişti. Mussolini burada, "iki büyük kaya arasındaki küçük bir koyun kıyısında bulunan; üç katlı, grimsi, mahzun görünümlü, yeşil panjurlu izbe bir eve"[171] yerleştirilecekti.[172] Buradaki günlerini, demir bir karyola, yıpranmış bir meyhane masası ve dolgusu patlamış bir koltuktan ibaret olan odasında Carducci'nin *Odi Barbare*'sini Almancaya tercüme ederek yahut Giuseppe Ricciotti'nin *Vita di Gesù Cristo*'sunu okuyarak geçiren Duce, 7 Ağustos sabahının erken saatlerinde uyandırılıp, eski bir Fransız muhribi olan *Panthére*'e bindirilerek bir kez daha bilinmeyene doğru yelken açmıştı.[173] Almanlar Santa Stefano'nun yanı sıra Çiçero Burnu'nun 33 kilometre kadar güneyinde kalan Ponza'yı

da hedeflerine aldıkları vakit artık iş işten geçmiş, kuş yuvadan dört gün önce uçmuştu.[174]

21: Mussolini'nin Ponza'da tutulduğu binanın günümüze ait bir fotoğrafı. Kaderin bir cilvesi sonucu, II. İtalya-Habeşistan Savaşı sırasında İtalyanlara karşı silahlı mücadele veren ve Habeş İmparatoru'nun kuzeni olan Imru Haile Selassie de Mussolini rejimi tarafından burada alıkonulmuştu.

Skorzeny ve Radl sonraki günlerde sivil giyimli yahut Luftwaffe üniformalı bir şekilde Roma'daki faaliyetlerine yoğun bir şekilde devam etti. İtalyancayı çat-pat konuşuyor olmaları ikiliye pek de yardımcı oluyor gibi değildi. Bazen akıcı Almanca konuşabilen İtalyanlara denk geliyor lakin bunlar çoğu zaman – onlara Mussolini'nin La Spezia'ya götürüldüğünü söyleyen İtalyan bahriye subayı gibi – etrafa hedef şaşırtıcı söylentiler bırakan SIM ajanları oluyordu.[175] Bu sırada Duce'nin Santo Stefano'da olduğuna kanaat getirmiş olan Hitler ise, komşusu Ventotene'nin 2 kilometre kadar doğusunda bulunan, 400 metre çapındaki bu küçük volkanik adaya yönelik harekât emri vermenin eşiğindeydi. Hitler'e Duce'nin Pontine Adaları'nın bu en küçük parçasında olduğunu düşündürten şey, adanın ünlü tutuklulara ev sahipliği yapmış olan tarihî

hapishanesi olmalıydı.[176] 9 Ağustos 1943'te Rastenburg'da yapılan toplantıya ilişkin bahriye raporu, Führer Karargâhı'ndaki hâkim görüşün Mussolini'nin Santo Stefano'da tutulduğu yönünde olduğunu kanıtlıyordu.[177] Notlar ayrıca, savaş Almanya aleyhine döndükçe fevri kararlar almaya daha fazla meylederek, Mussolini'nin devrilmesinin hemen akabinde Roma'nın işgal edilmesi ve Kral ile diğer yetkililerin tutuklanmasını isteyen ve bundan ancak kumandanların bölgeye yeterli kuvvet sevkiyatı yapılana kadar beklenmesi yönündeki itirazlarıyla caydırılan Hitler'in de bu denge oyununa ayak uydurmaya başladığını gösteriyordu.[178] Dünya ve İtalyan kamuoyunda, Almanya'nın "müttefik" İtalya toprakları içerisinde İtalyan hükûmetine karşı silahlı bir harekâta giriştiği kanaatini uyandırmamak adına, Mussolini'nin İtalyan Faşistlerince kurtarıldığı izlenimi yaratmak icap edebilirdi: "Meşe Harekâtı'nın erken bir icrası zarurî görünüyor. Genel kanaat Mussolini'nin Santo Stefano'da olduğu yönünde. Bir hava fotoğrafı, basamaklar ve kayalar arasından açılmış bir yoldan ibaret olan adaya yegâne erişim yolunun kolayca emniyete alınabileceğini gösteriyor. Sahilin geri kalanı ise 45 metre yüksekliğindeki kayalıklar nedeniyle neredeyse erişilemez durumda. Paraşütçü kullanımının kıyı boyunca yapılacak bir çıkarmaya tercih edilip edilmeyeceği hususu etraflıca tartışıldı. Deniz Kuvvetleri Komutanı, geceleyin savunmasız bir noktaya yapılacak bir çıkarmaya başarı vaat eden tek ihtimal gözüyle bakıyor. Çıkarma birliklerinin geçememeleri durumunda ise bir alternatif, yani paraşütçü kullanımı ve Hava Kuvveti desteği planlanabilir. Führer, operasyonun birkaç denizaltıyla

desteklenmesi zaruretine parmak basıyor. İşin bölgedeki Faşistler tarafından gerçekleştirildiği izlenimi yaratmak için mevcut koşullarda, en azından geçici olarak, Donanma ve Hava Kuvvetleri'nin oynayacakları herhangi bir rolü inkâr etmek gerekebilir."[179]

11 Ağustos günü Rastenburg'da gerçekleşen toplantıya 14 Temmuz 1943'te İtalya'daki B Ordu Grubu'nun komutanlığına atanacak olan Rommel de katılmış ve Hitler'in İtalyanların ancak Faşizmin ikamesi aracılığıyla elde tutulabileceği düşüncesinde ısrarcı olduğunu günlüğüne not düşmüştü: "Führer açıkça eski plana – Faşizmin yeniden tesisi – bağlı kalmak niyetinde, zira kayıtsız-şartsız İtalyan sadakatinin tek yolunun bu olduğunu söylüyor. Kendisi – bilhassa da Kesselring'i olmak üzere – durumu hâlâ tamamıyla yanlış okudukları ve yeni İtalyan hükûmetine bütünüyle güvendikleri gerekçesiyle Mackensen'in, von Rintelen'in ve Kesselring'in çalışmalarını sertçe eleştirdi."[180]

Rommel'in aynı günün akşamında yapılan bir diğer toplantıya ilişkin düştüğü notlardan, toplantı gündemini Mussolini'nin kurtarılması hususunun işgal ettiği görülmekle birlikte, Çöl Tilkisi'nin Santo Stefano'ya yapılacak bu işten bir hayır gelmeyeceği düşüncesiyle bu işte bir rol oynamak istemediği anlaşılıyordu: "Führer akşam toplantısı sırasında Mussolini'nin hapis tutulduğu Ventotene'nin[181] hava fotoğraflarını incelemeye devam etti. Mussolini'nin kurtarılması işini tartışmak için Dönitz ve Student'i alıkoydu. Umarım bu iş benim tabağıma konmaz. Bunda bir hayır göremiyorum."[182]

Lakin bu işten uzak durmak istiyorsa da, Mussolini'yi arama faaliyetlerinde Rommel'in de bir hikâyesi olacaktı. Student, 16 Temmuz günü Rastenburg'a gittiğinde Hitler'in Mussolini'nin yerine ilişkin yeni bir istihbarata sahip olduğunu görmüştü. İtalyan Kara Kuvvetleri Komutanı Mario Roatta'yla bir toplantı yapmak üzere 15 Temmuz'da Bolonya'ya gitmiş olan Rommel, bu süreçte bir bilgi edinmişti.[183] Buna göre Duce, La Spezia limanındaki bir savaş gemisinde tutuluyordu. Hitler hem Rommel'e itibar ettiğinden hem de bu bilgi "İtalyanların Duce'yi yakın gelecekte (deniz yoluyla) düşmana teslim etmeye hazırlandıkları yönündeki kanaatiyle tutarlı olduğundan," Spezia'yı dikkate almıştı.[184] Öyle ki Skorzeny bu cihetle gemiye çıkıp Duce'yi kurtarma emri alacaktı. Avusturyalı, İtalya'nın en büyük askerî limanlarından birinde ve yüzlerce kişilik gemi mürettebatının gözleri önünde hedefini oradan nasıl canlı çıkarabileceğine dair kara kara düşünmeye başlayacaksa da bereket versin bu derdi fazla uzun sürmedi. Zira Student'in La Spezia'da konuşlu av harekât kontrolörleri (*Jägerleitoffiziere*) aracılığıyla yaptığı tahkikat, Mussolini'nin limanda bulunmadığına delalet ediyordu.[185] Bunun yanı sıra, önemli bir gelişme olmuştu. La Maddalena'da irtibat subayı olan Helmut Hunäus isimli bir deniz binbaşının bildirdiğine göre, ada bir Carabinieri müfrezesiyle takviye edilmiş ve liman bölgesinde sıkı güvenlik önlemleri alınmıştı.[186] Söylentilere göre, La Maddalena'daki bu hareketliliğin nedeni, Villa Weber'e yerleştirilmiş olan mühim bir tutuklunun varlığıydı.

* * *

Duce'nin bir müddet Ponza'da tutulduğuna ilişkin gecikmiş bilgi haricinde o vakte kadar nal toplamış olan Skorzeny derhâl bu istihbaratın peşine düştü. Dikkat çekmemek adına bahriyeli kılığına giren Avusturyalı, yanına emir subayı Radl'ı ve kusursuz bir İtalyancası olan Friedenthal personeli Teğmen Warger'i de alarak, Sardinya'ya 2 kilometre uzaklıktaki bu küçük adaya geçti. Binbaşı Hunäus'un temin ettiği bir mayın tarama gemisine (R-bot) binen ikili, yine Binbaşı'nın refakâtinde kıyı şeridi ile deniz üssü çevresinde keşif faaliyeti yürüttü. Skorzeny fırsat buldukça gizlice fotoğraf çekmeyi de ihmal etmiyordu. Liman ve Villa Weber çevresindeki güvenlik önlemleri normale kıyasla gerçekten de daha yoğun görünmekteydi. Villa 150 civarı adamla korunuyor, çevrede sürekli polis devriyeleri geziyordu. Ayrıca, eve geçici bir telefon hattı da çekilmişti ki, bu da villa içerisindekilerin olası bir "acil" duruma karşı önlem aldıklarına işaret ediyordu.[187] Lakin villanın kime ev sahipliği yaptığı muhakkak araştırılmalıydı. Zira Duce'nin burada alıkonulduğundan bütünüyle emin olunmaksızın yapılacak bir baskın, hem siyasi hem de askerî bir fiyaskoyla sonuçlanabilirdi.

Teğmen Warger fevkalade İtalyancasıyla bu görev için biçilmiş kaftandı. Sıradan bir Alman denizcisi kılığına bürünüp, rıhtımdaki meyhaneleri mesken tutarak kulaklarını dört açacaktı. Olur da bir masada Mussolini'nin adı geçer ise kendisi de sohbete karışacak, Mussolini'nin hastalanarak öldüğünü yahut La Maddalena'dan hâlihazırda götürülmüş olduğunu

söyleyerek atıp-tutacaktı. Karşı taraf buna itiraz eder ise sözünde ısrarcı olup, İtalyanların iddialaşma hususundaki o meşhur dürtülerine oynayacak, böylelikle Mussolini'nin nerede olduğunu işiten yahut bilen alkollü bir İtalyanı ağına düşürmeye çalışacaktı. Tabii performansını gerçekçi kılmak için kendisinin de hafif çakırkeyif olması icap ediyordu. Lakin Radl'ın da dediği gibi, "Görevin tek bir zorluğu vardı. Skorzeny Warger'e kendisinin de sakince bir içki içmesini, zira bunun daha iyi ve daha az dikkat çekici olduğunu, nihayetinde ise efratla birlikte içip ayrıca onlara bir tane de içki ısmarlaması gerektiğini söyleyince Warger'in rengi attı. Warger, yani bu iş için kullanılabilecek tek adam içki içmiyordu."[188] Warger'in nafile itirazları, vazife duygu ve bilincine yapılan çağrılarla alt edildi ve genç Teğmen, Radl'ın getireceği konyak ve köpüklü şaraplar ile hızlandırılmış bir alkol kursuna alındı.

22: Friedenthal Taburu'ndan Komando Teğmen Robert Warger'in La Maddalena'da denizci kılığındayken çekilmiş bir fotoğrafı. Alkol kullanmayan Warger, içki sofrasında İtalyanların ağzından laf alabilmek için hızlandırılmış bir alkol kursuna alınacaktı.

Plan işe yarayacaktı. Warger, kolaçan ettiği meyhanelerden birinde Villa Weber'e gün aşırı sebze ve meyve götüren bir manav ile tanıştı. Bu fırsattan derhâl istifa eden Teğmen, Mussolini'nin adada olmadığını söyleyip, içki masasında manavla inatlaşmaya başladı. Alkolün etkisiyle öfkelenen adam, gecenin sonunda Warger'i Villa Weber'in yakınlarındaki bir binaya götürerek ona binanın terasında oturan Mussolini'yi

işaret edecekti. Böylelikle, "Kayıp diktatör nihayet bulunmuştu."[189]

Warger sonraki günlerde bu gözlem noktasına birkaç kez daha uğrayıp, villa çevresindeki güvenlik önlemlerine ilişkin notlar çıkardı. Lakin bu kadarı kâfi değildi. Duce'yi kurtarmak adına bir hava indirme harekâtı tertiplenmesi icap edebilir ve liman çevresinde kamufle edilmiş uçaksavar birimleri olması durumunda harekât tehlikeye girebilirdi. Skorzeny, operasyon sırasında kötü bir sürprizle karşılaşmamak için bölgenin hava fotoğraflarını istiyordu. Fotoğrafların çekilmesi işini ise – maceracı kişiliğinin verdiği dürtüyle – kimseye bırakmak gibi bir niyeti yoktu.

Student'in emriyle keşif faaliyeti için Skorzeny'nin emrine verilen Heinkel He 111, 18 Ağustos 1943'te Pratica di Mare'den kalkışa geçti. Müttefiklerin Akdeniz'deki yoğun hava üstünlüğü nedeniyle Elba ve Korsika üzerinden seyreden uçak, daha sonra yakıt ikmali için Sardinya'ya indi. Skorzeny, ikmal sırasında Hunäus'un onun için gönderdiği araca binip Palau'ya geçecek ve burada Binbaşı ve Warger ile görüşen Avusturyalı, onlardan Mussolini'nin konumunda bir değişiklik olmadığını öğrenecekti. Skorzeny böylelikle gönül rahatlığıyla havaalanına döndü. Uçağı yakıt ikmalini tamamlamıştı. Mürettebatın yerlerini almasıyla Heinkel keşif faaliyetine başlamak üzere saat 15.00'ü biraz geçe uçuşa geçti.[190]

Skorzeny bölgeyi etkin bir şekilde fotoğraflayabilmek için uçağın mümkün olduğunca alçak irtifada seyrini emredip, Heinkel'in cam burnundaki makineli tüfek kısmına yüz üstü yerleşti. Bir yanına deniz haritasını, bir

yanına fotoğraf makinesini seren Avusturyalı; iç içe geçen turkuaz, mavi ve lacivert renkleriyle Sardinya çevresindeki suların muhteşem manzarasının tadını çıkarmaya başlamıştı ki, kulaklığından kuyruk nişancısının adrenalin dolu sesini işitti: "*Achtung!* Arkamızda iki İngiliz avcısı mevcut!"[191]

23: Çift motorlu Alman bombardıman uçağı Heinkel He 111'in camla kaplı kokpitinde çekilmiş bir fotoğraf.

Pilot manevra yapmak için uçağın yönünü değiştirirken Avusturyalı da düşman uçaklarının görüş ve menziline girmeleri ihtimaline karşı makineli tüfeğin tetiğini kavradı: "Pilot kontrolü yeniden sağladı. Tam da beladan kurtulduğumuzu düşünmeye başlamıştım ki uçağın burnunun hemen hemen aşağıyı gösterdiğini fark ettim. Arkama döndüğümde, uçağı dalıştan kaldırmaya çalışan pilotun ıstırap dolu yüzüyle karşılaştım. Dışarıya göz attığımda sol motorun susmuş olduğunu gördüm. Hızla baş aşağı gidiyorduk. Durumu toparlama umudu yoktu. Mikrofondan bir feryat duyuldu: 'Sıkı tutunun.'"[192]

Uçak gümbürtüyle denize çakıldı ve Skorzeny'nin içerisinde bulunduğu cam burun paramparça oldu. Avusturyalı, çarpışmanın şokuyla kısa süreli bir bilinç kaybı yaşamış lakin pilot onu ceketinden sürükleyerek firar kaportasından çıkarmayı başarmıştı. Mürettebatın diğer iki üyesi de canlı kurtulmayı başaracak ve dörtlü acil durum botunu şişirerek buna tutunacaktı. Mürettebat yarım saat kadar sonra bir İtalyan uçaksavar botu tarafından kurtarıldı ve Skorzeny Korsika'daki Reichsführer-SS Tugayı karargâhı üzerinden 20 Ağustos'ta Frascati'ye geri döndü.[193]

* * *

Skorzeny, elindeki bilgileri derlemesi ve değerlendirmesinin ardından Radl ile birlikte 24 Ağustos'ta Student'in yanına çıktı. İkili, Mussolini'nin Villa Weber'de alıkonduğundan emindi. Lakin bir sorun vardı. Abwehr, Führer Karargâhı'na bununla çelişen bir bilgi vermişti. Amiral Canaris –operasyonu sabote etmek adına–[194] Mussolini'nin kuvvetle muhtemel Elba Adası'nda tutulduğunu bildirmişti.[195]

Skorzeny, çelişen bilgiler ışığında raporunu doğrudan Führer Karargâhı'na sunabilmek için müsaade alıp Student ile birlikte Rastenburg'a uçtu. Avusturyalı'nın kısa bir süre önce Mussolini'yi kurtarma emri aldığı "Çay Evi"nde yapılan toplantıya, Hitler'in yanı sıra Dışişleri Bakanı Ribbentrop, Deniz Kuvvetleri Komutanı Dönitz, Hava Kuvvetleri Komutanı Göring ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı Harekât Dairesi Başkanı Alfred Jodl gibi Nazi Almanyası'nın önde gelenleri de icabet etmişti.

Hitler, Skorzeny'den – Warger'in alkolle olan imtihanı da dâhil – olan bitenin detaylı bir raporunu dinlemesinin ardından Mussolini'nin La Maddalena'da olduğuna kanaat getirecek ve Yüzbaşı'dan harekât planını açıklamasını isteyecekti.

Skorzeny'nin hatıralarında kendisine aitmiş gibi aktardığı, lakin hakikatte Student'in bahriyeli subaylarla birlikte tasarladığı plan, Korsika'daki Waffen-SS Tugayı'dan seçilecek gönüllülerin Skorzeny'nin adamlarına eşlik edeceği bir müşterek harekâtı öngörüyordu.[196] Radl'ın emrine verilecek olan "R"[197] ve "S"[198] botlar mümkün olan ilk fırsatta Korsika'daki görev kuvvetini toplayacak ve bu küçük filo daha sonra – yani aynı günün ilerleyen saatlerinde – Villa Weber'in bulunduğu Santa Maddalena koyuna resmî bir ziyarette bulunacaktı. Ertesi günün şafağına dek güverte altında saklanacak olan görev kuvveti bunu müteakip harekete geçecek ve yıldırım hızıyla karaya çıkacaktı. Kuvvet bünyesindeki askerlerin bir kısmının kasaba tarafındaki kanadı emniyete alması, E-botların ise gerekmesi hâlinde koruma ateşi açması öngörülüyordu. Geri kalan komando ve piyadeler süratle Villa Weber'in etrafını saracaktı. Telefon hatları kesilecek, böylece alarm verilmesinin önüne geçilecekti. Bu sırada özel bir Friedenthal timi, biri Duce'yi nakletmek, diğer ikisi ise nakil uçağına refakat etmek üzere liman açıklarında bekleyen üç deniz uçağını saf dışı bırakacaktı. Skorzeny hedefe varılacağı süreçte kuvvet ve silah kullanmaktan mümkün olduğunca kaçınmak niyetindeydi. Mussolini ele geçirildikten sonra ise bir hücumbota bindirilerek hızla bölgeden uzaklaştırılacaktı. Ricat sırasında, icap

eder ise, liman çevresindeki tepelerde konuşlu İtalyan uçaksavar bataryalarına karşı tarafta bulunan Alman uçaksavar bataryalarınca müdahale edilecekti.[199]

Skorzeny'nin aktardığı planı makûl bulan Hitler bununla birlikte Yüzbaşı'yı uyardı. Olur da operasyon herhangi bir nedenden ötürü başarısızlıkla sonuçlanır ise – Almanya'nın, İtalya ile olan kâğıt üzerindeki ittifakını ihlal etmiş bir pozisyona düşmemesi adına – kendisi gözden çıkarılacaktı: "Harekât emrini, İtalya hâlâ resmiyette müttefikimizken alacak olmanız mümkündür. Girişim herhangi bir nedenle başarısızlıkla sonuçlanır ise, faaliyetinizi kamuoyu karşısında reddetmek durumunda kalabilirim. O vakit bölgedeki komutanlarla çılgınca bir plan tertiplediğinizi ve yetki verilmeksizin hareket ettiğinizi söylemeliyim. Davamızın ve Almanya'nın bekâsı için gözden çıkarılmaya hazır olmalısınız!"[200]

Avusturyalı komando lideri, o geceyi Wolfsschanze'de[201] geçirmesinin ardından ertesi sabah İtalya'ya geri döndü. Radl, adada konuşlu Waffen-SS'leri R ve S botlara bindirmek için derhâl Korsika'ya doğru yola çıkarken Skorzeny de La Maddalena'da Warger'le bir araya geldi. Warger, Villa Weber çevresindeki keşif faaliyetleri ile tespit edilen İtalyan mevzilerinin son ve güncel bir raporunu sundu. Lakin Skorzeny – Warger'in faaliyetlerinden her ne kadar memnun kalmışsa da – harekâtı gerçekleştirmeden evvel bizzat gözlem yapmak niyetindeydi. Bunun için bahriyeli kılığına giren ikili, kucaklarındaki birer sepet kirli çamaşır ile Villa Weber yakınlarındaki çamaşırhaneye doğru yola koyuldu. Zira çamaşırhanenin bulunduğu bina, Villa Weber'in yüksek duvarları ardında kalan bahçe ve zemin katın iyi bir

görüntüsünü sunuyordu. İkili hedeflerindeki binaya vardıkları vakit, burada çamaşırlarını yıkatmaya gelmiş bir Carabinieri ile karşılaştı. Warger'in tercümanlığı aracılığıyla İtalyan jandarma ile konuşmaya başlayan Skorzeny, harekâtın olağan beşerî istihbarat taktiği hâline gelmiş olan, "Mussolini'nin öldüğüne dair sağlam bir kaynaktan bilgi aldığı" yemine başvurdu. İtalyan başta sohbet etmekle ilgilenmemişse de, iş inatlaşmaya dönünce kendini tutamamış ve nihayet patlamıştı: "Hayır Sinyor, hayır, bu imkânsız. Duce'yi bu sabah kendi gözlerimle gördüm. Muhafız grubunun içerisindeydim. Kendisini üzerinde kızıl haç bulunan beyaz bir uçağa bindirdik ve onunla uzaklaştığını gördüm."[202]

24: 19. yüzyıl ortalarında James Webber isimli bir İngiliz tarafından yaptırılıp, La Maddalena'da tutulduğu süre boyunca Mussolini'nin hapishanesi vazifesini gören Villa Weber.

Haberler doğruydu. Skorzeny, uçağın yerinde yeller estiğini ve Villa Weber çevresindeki jandarmaların önceki

günlerdekine kıyasla pek bir rahat olduklarını fark etti. Sardinya garnizon komutanı General Basso – Skorzeny'nin düşük irtifadaki keşif uçuşu da dâhil – Almanların La Maddalena'daki hareketliliğinden haberdar olmuş ve Badoglio'ya adanın Mussolini'nin muhafazası için artık güvenli sayılamayacağını bildirmişti.[203] Mussolini böylelikle 28 Ağustos saat 04.00'te Kızıl Haç boyalı deniz uçağına bindirilecek[204] ve uçak, yarım saatlik bir uçuşun ardından Roma'nın 32 kilometre kuzeybatısında yer alan Bracciano Gölü'ne inecekti. Akabinde Vigna di Valle'ye getirilen devrik lideri burada Polis Müfettişi Giuseppe Gueli ve Mussolini'nin yeni başgardiyanı olacak bir Carabinieri binbaşı karşılayacaktı. Mussolini, hatıralarında "alışıldık" ifadesiyle tanımladığı ambulansa alınacak ve bir kez daha ortadan kaybolacaktı. İtalyanlar, Mussolini'yi kurtarmak adına hemen hemen bütün hazırlıklarını tamamlamış olan Almanlara sıkı bir çalım atmış, bütün emekleri boşa çıkan Skorzeny ve ekibi aldıkları moral darbenin eşliğinde başlangıç noktasına geri dönmüştü.

5

"DÜNYANIN EN GÜVENLİ HAPİSHANESİ" – GRAN SASSO

5

"DÜNYANIN EN GÜVENLİ HAPİSHANESİ" – GRAN SASSO

SKORZENY ile adamlarının büyük umutlar bağladığı La Maddalena macerası hüsranla sonuçlanır ve İtalyan Askerî İstihbarat teşkilatı – Avusturyalı'nın deyişiyle – "Küçümsenemeyecek bir rakip" olduğunu kanıtlarken, Akdeniz Cephesi'ndeki mücadele de tüm şiddetiyle devam ediyordu. 38 gün süren çarpışmaların ardından Sicilya 17 Ağustos'ta Müttefik kuvvetlerce nihayet ele geçirilmiş ve İtalya'daki durumun hassasiyeti artmıştı.[205] İtalyanlar, Almanların pekâlâ tahmin ettikleri üzere Müttefiklerle pazarlık masasındaydı. Badoglio Hükûmeti, barış için ilk teması Temmuz sonunda yeni Dışişleri Bakanı Raffaele Guariglia'nın – buradaki İngiliz ve Amerikan diplomatlarıyla iletişime geçmek adına – Vatikan'a gitmesiyle gerçekleştirmişti. Akabinde General Lanza D'Ajeta başkanlığındaki bir heyet ateşkes müzakereleri için 2 Ağustos'ta Lizbon'a gönderilmişti.[206] İtalyanların Müttefiklerin askerî ve siyasi desteğini talep etmesi, Müttefiklerin ise koşulsuz bir teslimde ısrarcı olmaları nedeniyle müzakereler pek iyi gitmiyor lakin her

iki taraf da masayı devirmiyordu. Öyle ki, Badoglio'nun talimatı ve Ambrosio'nun tercihiyle 16 Ağustos'ta Lizbon'a varan Sicilyalı General Giuseppe Castellano, Portekiz'e gelişinden birkaç gün sonra Eisenhower'ın temsilcileriyle masaya oturmuştu. İnsan kayıplarının gün geçtikçe artıyor oluşu gerçeğinin müzakere için ellerini kuvvetlendirmediğinin farkında olan İtalyanlar, İtalyan anakarasının işgaline kapı aralayan Sicilya gibi büyük bir kayıpla daha ödünkâr davranabilir ve olası bir mutabakat, Mussolini'nin Müttefiklere teslimini hızlandırabilirdi.[207] Bu, Hitler'i İtalya'da Faşizmi ihya etme planından alıkoyacak ve Almanları eski rejime sempati duyan nüfusun nisbî desteğinden de men edecekti. Almanların her türlü iyi gelişmeye muhtaç oldukları böyle bir dönemde buna mutlaka engel olunmalıydı. Almanya'nın engel olmakta gün geçtikçe aciz kaldığı sistematik hava taarruzları neticesinde o ay Berlin'den 1 milyon sivil tahliye edildiği gibi, Sovyetler Birliği'nin dördüncü büyük şehri olan Harkov 23 Ağustos'ta nihai olarak düşmüş ve Kızıl Ordu Doğu Cephesi'ndeki stratejik inisiyatifi bütünüyle ele geçirmişti.[208] Führer Karargâhı en azından İtalya'dan gelecek iyi haberleri umutla bekliyor lakin zaman Skorzeny ile komandolarının aleyhine işliyordu.

Friedenthal ekibi, Mussolini'nin Bracciano'ya sevkinden sonraki birkaç günü asılsız söylentiler dışında bir şey elde etmeksizin geçirdi. Eylül ayının ilk günlerini kapsayan bu belirsizlik döneminin ardından, beklenen büyük haber Roma'daki Alman büyükelçiliğinde görevli polis ataşesi Herbert Kappler'den gelecekti. Başkentin kritik önem arz eden hatlarını gizlice dinlemeye aldırmış

olan Kappler'in ağlarına mühim bir telefon görüşmesi takılmıştı. Polis Genel Müfettişi Giuseppe Gueli, makamı Ministero dell'Interno'da[209] bulunan emniyet genel müdürü Carmine Senise'yi arayarak ona şöyle demişti: "Gran Sasso çevresindeki emniyet tedbirleri tamamlandı."[210] Eline geçen fırsatın önemini değerlendirmekte gecikmeyen Kappler, gerekli tahkikatı süratle yaptırmasının ardından 5 Eylül Pazar günü, saat 22.00'da Berlin'e şu mesajı gönderecekti: "Gran Sasso bölgesindeki bir polis kaynağından alınan bilgi aracılığıyla, Duce'nin kuvvetle muhtemel dağdaki bir otelde saklandığını tespit ettik. Adamlarımın birkaçından bu ipucunun peşine düşmeleri istedim. Salı öğleden sonra itibarıyla Roma'ya dönecekler."

Gran Sasso Sıradağları, Roma'nın 80 kilometre doğusundaki Abruzzi bölgesi sınırları içerisinde kalıyor ve Alpler'in en yüksek noktası olan, 2.912 metre yükseklikteki Corno Grande'yi bünyesinde barındırıyordu. Corno Grande'nin doğusunda, deniz seviyesinden takriben 2.000 metre yükseklikte ise, yine Alp Dağları'nın en büyük platosu olan Campo Imperatore yer alıyor ve plato, aynı isimli turistik kayak merkezine ev sahipliği yapıyordu. "D" şeklinde inşa edilmiş olan Hotel Campo Imperatore'nin, toplamda 3 yapıdan oluşması planlanan kayak kompleksinin ilk parçası olması düşünülmüştü. Savaş nedeniyle hayata geçirilememiş olan diğer binalar ise "V" ve "X" şeklinde olacak ve böylelikle bölgeye yukarıdan bakıldığında "DVX" yani Latin dilinde "Önder" yazısı ortaya çıkacaktı.[211]

25: Gran Sasso Sıradağları. Gran Sasso masifi, Alpler'in en yüksek noktası olan, 2.912 metre yükseklikteki Corno Grande'yi de bünyesinde barındırıyordu.

Mussolini şayet Gran Sasso'da ise, şüphesiz bu otelde tutuluyor olmalıydı. Zira bölgede, Duce gibi önemli bir tutukluya refakat etmesi icap eden muhafız ekibini barındırabilecek başka bir yapı yoktu. Skorzeny ve Radl derhâl otelle ilgili harita ve diğer bilgileri araştırmaya koyuldu. Lakin bir sorun vardı. Otelin savaştan birkaç yıl önce inşa edilmiş olması nedeniyle yapı haritalarda yer almıyordu. Neyse ki, İtalya'da yaşayan ve 1938 yılında burada tatil yapmış bir Alman ile bir seyahat acentesinin reklam broşüründen bir nebze bilgi almak mümkün olmuştu. Alpler'deki otele sadece teleferikle ulaşılabiliyor, bu da onu müdafaa yapmak adına mükemmel bir konum hâline getiriyordu.

26: Mussolini'nin tutulduğu düşünülen otele ev sahipliği yapan, Alp Dağları'nın en büyük platosu Campo Imperatore'nin panaromik bir görüntüsü.

5 ila 8 Eylül arasında geçen süre zarfında Kappler, yardımcısı Erich Priebke sayesinde Mussolini'nin Hotel

Campo Imperatore'de tutulduğuna dair destekleyici kanıtlar buldu. Bölgeyi keşfe çıkan Priebke'nin aktardığına göre, otel çalışanları Campo Imperatore'den gönderilmişti.[212] Fakat teşvik edici bu bilgiler, bir harekât planı çizmek için yeterli değildi. Bunun farkında olan Skorzeny, 8 Eylül sabahında Student'in istihbarat subayı Yüzbaşı Gerhard Langguth ve Radl'ın eşliğinde bir Heinkel He-111 ile keşif uçuşuna çıktı.[213] Keşif büyük bir gizlilikle icra edileceğinden, amacın ne olduğu pilotla dahi paylaşılmamıştı. İtalyanlar tarafından tespit edilmemek için ise 5.000 metrede seyredilecekti.

Uçuş Skorzeny ve Radl için kötü bir sürprizle başlayacak ve bir diğer kötü sürprizle sona erecekti. Kalkıştan kısa bir süre sonra, Langguth uçağa monte özel kameraların çalışmadığını bildirdi. Tamir için yeterli vakit yoktu. Bunun ardından, Skorzeny ile Radl'ın şaşkın bakışları altında, onlara ağır bir portatif kamera verdi.[214] İkili – uçağın kapısını seyir sırasında açamayacaklarından – çareyi uçağın kuyruğundaki nişancı bölmesinde bir delik açarak belden aşağı sarkmakta bulacaktı.[215] Zira fotoğrafları icap eden açıyla, yani tam tepeden çekmek yalnızca bu şekilde mümkündü.

Avusturyalı ile emir subayı, içlerine işleyen soğuktan dolayı kaskatı parmaklarla sövüp sayarak, sırayla fotoğraf çekmeye koyuldu. 5.000 metre irtifada vücutlarının bir kısmını uçaktan dışarı sarkıtmak zorunda kalacaklarını öngörememiş ve uçağa kısa kollu-tropik üniformalarıyla binmişlerdi: "Dışarıdaki hava ve pervane akımının bu denli soğuk olmasını beklemiyordum. Radl ayaklarımı tutarken, ince giyimli gövdemi açıklıktan geçirmeyi

başardım. Hedefimizin, yani otelin tam üstünden geçiyorduk. Altımda, Gran Sasso'nun, kuzeydoğu ucunda 2.900 metre yüksekliğe varan haşmetli zirvesiyle birlikte, 2.000 metre yükseklikteki engebeli bir yayla olan Campo Imperatore'yi gördüm. Gri-kahverengi kayalıklar, derin boşluklar ve tek-tük çim ve kar benekleri görüş alanımıza girdi. Bina biz tam üzerindeyken hatırı sayılır bir büyüklükteymiş gibi göründü.

27: Hotel Campo Imperatore'nin havadan görünümü.

"İlk fotoğrafı çektim ve bir sonraki filmi sarmak için hâyli ağır olan kameranın makarasını çevirirken parmaklarımın oldukça katılaştığını fark ettim. Bir başka fotoğraf daha çektim ve hemen akabinde, otelin arkasında neredeyse üçgen şeklinde küçük bir çimenlik fark ettim. Bir anda kafama dank etti – burası iniş bölgemiz olacaktı."[216]

Uçağın gelişmiş, otomatik kameralarından yararlanılamamışsa da eldeki iptidaî imkânlarla birkaç fotoğraf çekilebilmiş ve Skorzeny, olası bir hava indirme harekâtında paraşütçü yahut planörcülerin inebileceği

küçük bir çimlik tespit etmişti. Eh, bu kadarı hiç yoktan iyiydi. Mevcut olanaklarla yapılabileceklerin tamamlandığına kanaat getiren ekip, pilota dönüş emri verdi. Faaliyetin gizliliğini korumak ve uçuşun yegâne amacının Gran Sasso'yu fotoğraflamak olduğu izlenimi oluşturmamak adına, pilota Frascati'ye Akdeniz kıyıları üzerinden dönmesi söylenmişti. Uçak kıyı şeridine ulaştığında Akdeniz'in kadife sıcağı, Alpler üzerindeki faaliyet sırasında bir hâyli üşümüş olan Skorzeny ve Radl'ın içini ısıttı. Avusturyalı, pilotun yanına geçmiş, Sabine Tepeleri istikâmetinde manzaranın tadını çıkarıyordu ki, bir an olsun hayal gördüğünü sandı. Onlarca düşman uçağı güneyden Frascati'ye, yani Mareşal Kesselring'in karargâhına doğru ilerliyordu. Avusturyalı dürbününü çıkarıp bakınca, uçaklarının bombardıman kapaklarını açtığını görerek nefesini tuttu.[217]

28: Skorzeny'nin keşif görevinden dönerken tanık olduğu Frascati Bombardımanı'nın ardından San Pietro Meydanı – 8 Eylül 1943. Kenti yerle bir eden bombardıman Alman askerlerinden ziyade İtalyan sivilleri öldürmüştü.

Skorzeny, Langguth ve Radl'ı taşıyan uçak saat 12.00 civarlarında Frascati'ye dönmek üzereyken, 130 Amerikan B-17 bombardıman uçağı kenti vurmuştu. Akın sırasında 389 ton bomba bırakılmış, kentin büyük bölümü tahrip olmuş ve Kesselring'in kendisi de kıl payı kurtulmuştu.[218] Frascati'ye kıyı şeridinden değil de doğrudan yönelmiş olsalardı, kuvvetle muhtemel Amerikan bombardıman grubunun arasında kalacak ve

kendileri de – bombardımanda ölen 485 İtalyan sivil ila 150 Alman gibi – bu akın sırasında hayatlarını kaybetmiş olacaktı.[219]

Kötü haberler, canlarını kıl payı kurtaran ekibin yakasını yere indikten sonra da bırakmadı. Luftwaffe'nin Frascati'deki fotoğraf geliştirme tesisi Müttefik bombardımanı sırasında yerle bir olmuştu. Ekip bu nedenle Pratica di Mare'deki ikinci sınıf bir tesise başvurduysa da bu yetersiz tesis, yine yetersiz bir makineyle çekilen fotoğraflardan istenilen sonuçları almaya muvaffak olamadı.

Bu sırada, fiyaskoyla sonuçlanan keşif uçuşunu telafi edecek bir istihbarat alındı. Skorzeny, iki gün önce Student'in kişisel doktoru olan Tabip Teğmen Leo Krutoff'u bölgeye göndermişti. Tabip Teğmen'e işin aslıyla ilgili bilgi verilmemiş, sadece otelin İtalya'daki hasta ve yaralı Alman askerlerinin nekahet dönemlerini geçirmeleri için uygun olup olmadığını incelemesi istenmişti. Alp havasının, özellikle de sıtmaya yakalanmış askerlere iyi geldiği bilindiğinden, bu tür bir istihbarat girişimi ne Krutoff'u ne de karşılaşabileceği İtalyanları işkillendirecek türden değildi.

Aldığı emirle yola koyulan Krutoff, Campo Imperatore'ye çıkan teleferiğe giderken Abruzzi köyü yakınlarında durdurulmuştu. İtalyan jandarmaların nöbet beklediği bir yol engeliyle karşılaşmış, ardından ise geri çevrilmişti. Tabip Teğmen daha sonra köydeki birkaç yerliyle sohbet etmiş ve Carabinieri'nin oteli kısa bir süre önce devraldığını ve buraya birkaç yüz adam yerleştirdiğini," işitmişti.[220] Bu bilgiler, Kappler'in

aktardığı ve yardımcısı Priebke'nin desteklediği istihbaratla örtüşüyordu.

Eldeki istihbarat, sonuçları hem askerî hem de siyasî açıdan tayin edici mahiyeti haiz bir operasyon için yeterli olmasa da, Gran Sasso'ya alternatif bir hedefin yokluğunda artık harekete geçilmesi gerekiyordu. Zira İtalyanların başkent çevresinde gittikçe daha çok birlik konuşlandırdığına ilişkin raporlar sürekli bir hâl almıştı. Fakat Skorzeny'nin de çok yakında anlayacağı gibi Frascati bombardımanı, aslında çok daha büyük bir hadisenin ilk perdesini teşkil edecek ve Mussolini'yi kurtarma faaliyetleri bu hadisenin yol açtığı olaylar silsilenin gölgesinde kısa bir kesintiye uğrayacaktı.

6

"YENİ ROMA"NIN SONU – ATEŞKES VE İŞGAL

6

"YENİ ROMA"NIN SONU – ATEŞKES VE İŞGAL

ROMA'DAKI Alman büyükelçisi Rudolf Rahn, Müttefiklerin Frascati'yi bombaladıkları günün akşamında – yardımcısı Friedrich Möllhausen ve iki İtalyan bahriye subayıyla birlikte – Villa Wolkonski'de[221] kahvesini yudumluyordu.[222] Ağustos ayında Paris'teki Alman büyükelçiliğinden Roma'daki büyükelçiliğe sevk edilmiş olan Rahn'ın[223] yeni görevinde pek de iyi vakit geçirdiği söylenemezdi. Alman Dışişleri birimleri, 25 Temmuz'daki darbeden bu yana Kral ve yeni hükûmeti Müttefiklerle müstakil bir barış yapmaktan caydırmak adına yoğun mesai yapıyordu. Hâliyle, Roma'daki Alman büyükelçiliği bu çabaya yönelik diplomasi ve istihbarat faaliyetlerinin bir nevi karargâhı haline gelmiş ve büyükelçilik çalışanları başlarını masaya koyarak birkaç saat uyuyabildikleri takdirde kendilerini şanslı sayar olmuştu.

O gün yine bu amaç için Villa Savoia'yı ziyaret eden Rahn, Kral'ı oldukça dost canlısı ve konuşkan bulmuştu. Kral görüşmenin sonunda büyükelçinin elini sıkmış ve

"Führer'e İtalya'nın asla teslim olmayacağını söyleyiniz," demişti. "İtalya Almanya'ya ölümüne bağlıdır."[224]

Rahn ile yanındakiler Frascati bombardımanının yol açtığı tahribatı değerlendirirken, büyükelçilik çalışanlarından biri kapıyı sertçe tıklatmasının ardından yanıt beklemeksizin içeri daldı.

"Efendim, Wilhelmstrasse'den[225] sizi arıyorlar."

Rahn derhâl ayağa kalkıp, koşar adımlarla sekreterya bölümüne geçti. Ahizeyi, onu tutan görevlinin elinden hızla kapan Rahn, Dışişleri Bakanı Ribbentrop'un onunla görüşmek istediğini öğrenince derin bir nefes aldı.

Büyükelçi sonraki birkaç dakikayı tek kelime etmeksizin, elinde ahizeyle Ribbentrop'u dinleyerek geçirecekti. Rahn nihayet kendini toparlayıp da konuşabilecek gücü bulabildiği vakit, "Nasıl olur?" diye mırıldandı, "Kral'ı daha bu sabah gördüm. İtalya'nın savaşa devam edeceğini teyit etmişti..."[226]

Rahn, durumu derhâl açıklığa kavuşturması yönündeki emirlerin ardından Monterotondo'daki İtalyan Kara Kuvvetleri Karargâhı'na telefon etti. Roatta, bunun Almanlarla aralarını bozmaya yönelik bir İngiliz oyunu olduğunu söylediyse de, Rahn saat 19.00 civarında Dışişleri Bakanı Guariglia'ya ulaşmayı başaracaktı. Guariglia, açıklama isteyen büyükelçiye Mareşal Badoglio'nun askerî durumun umutsuzluğu karşısında ateşkes istemeye mecbur kaldığını söyleyecek, ateşkesi Ribbentrop'tan yediği fırçayla öğrenen Rahn ise öfkeyle çıkışacaktı: "Bu verilmiş bir söze ihanettir!"[227]

* * *

Skorzeny ve Radl'ın, Frascati'deki bombardımandan nasibini alan ikametgâhlarından evrak ve eşyalarını kurtarmaya çalıştıkları sırada, Amerikan radyoları önemli bir duyuru için programlarına ara verdi. Dinleyiciler ufak bir hışırtının ardından saat 18.30 sularında Avrupa'daki Müttefik Kuvvetleri Başkomutanı General Eisenhower'ın sesini duydu: "Müttefik Kuvvetler Başkomutanı General Dwight D. Eisenhower konuşuyor. İtalyan Hükûmeti, silahlı kuvvetlerini kayıtsız şartsız teslim etmiştir. Müttefik Başkomutanı olarak; koşulları Birleşik Krallık, Birleşik Devletler ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği tarafından kabul edilmiş olan ateşkese onay vermiş bulunuyorum. Bu suretle, Birleşmiş Milletler yararına hareket ediyorum.

29: Roma'daki yeni Alman büyükelçisi Dr. Rudolf Rahn. Öğle saatlerindeki görüşmelerinde "İtalya'nın Almanya'ya ölümüne bağlı olduğunu" İtalya Kralı'ndan bizzat işiten Rahn, akşam saatlerinde ise İtalyanların harpten çekildiğini öğrenecekti.

"İtalyan hükûmeti, kendini herhangi bir şart olmaksızın bu koşullara riayet etmekle yükümlü kılmıştır. Şahsım ile Mareşal Badoglio'nun temsilcileri tarafından imzalanmış olan ateşkes şu andan itibaren yürürlüktedir. Birleşmiş Milletler ile İtalya'nın silahlı kuvvetleri arasındaki çatışmalara derhâl son verilecektir.

"Alman saldırganı İtalyan toprağından atmak için hareket edecek bütün İtalyanlar bundan böyle Birleşmiş Milletler'in yardım ve desteğine sahip olacaktır."[228]

* * *

Tuhaftır ki, kendilerinin taraf oldukları bu ateşkes duyurusuna hakikatte İtalyanlar da en az Almanlar kadar hazırlıksız yakalanmıştı. General Castellano'nun başkanlık ettiği heyet, Lizbon'daki 11 gün süren görüşmelerin ardından 27 Ağustos'ta İtalya'ya dönmüş ve hükûmetine, Müttefiklerin ateşkese nihaî suretini vermek adına görüşmelere Sicilya'da devam etmek istediklerini bildirmişti. Bu talebi kabul eden İtalyan Hükûmeti'nin, Sicilya'nın Cassibile kasabasında gerçekleşen görüşmelerdeki en büyük arzusu, Müttefiklerin İtalyan anakarasına yönelik aslî çıkarmalarını ateşkesin ilanıyla eşzamanlı olarak gerçekleştirmeleriydi. Zira Almanlar ateşkes ilanının ardından şüphesiz derhâl İtalya'yı işgale girişecek ve İtalyan ordusunun vahim durumu ile Müttefik desteğinin yokluğunda bunu başaracaklardı. İtalyanlar bilhassa başkenti kaybetmekten korkuyor ve buna engel olmak adına Müttefiklerin şehre bir hava indirme harekâtı icra etmesini istiyordu.[229] Müttefikler bunu bir şartla kabul etmişti: İtalyanlar hava indirme harekâtından hemen önce Roma çevresindeki havaalanları ile uçaksavar bataryalarını Almanlardan arındırarak emniyete alacaktı. Müttefik paraşütçüleri böylelikle başkente güvenli bir şekilde inecek ve akabinde, İtalya'ya deniz yoluyla çıkacak olan Beşinci

Ordu unsurları imdada yetişene dek başkenti korumaları için İtalyanlara destek vereceklerdi.

Castellano 2 Eylül'de Roma'ya geçerek Müttefiklerin koşullarını bildirmiş ve hükûmetin bunları kabulünün ardından ertesi gün Cassibile'ye geri dönmüştü. 3 Eylül günü taraflar son kez masaya oturacak ve Badoglio'yu temsilen General Castellano'nun, Eisenhower'ı temsilen ise – kendisinin kurmay başkanı olan – General Walter Bedell Smith'in imzaladığı ateşkes tarihe "Cassibile Ateşkesi" olarak geçecekti.

30: General Walter Bedell Smith, Müttefikler adına ateşkesi imzalarken – Cassibile, Sicilya, 3 Eylül 1943.

İngiliz Sekizinci Ordusu ateşkesin imzalandığı gün "Baytown Harekâtı" ile Kalabriya'ya çıkmış, lakin bu harekât 9 Eylül'de Salerno ile Taranto'ya icra edilecek aslî çıkarmalardan dikkati uzaklaştırmak için tertiplendiğinden ateşkes o vakit duyurulmamıştı. Ayrıca, Müttefikler İtalyanlara hâlâ tam olarak güvenmiyor ve – bu bilgilerin bir şekilde Almanların eline geçmemesi adına – Salerno'ya icra edilecek aslî çıkarma ile bununla eşzamanlı hava indirme harekâtının tarihlerini

İtalyanlarla paylaşmıyordu. Öyle ki Castellano, Genelkurmay Başkanı Ambrosio'ya 5 Eylül günü yazdığı bir mektupta şöyle diyecekti: "Her türlü çabaya rağmen, çıkarmanın kesin mahaline ilişkin herhangi bir bilgi almaya muvaffak olamadım. Tarihe ilişkin söyleyebileceğim kesin bir şey yok; lakin gizli bir bilgiye göre çıkarmanın 10 ila 15 Eylül tarihleri arasında ve muhtemelen 12'sinde gerçekleşeceğini zannediyorum."[230]

31: Avrupa'daki Müttefik Kuvvetleri Başkomutanı General Dwight D. Eisenhower, İtalya adına ateşkesi imzalayan General Castellano'nun elini sıkarken - Cassibile, Sicilya, 3 Eylül 1943.

Sebebi her ne olursa olsun, bu iletişim yokluğu İtalyanlar için kötü sonuçlara vesile olacaktı. Müttefikler İtalyanların hava indirme harekâtı isteği doğrultusunda "Giant II" operasyonunu gündeme almış ve harekâtın icrası için 82'nci Hava İndirme Tümeni'ni görevlendirmişti. Fakat Eisenhower ve kurmayları, bu seçkin hava indirme tümenlerini bir tuzağın içine

atmamak için gerekli tetkiklerin Amerikalı yetkililer tarafından ve yerinde yapılmasını istiyordu. Zira İtalyanlar Roma'daki havaalanlarının kontrolünü söz verdikleri gibi sağlayamazlar ise, binlerce Amerikalı paraşütçü başkent çevresinde kapana kısılabilir ve feci bir son ile karşılaşabilirdi. Harekâtın icra edilip edilmeyeceğine yönelik gerekli incelemeleri yapmak görevi ise 82'nci Hava İndirme Tümeni'nin topçu unsurları komutanı olan Tuğgeneral Maxwell D. Taylor ile Kıta Nakliye Komutanlığı'ndan Albay William Tudor Gardiner'a düşecekti.

* * *

General Taylor ile Albay Gardiner, 7 Temmuz Salı günü, saat 02.00 ila 03.00 suları arasında *Duffit* isimli bir İngiliz hücum botuyla Sicilya'dan Tiren Denizi'ne açıldı. İtalyan korveti *Ibid*, Palermo'nun takriben 57 kilometre kadar kuzeybatısındaki küçük, volkanik bir ada olan Ustica'ya yaklaştığında *Duffit* hâlihazırda demir atmış, onu bekliyordu.[231] Amerikalılar bunun ardından İtalyan korvetine çıkacak ve komutanlığını Mussolini'yi Ponza'ya nakletmiş olan Deniz İstihbarat Daire Başkanı Franco Maugeri'nin yaptığı gemi, rotasını Gaeta Limanı'na çevirecekti. Gaeta kıyıları korvetin görüş alanına girdiğinde Taylor ile Gardiner derhâl valizlerini açtı. Üniformalarını çıkarıp sivil kıyafetlere bürünen ikili, böylelikle dikkat çekmeksizin Roma'ya sevk edilebilirdi.

Amerikalılar, Roma'daki yetkililere Giant II'nin ertesi gün icra edileceğini bildirecek ve İtalyanların bunun için gerekli hazırlıkları yaptıklarından emin olacaktı. Hâl böyle ise, Müttefikler ateşkesin ilanını müteakip Roma

çevresindeki havaalanlarına 150 nakliye uçağıyla 2.000 kadar paraşütçü indirecek ve bu askerler, Roma'yı Almanlardan korumak için İtalyanlarla birlikte kurşun atacaktı. Giant II'nin cephe gerisinde yarattığı kaos sürerken, General Mark W. Clark komutasındaki Amerikan Beşinci Ordusu Salerno'ya, İngiliz 1'inci Hava İndirme Tümeni ise Taranto'ya çıkacaktı. Salerno'ya çıkan Müttefik ordusu ikmal akışı için Napoli limanını emniyete alacak, ardından ise süratle doğu kıyısına doğru ilerleyerek güneydeki Alman birliklerini kapana kıstıracaktı. Her şey yolunda giderse, Beşinci Ordu unsurları, 3 Eylül'de Kalabriya'ya çıkmış olan Sekizinci Ordu'yla Foggia civarında temas sağlayacaktı. İki ordu bunu müteakip derhâl Roma'nın yardımına koşacak ve İtalya, İtalyanların da desteğiyle hızla Almanlardan arındırılacaktı.[232]

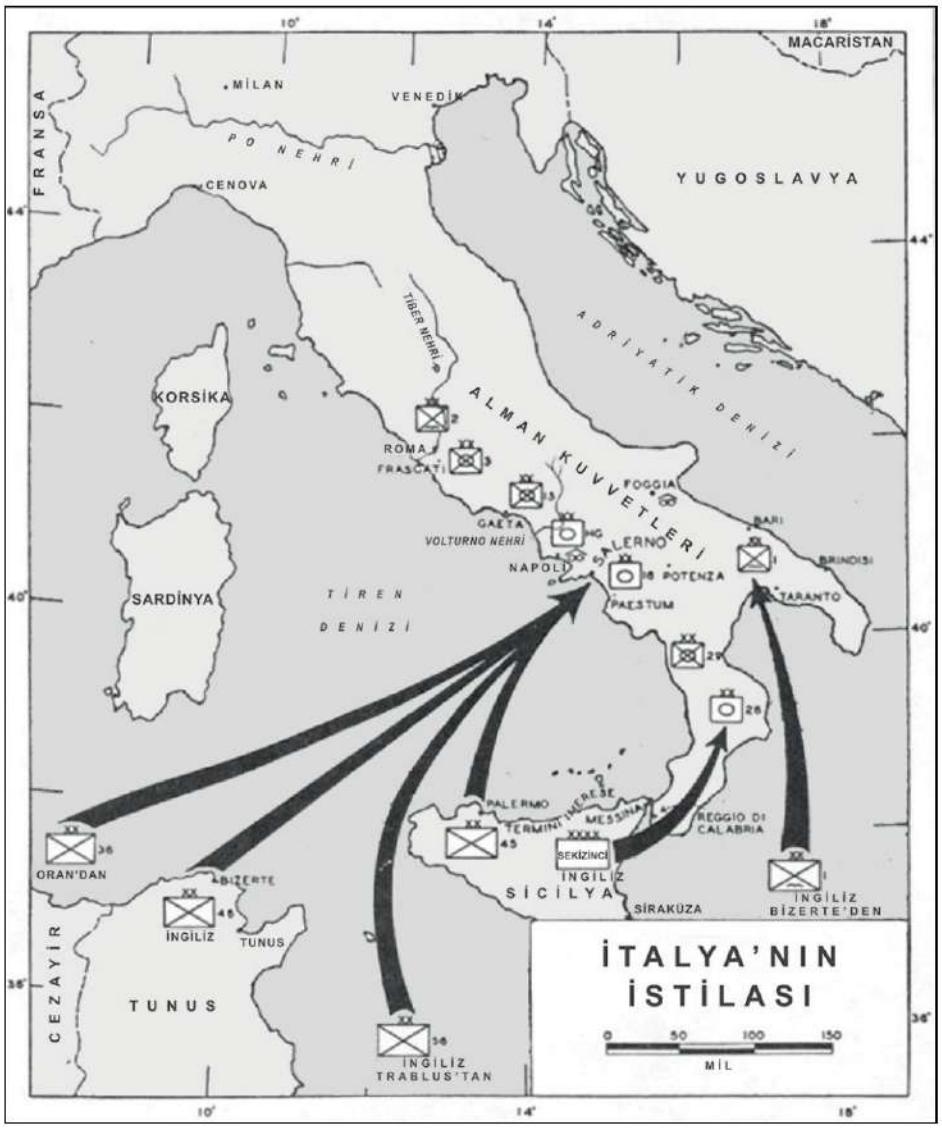

Harita 3: Müttefiklerin İtalya'nın istilasına yönelik harekât planı.

Amerikalılar Roma çevresindeki havaalanlarının güvenliği sağlayacağı farz edilen General Carboni'nin Motorize Kolordu karargâhına getirildiklerinde saat akşam 9 civarıydı. Taylor ile Gardiner, – yine bir ambulansın arkasında gerçekleşen – uzun yolculuğun ardından birkaç dakika soluklanmak, sonrasında ise süratle tetkiklere başlamak istiyordu. Fakat İtalyanlar, Grand Hotel'den getirttikleri biftek, şarap vb. gıdalarla gösterişli bir sofra kurmaya başladıklarında Amerikalılar hayrete düştü. Sanki Roma İmparatorluğu'na beşiklik

etmiş bir kentin kaderini tayin edecek bir harekâtı tertip ve idare etmeye değil de şaşalı bir ziyafete gelmişlerdi. Tuğgeneral Taylor derhâl Genelkurmay Başkanı Ambrosio'yla görüşüp havaalanlarını teftiş etmek istediğini bildirdiyse de, İtalyanlar General Ambrosio'nun ertesi güne kadar gelemeyeceğini belirtti. Taylor bunun üzerine öfkeyle indirmenin yarına planlandığını bildirecek, İtalyanlar ise "anlaşmalara göre harekâtın ateşkesin ilanı ve aslî Müttefik çıkarmasıyla eşzamanlı olması gerektiğini söyleyerek protesto edecekti."[233] Taylor buna karşılık durumun tam olarak böyle olduğunu, yani çıkarmanın yarın icra edileceğini bildirecek ve kıyamet o vakit kopacaktı.

Bu sırada, başkenti Almanlardan korumak için çeşitli gruplara silah dağıtılması işinin idaresi ve Motorize Kolordu'nun teftişiyle yoğun bir gün geçirmiş olan Carboni'ye, Amerikalıların karargâhta kendisini beklediği bildirilmişti. Gelen haber üzerine evinden karargâhına geçen Carboni, Amerikalılara hararetli bir şekilde Almanların başkent çevresine yeni birlikler sevk ettiğini açıkladı. Bunlarla çarpışmak ve havaalanlarının güvenliğini sağlamak için gereken önlemleri ise henüz alamamışlardı. Anlayış gösterilmeli ve Giant II iptal edilerek ateşkes ilanı ertelenmeliydi. Taylor buna olumlu bakmayarak Badoglio'yu görmek istediyse de, akabinde Badoglio da ateşkesin ertelenmemesi durumunda Almanları Roma'ya girmekten alıkoyamayacaklarını söyleyecekti. Taylor'un sabrı taşmıştı: "Almanlardan bizden korktuğunuzdan daha çok mu korkuyorsunuz? Eğer ateşkesi duyurmaz iseniz bizim için Roma'yı bizzat

bombalayıp yok etmekten başka yapacak bir şey kalmayacak."[234]

Lakin bu sözler Badoglio'yu, ateşkes mutabakatı sanki hiç imzalanmamış gibi davranmaktan alıkoymadı. Neticede Badoglio saat 02.00 civarında, yani Müttefik paraşütçülerin Sicilya'daki havaalanlarından havalanmasına takriben 16 saat kala, Eisenhower'a bir telgraf gönderecek ve bunun "başkentin işgaline ve hükûmetin Almanlar tarafından şiddetle devralınmasına yol açacağından" ötürü ateşkesin derhâl kabulünün mümkün olmadığını söyleyecekti.[235]

Badoglio'nun, İtalya'nın yükümlülüklerini yerine getiremeyeceği ve Taylor'un, Giant II'nin bu nedenle iptal edilmesi gerektiğine ilişkin telgrafları Cezayir'deki Müttefik Kuvvetleri Genel Karargâhı'na (AFQ – Allied Force Headquarters) bomba gibi düştü. İtalyanlar onları oyuna mı getirmişti? Her şey, Müttefik kuvvetlerin çıkarma yeri ve saatini öğrenmek için tezgâhlanmış bir entrikadan mı ibaretti? Aksi ki, mevcut gelişmeler karşısında izlenecek yol haritasını belirlemesi gereken Müttefik Kuvvetler Başkomutanı, telgraf deşifre edildiği vakit Cezayir'de bulunmuyordu. Eisenhower o gün Bizerte'deki ileri komuta karargâhını ziyarete gitmişti. Mesaj nihayet Eisenhower'ın eline ulaştırıldığında, başkomutan öfkeyle kaşlarını çattı. Eisenhower İtalyanlara günahı kadar güvenmiyordu. Her şeyi öngörülemeyen bir süre boyunca geciktirebileceği ve Almanlara İtalya'daki savunmalarını örgütlemek için daha çok zaman verebileceğinden ötürü istila filosu yoluna devam edecek lakin hava indirme harekâtı iptal edilecekti.

Eisenhower'ın emirleri öğleden sonra Cezayir'e iletildiği vakit, Beşinci Ordu on binlerce askeriyle İtalya'ya doğru yol alıyor ve 82'inci Hava İndirme Tümeni'ni Roma'ya taşıyacak olan C-47'ler kalkış öncesinde motorlarını ısıtıyordu. Bu sırada Eisenhower, Roma'ya ateşkes ilanını tehir etmeyeceğini ve ateşkesin 18.30'da ilan edileceğini bildiren kısa bir mesaj yolladı. Başkomutan, bunun ardından ise Badoglio Hükûmeti'ne karşı sert ve daha kapsamlı, ikinci bir uyarı kaleme aldı:

Kısım 1. Ateşkesi planlanmış olan saatte duyurmaya niyetliyim. Siz yahut silahlı kuvvetleriniz, öncesinde mutabık kalınmış olduğu gibi işbirliği yapmaz iseniz, sürece ilişkin kayıtların tamamını dünyayla paylaşacağım. Bugün X günüdür ve sizden üzerinize düşeni yapmanızı bekliyorum.

Kısım 2. Ateşkesin tehir edilmesine yönelik bu sabahki mesajınızı kabul etmiyorum. Yetkili temsilciniz şahsımla bir antlaşma imzalamıştır ve İtalya'nın yegâne umudu bu antlaşmaya riayetinize bağlıdır. Ciddi sunumunuza binaen hava indirme operasyonları geçici olarak askıya alınmıştır.

32: O vakit 82'nci Hava İndirme Tümeni Topçu Unsurları Komutanı olan Tuğgeneral Maxwell D. Taylor. Eisenhower, Taylor'un düşman hatları gerisinde icra ettiği ve belki de 82'nci Hava İndirme Tümeni'ni topyekûn bir felaketten kurtaran bu operasyon için Tuğgeneral'i övmüş ve "Aldığı riskler, savaş sırasında herhangi bir ajan yahut temsilcinin almasını istediğim risklerden daha büyüktü," demiştir.

Kısım 3. Şehrin güvenliğini geçici olarak sağlamak adına Roma civarında yeterince askeriniz mevcuttur fakat hava indirme harekâtının en erken ne zaman icra edilebileceğine dair ayrıntılı bilgi talep ediyorum. General

Taylor'ı derhâl uçakla Bizerte'ye gönderin. Uçağın tahmini varış zamanı ve rotasını önceden bildirin.

Kısım 4. Mevcut planlar iyi niyetle hareket ettiğiniz farz edilerek tertiplenmiştir ve gelecekteki operasyonları da bu temelde icra etmeye hazırlandık. İmzalı antlaşmanın bütün yükümlülüklerinin yerine getirilmesine dair tarafınızdan kaynaklanacak herhangi bir noksanlık ülkeniz için en ciddi sonuçlara gebe kalacaktır. Hâl böyle olur ise, istikbaldeki hiçbir eyleminiz samimiyetinize ilişkin güveni tadil edemeyecek ve neticede hükûmet ile milletinizin lağvedilmesiyle sonuçlanacaktır.[236]

Eisenhower'ın ilk telgrafının başkente ulaşmasıyla sarsılma sırası bu kez İtalyanlara gelmişti. Bu sırada, İtalyanların ensesinde boza pişirmekte Almanlar da Müttefiklerden aşağı kalmıyordu. Bir Alman hava gözetleme noktası, saat 15.15'te 16'ncı Panzer Tümeni Karargâhı'na "takriben 100 gemiden oluşan kuvvetli bir filonun" Napoli civarında kıyıya yaklaşmakta olduğunu bildirmişti.[237] Alman komutanlar, istilayı karşılamak adına birliklerini Roma üzerinden otoyol aracılığıyla güneye sevk etmek için telefon ardına telefon açıyor, İtalyanlar ise Müttefiklerin ateşkes ilanına saatler kala Alman birliklerini Roma'ya yaklaştırmamak için binbir bahaneyle ayak sürüyordu.

Neticede Badoglio çaresizlik içerisinde Kral'a başvuracak ve Kral, Müttefiklerin ateşkesi ertelememesi durumunda ne yapılacağının kararlaştırılması için silahlı kuvvetler ve hükûmetin önde gelenlerini saat 18.15'te Palazzo del Quirinale'de bir araya toplayacaktı. Süreçten bihaber olanlara, Amerikalıların ateşkesi o gün ilan edecekleri söylendiğinde toplantıda büyük bir gümbürtü

kopmuş ve Carboni bir süre boyunca her şeyi inkâr etmeyi teklif etmişti. Kral, ateşkes görüşmelerinin bilgisi dışında yapıldığını söyleyebilir ve icap ederse Badoglio ile sorumluları görevden alabilirdi.[238] Bu suretle Almanların güveni kazanılabilir ve başkentten korkunç bir intikam almalarının önüne geçilebilirdi.

Bu görüş bir müddet destek buldu. Ta ki Binbaşı Luigi Marchesi, bunca bakan, general ve mareşalin arasında nihayet konuşma fırsatı bulup da Eisenhower'ın kısa bir süre önce ellerine geçmiş olan ikinci telgrafını okuyana kadar.[239] Müttefik Başkomutanı'nın kelimeleri, Binbaşı'nın dudaklarından döküldükçe İtalyanların kanı donmuştu. Eisenhower onları – mutabakata riayet etmemeleri durumunda – müzakere sürecini en ufak detayına kadar dünyaya ifşa etmekle tehdit ediyordu. Hâl böyle olursa ne Almanları her şeyin bir Müttefik entrikası olduğuna ne de Kral'ın süreçten bihaber olduğuna inandırabilirlerdi. Zira Marchesi'nin belirttiğine göre ateşkesin imzası hem fotoğraflanmış hem de filme alınmıştı. Binbaşı, – Taylor'un Badoglio'yla görüştüğü sırada altını çizmiş olduğu gibi – Almanların Roma'ya yapabileceği hiçbir şeyin Müttefik hava bombardımanıyla haritadan silinmesinden daha kötü olamayacağına da dikkat çekiyordu.[240]

Marchesi konuşmasını tamamladığında odaya bir süre boyunca sükût hâkim oldu. Hapı yuttuklarını düşünen İtalyanların ağzını âdeta bıçak açmıyordu. Kral'ın solunda oturan Dışişleri Bakanı Guariglia, nihayet boğazını temizleyerek yavaşça ayağa kalktı. Kendisi, müzakerelerin yürütülme şeklini tasvip etmemekle

birlikte, ateşkes antlaşmasına riayet edilmesi gerektiği kanaatindeydi. Aksi, İtalyanların çapraz ateş altında kalmasıyla sonuçlanabilirdi. Guariglia konuşmasını tamamladıktan sonra Kral, kimsenin itirazı olup olmadığını sordu. Badoglio, hükûmetin başı olarak hâlâ ne yapılması gerektiğine ilişkin bir tutum sergilememişti. Carboni eski teklifini yeniden dillendirmeye çalıştıysa da, Kral bunu kısa keserek Badoglio dışındakilerin salondan ayrılabileceklerini belirtti.

Badoglio, Kral ile baş başa görüştüğü birkaç dakikanın ardından salondan ayrıldığında, kapının önünde diğerleriyle karşılaştı. Yorgun gözlerle Genelkurmay Başkanı Ambrosio'ya doğru yürüyen 71 yaşındaki Mareşal, Kral'ın ateşkesin ilanını onayladığını söyledi. Duyurunun nereden yapılması gerektiğine ilişkin istişarenin ardından, Binbaşı Marchesi'yle birlikte resmî devlet radyosu EIAR'ın Roma'daki ofisine giden Badoglio, saat 19.45'te, yani Eisenhower'ın ateşkes ilanından bir saat kadar sonra, mikrofonun karşısına geçerek İtalyan ulusuna seslendi.

THE STARS AND STRIPES
ALGIERS DAILY

Vol. 1, No. 106, Thursday, September 9, 1943 — U. S. Army Daily Newspaper for troops in Algiers area — ONE FRANC

ITALY GIVES UP

GEN. DWIGHT D. EISENHOWER

Eisenhower Text

ALLIED FORCE HEADQUARTERS, Sept. 8 —Following is the text of Gen. Dwight D. Eisenhower's historic announcement made over the United Nations radio at 1830 hours today:

"The Italian government has surrendered its armed forces unconditionally. As Allied Commander-in-Chief I have granted a military armistice, the terms of which have been approved by the governments of the United Kingdom, the United States and the Union of Soviet Socialist Republics. Thus I am acting in the interests of the United Nations.

"The Italian government has bound itself to abide by these terms without reservation. The Armistice was signed by my representative and the representative of Marshal Badoglio and it becomes effective this instant. Hostilities between the Armed Forces of the United Nations and those of Italy terminate at once.

"All Italians who now act to help eject the German aggressor from Italian soil will have the assistance and support of the United Nations."

Badoglio Message

ALLIED FORCE HEADQUARTERS, Sept. 8—The following is the text of the proclamation by Marshal Pietro Badoglio, which was transmitted to Allied Force Headquarters as a precaution against the possibility that it could not be delivered over the Italian radio:

"The Italian Government, recognizing the impossibility of continuing the unequal struggle against the overwhelming power of the enemy, with the object of avoiding further and more grievous harm to the nation, has requested an armistice with Gen. Eisenhower, Commander-in-Chief of the Anglo-American Allied Forces.

"This request has been granted.

"The Italian forces will therefore cease all acts of hostility against the Anglo-American Forces wherever they may be met. They will, however, oppose attacks from any other quarter."

Italian Units Ordered To Cease Hostilities Against Allied Forces

Italy surrendered unconditionally yesterday to the United Nations. In one of the climactic events of World War II the Italian government accepted the terms of an armistice imposed by Gen. Dwight D. Eisenhower in the name of the United States, Great Britain and the Union of Soviet Socialist Republics.

The announcement of the surrender was made at 1830 hours, Algiers time yesterday, in a dramatic broadcast over the United Nations Radio by Gen. Eisenhower. The Commander-in-Chief of the Allied Forces said he had granted a "military armistice" and promised that Italians who now helped to eject the "German aggressor from Italian soil" would have Allied support.

It was later revealed that the actual armistice had been signed last Friday, Sept. 3, at Allied Advance Headquarters between a representative of Marshal Pietro Badoglio, Premier Mussolini's successor as head of the Italian government, and a representative of Gen. Eisenhower. Announcement of the armistice was withheld pending a moment considered favorable to the Allies. That moment came yesterday.

Some fear was held that German forces in Italy might try to prevent announcement of the armistice to the Italian people by seizing the country's broadcasting facilities and presses. No such move, however, seems to have been made and the 70-year-old Italian marshal's proclamation was read over the Italian radio an hour after Gen. Eisenhower's announcement was made from North Africa.

The most significant part of the Badoglio proclamation was his warning that while all acts of hostility toward Allied forces "will cease, the Italian forces will oppose attacks from any other quarter." "Any other quarter" was taken to mean none other than Germany. Although it was clear that Italian forces would be ordered to resist German efforts to prevent the surrender, conditions being carried out. It was far from certain how effectively the weakened Italian Army could accomplish such a mission.

That the Italians had turned on their one-time German allies was further demonstrated in leaflets distributed throughout Italy yesterday afternoon. These leaflets, giving Italians new "battle orders," revealed to the people to block any train or ship carrying German troops or material and were especially aimed at Italian workers.

"Now in the next crucial week, by your disciplined resistance against the Germans, you can help paralyze their communication lines and so help to win the Italian war of liberation," the leaflets read.

Allied reaction to the surrender was jubilant; schooled, however, by many warnings that however stifling the Italians in Italy might be to give up, there were still an undisclosed number of Germans in the country who would certainly fight and fight hard.

German reaction to the surrender was both prompt and violent. King Victorio Emmanuele was virtually accused of having been a doublecrosser and Badoglio was denounced for his "open treachery." The Germans then went on to hint that they had expected some such "criminal plot against the defenders of Europe" and had

(Continued on Page 4)

Stalino Falls To Russians

All Donets Basin Freed Of Nazis

LONDON, Sept. 8 — Stalino and the entire Donets Basin have been recaptured by the Soviet Union, Marshal Joseph Stalin announced tonight in an Order of the Day. The announcement from Moscow followed by several hours the admission by the German overseas radio that Nazi troops had "evacuated" the vital industrial city in south Russia.

The liberation of the Donets area from "the invaders," as the Order of the Day termed the enemy, means that the entire German defense line in the Ukraine south of Kharkov has crumbled. The Wehrmacht can hold the Soviet forces from the Dnieper River only by building a far stronger defense than they have offered since the Russians began their summer offensive two months ago, military observers said.

Earlier today, German defenders of the biggest industrial city of the Donets Basin were reported struggling to pull out as many supplies as possible before they were forced to evacuate Stalino. Heavy street fighting had been in progress after Soviet forces had penetrated the city from the suburbs last night.

Russian tanks and troops sweeping through the region north of Stalino have regained mile after mile of the richest coal country in all Russia where the

(Continued on Page 4)

Cunningham Tells Italian Sailors To Flee Germans

Following is the text of the message of Admiral Sir Andrew Cunningham, Commander-in-Chief of the Allied Naval Forces in the Mediterranean, as transmitted to the Italian Royal Navy and merchantile marine:

"Sailors of the Italian Navy and Mercantile Marine: our country is about to terminate hostilities against the United Nations. The German armed forces have become the open enemies of the Italian people, and intend to seize your ships.

"Your ships are urgently needed to assist in the work of carrying supplies to Italy, and your warships to protect them from the Germans. Take heed, therefore, that you do not scuttle your ships or allow them to be captured.

"The forces of the United Nations are watching out to receive you and protect you. Have your ships and follow the directions now given to you by the United Nations.

"Ships in the Mediterranean: Sail southward to a place safe from the interference of the German armed forces. Sail, if you can, to North Africa, or Gibraltar, to Tripoli or Malta, to Haifa or Alexandria, or to Sicily, there to await the outcome of events.

"Ships in the Black Sea, sail to Russian ports: if you have not the

(Continued on Page 4)

Borrow One

Today's Stars and Stripes is four instead of the usual two pages in size, but that's only because the news is so big today. The acute paper shortage in North Africa continues unabated and to offset the great amount of newsprint used in a four-page edition, we're reducing the number of copies printed. Stars and Stripes may, therefore, be somewhat scarce today and our admonition to borrow instead of buy a copy still stands. Unless Germany surrenders tomorrow, the paper will go back to its abbreviated size of two pages.

New York Goes Wild During Midday Rush

By T-Sgt. JOHN WILLIG
(Stars and Stripes Staff Writer)

NEW YORK, Sept. 8—A wave of jubilation and optimistic rejoicing swept the nation as the news of Italy's unconditional surrender was flashed by radio and newspaper extras to all electrified America. At Washington President Roosevelt and Prime Minister Churchill went into immediate conference with the Anglo-American staffs to consider the news they had been expecting and waiting for.

In New York famous Times Square rang with the cheers of 20,000 pairs of lungs as word of the surrender was announced. The crowd was informed by City Council President Newbold Morris, who was addressing a war-bond rally. Fifteen minutes later the New York Sun scooped its rivals with an extra with huge headlines saying:

"Italy capitulates."

Manhattan's streets became "snow-covered" as thousands of office workers flattered paper down from the skyscrapers. From behind luncheon counters waiters leaned over bars to scan customers' papers and the city's lunch hour no longer mattered.

Mayor Fiorello H. LaGuardia hailed the surrender as "the best news we've had in a long time. I know I speak for the people of this city in sending our most friendly greetings to the people of Italy. This sure will take the heart out of the Nazis."

Rep. Vito Marcantonio, chairman of the United Americans of Italian Origin, said: "A meeting Thursday night in Madison Square Garden has been converted at the last hour into a victory celebration to give thanks for the victory of Allied arms over the Fascist rulers of Italy."

In Yorkville Court Magistrate

(Continued on Page 4)

33: Birleşik Devletler Silahlı Kuvvetleri gazetesi *Stars and Stripes*'ın 9 Eylül 1943 tarihli nüshası. Manşette İtalya'nın harpten çekildiği duyurulurken, manşetin hemen altında Eisenhower'ın (8 Eylül) 18.30'daki açıklamasının metni görülüyor.

"Düşmanın ezici gücü karşısındaki orantısız mücadeleyi devam ettirmenin imkânsızlığını kabul eden İtalyan Hükûmeti, milleti başka ve daha büyük felaketlerden kurtarmak için Müttefik Kuvvetler Başkomutanı General Eisenhower'dan ateşkes talebinde bulunmuştur. Bu talep kabul edilmiştir. Dolayısıyla, İtalyan kuvvetleri İngiliz ve

Amerikan güçlerine karşı bütün eylemlerine, her nerede karşılaşırlarsa karşılaşsınlar, son verecektir. Lakin İtalyan kuvvetleri diğer herhangi bir taraftan gelebilecek saldırılara karşı mukavemet edecektir."[241]

* * *

Skorzeny, Roma sokaklarında "Viva il Re!"[242] sloganlarını işittiği vakit saat akşam 8 civarıydı. Avusturyalı, Campo Imperatore'deki keşif uçuşuyla başlayıp, Frascati bombardımanından kıl payıyla kurtulmasıyla devam eden yorucu günün ardından, gözlerini ovuşturarak şoförüne aracı durdurmasını söyledi. Mahşerî bir kalabalığın doldurduğu kadim başkentin sokaklarında kimi insanlar öpüşüp sarılıyor, irili-ufaklı birçok grup hararetli bir şekilde tartışıyordu. Skorzeny nihayet olan-biteni öğrendiğinde beyninden vurulmuşa döndü: İtalyan hükûmeti teslim olmuştu. Demek, Frascati'ye yönelik hava harekâtı, ateşkes ilanı öncesinde Alman genel karargâhını felç etmeye yönelik bir hazırlık bombardımanıydı. Öyleyse Müttefik istila kuvveti de pekâlâ kıyıya varmak üzere yahut karaya çıkıyor olmalıydı. İtalya'daki bütün Alman birlikleri büyük bir tehlikeyle karşı karşıya olduğu gibi, Skorzeny'nin orada bulunma nedeni de ortadan kalkmak üzere olabilirdi. Zira Müttefiklerin Mussolini'yi Badoglio Hükûmeti'nden teslim alarak dünya kamuoyunun önünde gürültülü bir şekilde yargılamak ve bu suretle Hitler rejiminin hâlihazırda yara almış itibarını içeride ve dışarıda daha da sarsmak istediği bilinen bir hakikatti. Alman yüksek komuta kademesi de aciliyetin farkında

olacaktı ki, Student ve Friedenthal ekibi 8 Eylül Çarşamba günü saat 20.46'da Berlin'den gelen bir emirle, Gran Sasso'ya yönelik harekât planının tertibi ile diğer hazırlıkların icrası için icazet aldı.[243] Fakat sonraki iki gün boyunca Student ve bölgedeki diğer bütün Alman komutan ve askerlerinin aslî gündemi, Roma ve çevresindeki durumun süratle kontrol altına alınması olacak ve Skorzeny'nin SS müfrezesi de bu amaca yönelik faaliyetlerde habercilik gibi görevlerle yardımcı bir rol oynayacaktı.[244]

* * *

Güney İtalya'daki Alman kuvvetlerinin başkomutanı Mareşal Kesselring, 8 Eylül sabahını masasındaki raporları inceleyerek geçirmişti. 7 Eylül'de gelen bilgilere göre, uçak gemilerinin refâkatindeki yaklaşık 100 gemilik bir filo Bizerte'den kuzey istikametinde ilerliyordu. Afrika'daki Alman-İtalyan Panzer Ordusu'nun 275.000 askeriyle teslim olduğu Mayıs ayından beri beklenen o an gelip çatmıştı. Şimdi soru, çıkarmanın Napoli'ye mi, Salerno'ya mı yoksa Roma'nın kuzeyine mi icra edileceğiydi. Kuzey Afrika'daki çarpışmaları dikkatle etüt etmiş olan 59 yaşındaki Mareşal, Müttefiklerin hava desteği olmaksızın ilerlemeyi tercih etmediklerini biliyor ve Sicilya'daki Müttefik uçaklarının menzili Roma kuzeyine erişmediği için çıkarmayı başkent güneyine bekliyordu.[245]

İyimser doğası ve genelde gülümserken fotoğraflanması nedeniyle Alman askerlerinin "Albert Amca", düşmanlarının ise "Gülümseyen Albert" dediği

Kesselring – yaklaşan Müttefik filosuna rağmen – nispeten talihli bir günündeydi. Zira akşama doğru – yani Onuncu Ordu Komutanı Heinrich von Vietinghoff'a Kalabriya'dan ricatı hızlandırıp, Roma çevresindeki tedbirleri artırması için telefon ettikten birkaç dakika sonra – Müttefikler Frascati'yi bombalamış ve bombalardan birkaçı Havacı Mareşal'in komuta yerini de vurmuştu. Neyse ki, Mareşal molozların arasından çıktığında hâlâ sapasağlamdı.[246]

Kesselring ile yardımcıları, bombardıman sonrasındaki kaosu dindirmek ve işleyişi yoluna koymak için koşuştururlarken, Frascati'ye bir telefon geldi. Arayan Kara Kuvvetleri Harekât Dairesi Başkanı Jodl'du. Jodl'un telefonu açan bir kurmay subaya söylediğine göre, Müttefik radyoları dünyaya İtalyanların teslim olduğunu duyuruyordu. Kurmay, Jodl'la yaptığı görüşmenin ardından durumu soruşturması için Alman askerî ataşesinin büyükelçilikteki bürosunu aradı. Bunun ardından, ataşenin bürosu derhâl Monterotondo'daki İtalyan Kara Kuvvetleri Karargâhı'na telefon etti. Zira ataşe Rudolf Toussaint o sırada Kesselring'in Kurmay Başkanı General Westphal'le birlikte Monterotondo'da, İtalyan Kara Kuvvetleri Komutanı Roatta'yla görüşüyordu. Toplantının konusu, Müttefik çıkarmasına karşı alınacak tedbirlerdi. Roatta'nın karargâhına telefon eden ataşe yardımcısı, ataşe General Toussaint'e olan-biteni aktardıktan sonra, General telefonu sertçe kapatıp Roatta'dan izahat istedi. Roatta, Rahn'a karşı sergilemiş olduğu performansı sürdürüp, bunun onları "bölmeye yönelik bir oyun. Bütünüyle temelsiz bir yalan," olduğunu söylediyse de, mızrak çuvala sığmayacak,

Almanlar takriben bir buçuk saat içerisinde her şeyi öğrenmiş olacaktı.[247]

Kesselring ateşkes haberini alır almaz, İtalyan birliklerinin silahsızlandırılmasını ve İtalyan askerî tesislerine el konulmasını öngören "Mihver" Planı'nı – Roma'yı da kapsayan – mıntıkası dâhilinde uygulamaya koyuldu.[248] Mareşal sadakatlerine kefil olduğu İtalyanlar tarafından ahmak yerine konmasının öfkesini yaşıyordu. Öyle ya, İtalyan yanlısı tutumu için Führer'in ve yüksek komuta kademesindeki birçok meslektaşının sert eleştirilerine maruz kalmıştı. Bu ihaneti bir nebze kişiselleştiren Kesselring, hatasını telafi etmekte kararlıydı.[249]

Bu sırada, Roma çevresindeki askerî durum Almanlar için kâğıt üzerinde pek de parlak görünmüyordu. İtalyan anakarasındaki Alman tümenlerinin sayısı 25 Temmuz ila 8 Eylül arasındaki süre zarfında 3'ten 16'ya çıktıysa da, Roma civarında 2 Alman tümenine karşı 6 İtalyan tümeni konuşluydu.[250] Söz konusu tümenlerin arasında seçkin *Piave, Ariete* ve *Granatieri* birlikleri de yer alıyor ve bunlar 70.000 asker ve 400 kadar zırhlı araçla, 30.000 Alman askeri ile 100 civarı Alman tankı karşısında elle tutulur bir varlık teşkil ediyordu.[251]

59 yaşındaki Luftwaffe Mareşali, bir müddet kararsızlığın ardından, akşam saatlerinde Onuncu Ordu Komutanı Heinrich von Vietinghoff'a şu telgrafı gönderdi: "Mücadele ruhumuzu muhafaza edebilir ve bütünüyle sakin kalabilirsek, Führer tarafından bize tevdi edilen görevleri yerine getirmeyi sürdüreceğimize eminim. İtalyan askerlerinden, şeref müesseselerine

başvurularak, yanımızda çarpışmaya devam etmeleri istenecek. Reddedenler amansızca silahsızlandırılacak. Hainlere merhamet gösterilmemelidir. Yaşasın Führer!"[252]

34: Genelde gülümserken fotoğraflanması nedeniyle Alman askerlerinin "Albert Amca", düşmanlarının ise "Gülümseyen Albert" dediği Feldmareşal Albert Kesselring. Kesselring, Badoglio Hükûmeti'ne ilişkin iyimser yanılgılarıyla Hitler'in tepkini çektiyse de, askerî öngörüsü ve stratejik zekâsı sayesinde İtalya'yı Müttefikler için oldukça kanlı bir muharebe alanına çevirecekti.

Mareşal böylelikle başkente yönelik, 2'nci Paraşüt Tümeni'nin güneyden, 3'üncü Panzergrenadier Tümeni'nin ise kuzeyden ilerleyeceği kıskaç harekâtına başladı. Yoklama taarruzlarıyla rakibin güç ve kararlılığı sınanacak, kesin sonuç elde edilecek topyekûn bir taarruza girişip girişilmeyeceğine bu süreç zarfında karar kılınacaktı.

Almanlar başlangıçta güç kullanmaksızın bazı İtalyan kuvvetlerini silahsızlandırmayı başardıysa da, ilk kurşunun sesi 8 Eylül saat 22.00 dolaylarında işitildi. Tiber Nehri üzerindeki Magliana Köprüsü'nü geçmeye kalkan Alman paraşütçüler burada Sardinya Piyadeleri[253] ile Carabinieri ve PAI[254] birimleriyle karşılaşmış, Almanların teslim talebi kabul edilmeyince taraflar arasında çatışma çıkmıştı.[255] Epey kan dökülen bir başka nokta ise, Roma'nın kuzeydoğusundaki Monterotondo'ydu. Student'in paraşütçülerinden oluşan bir müfreze, Roatta ile Kara Kuvvetleri'nin diğer generallerini "ölü yahut diri" ele geçirmek için karargâh bölgesine inmiş; lakin İtalyan generaller bölgeyi terk etmiş olduğu gibi taraflar arasındaki çatışmalarda Alman paraşütçüler 135, İtalyanlar ise 156 zayiat vermişti.[256] Lakin Magliana Köprüsü ve Monterotondo üzerindeki sert çarpışmalar, Almanların Roma ve çevresini işgal sürecindeki müstakil hadiseler olarak kaldı. Zira silah ve teçhizat yönünden hâlihazırda oldukça zayıf olan İtalyan birlikleri, belki de en mühim unsurdan, yani liderlikten mahrum bırakılmıştı. Badoglio Hükûmeti ve Kral, Almanların şehri kuşatmaya yakın olduklarını öğrenince sabaha karşı Via Tiburtina üzerinden Roma'dan kaçmaya

karar vermiş, Genelkurmay Başkanı Ambrosio ile diğer askeri yetkililer de onların peşine takılmıştı. Bu süre zarfında Roma ve çevresindeki birliklere de, silahlı kuvvetlerin geri kalanına da[257] Alman istilasıyla nasıl baş edilmesi gerektiğine ilişkin bir yol haritası hazırlamak zahmetine kimse katlanmamıştı.

35: 9 Eylül'de Roma'da fotoğraflanan Alman 2'nci Hava İndirme Tümeni Askerleri. Fotoğrafta, paraşütçülere ateş desteği sağlamak için imal edilmiş olan 7.5 cm Leichtgeschütz 40 geri tepmesiz top görülüyor.

Nitekim, bazı birlik ve askerlerin hususî cesaret ve kahramanlıkları, bu durumun telafisi için kâfi gelmedi. Aslî Müttefik çıkarmasının 9 Eylül 03.30'da Salerno'ya, yani Roma'nın 225 kilometre güneyine icra edildiğini öğrenen Kesselring'in eli rahatlamıştı. Roma'daki İtalyanlar artık Müttefik yardımı umamaz ve bundan cesaret alamazdı. Gelen bu haberle başkente yönelik Alman baskısı artarken, Kesselring'in kurmay başkanı olan General Siegfried Westphal, komutanının izniyle İtalyanlarla temasa geçti. 9 Eylül'de başlayan müzakereler,

10 Eylül saat 16.30'da Roma'nın teslimiyle sona erdi. Kesselring aksi takdirde Roma'yı yangın bombardımanına tutacağını söylemiş ve bu tehdit işe yaramıştı. Öncesinde Almanların 619, İtalyanların ise 1.295 zayiat verdikleri mutabakata göre Roma açık şehir ilan edilecekti.[258] Telefon hatlarının muhafazası ile benzer asayiş faaliyetleri için görevlendirilecek iki bölük kuvvetindeki bir polis birimi haricinde Almanlar şehirde birlik bulundurmayacaktı. Almanlar için en önemlisi, güneyde İngiliz ve Amerikalılarla çarpışan Onuncu Ordu birliklerine artık otoyol aracılığıyla Roma bölgesinden takviye ve ikmal gönderilebilecek oluşuydu. "Başlangıçtaki pek çok kaygının ardından Roma çevresindeki durum böylelikle neredeyse daha iyisinin umulamayacağı bir şekilde çözülmüştü."[259]

36: İtalyan asker ve sivillerin Roma'nın tesliminden önce Porta San Paolo'daki son mukavemetleri – 10 Eylül 1943.

Öte yandan, İtalya'nın büyük bölümünde kontrolün sağlanması, bu kontrolün sürdürülebilirliğini garanti

etmiyordu. Şayet asayiş sağlanamaz ise, Almanlar antipartizan faaliyetleri için bölgeye ciddi bir kuvvet yığmak zorunda kalabilirdi. İtalya'dan bir hâyli küçük olan Yugoslavya gibi ülkelerdeki direniş hareketleri bile Wehrmacht'ın başına hâlihazırda bela olmuştu. Mamafih, Almanların Cassino'dan Avusturya Alpleri'ne kadar uzanan bir alandaki nüfusu yalnızca silah zoruyla zapt edebilecek kuvveti de bulunmuyordu. Dollmann, Kesselring'i yüreklendirmek için, "Romalıların çalkantılı tarihlerinin seyrinde ne sabahları yataktan kalkmayı, ne de herhangi bir düşmana karşı kalkışmayı sevdiklerini sık sık gösterdiklerini," söylemişti.[260] Lakin Alman savaş makinesinin gün gittikçe güçten düştüğü ve bunun Fransa gibi ülkelerdeki direniş hareketlerine katılımı ciddi bir şekilde artırdığı bilinen bir gerçekti. İtalyan fabrikalarının çarkları Almanya için sabote edilmeksizin dönebilmeli, Toskana'nın bereketli toprakları Alman karnını doyurmak için mahsul verebilmeliydi. Bunun için ise asayiş ve idareyi sağlayacak işbirlikçi bir rejimin varlığı şarttı ki, bu, Mussolini'nin kurtarılmasını artık geçmiş günlerde olduğundan daha önemli kılıyordu. Fakat ateşkesin resmiyete dökülmesiyle birlikte, kum saati artık dolmak üzereydi. Duce artık her an Müttefiklere teslim edilebilir yahut öldürülebilirdi. Duce'nin akıbeti Churchill ile Roosevelt'in özel yazışmalarında da önemli bir yer işgal ediyordu. Churchill, Mussolini'nin yakalanmasına büyük önem atfettiğini söylüyor, hatta yargısız infazın da tercihler arasında olduğunu ve kendisinin buna itiraz etmeyeceğini belirtiyordu:

"Büyük Şeytan'ın[261] *ve en yakın işbirlikçilerinin yakalanması azamî önem arz eden bir hedef olarak dikkate alınmalıdır. Bu hedefe ulaşmak için elimizdeki bütün imkânları kullanmalıyız… Bu suçlular İsviçre yahut Almanya'ya kaçabilirler. Aynı zamanda kendi rızalarıyla teslim olabilir yahut İtalyan hükûmeti tarafından bize teslim edilebilirler. Elimize geçtikleri vakit, Birleşik Devletler ve Sovyetler Birliği'yle istişare ederek bir karar vermemiz gerekecek… Yine de, bazılarımız yargısız infazın en iyi çözüm olduğunu ve yargılamaları suçluların teşhisiyle sınırlamak gerektiğini düşünebilir. Diğerlerimiz ise savaş sonuna kadar hapis tutulmaları suretiyle kararın ertelenmesinde ısrar edecektir. Şahsen benim için hiç fark etmiyor. Winston Churchill."*[262]

7

HAREKÂT PLANI

7

HAREKÂT PLANI

STUDENT – komutası altındaki 2'nci Paraşüt Tümeni'nin de mühim faaliyetleriyle – Roma ve çevresindeki durumun yatışmasının ardından derhâl Mussolini'nin kurtarılması işine yoğunlaştı. Hitler'in nefesi, bu işe başkanlık etmesi için görevlendirdiği Korgeneral'in ensesindeydi. Korgeneral, Paraşüt Binbaşı Harald Mors'u 11 Eylül Cumartesi, saat 14.00 civarında yanına çağıracak ve onu Meşe Harekâtı'nı planlamakla görevlendirecekti.[263] Student kurtarma harekâtının başlangıcını ertesi sabaha, yani 12 Eylül saat 07.30'a tayin etmişti.[264] Mors'un harekâtı planlamak ve gerekli hazırlıkları yapmak için bir günden az zamanı vardı. Lakin Korgeneral, Fransa'daki planör ve paraşüt eğitimlerini dikkatle takip ettiği Paraşüt Gösteri ve Tatbikat Taburu'na[265] güveniyordu. Ayrıca, o vakit Tabur Komutan Vekili olan 32 yaşındaki Mors, Girit Harekâtı sırasında Student'in karargâhında görev yapmış ve Sovyet Cephesi'ndeki kanlı çarpışmalarda bulunmuş, karargâh ve muharebe tecrübesine sahip parlak bir subaydı.[266] Dolayısıyla Binbaşı, bu alandaki deneyim ve

ihtisasıyla zorlu bir uçarbirlik harekâtını planlamak ve idare etmek için biçilmiş kaftandı.

37: 2'nci Hava İndirme Tümeni bünyesindeki Paraşüt Gösteri ve Tatbikat Taburu Komutan Vekili Paraşüt Binbaşı Harald Mors. Meşe Operasyonu'nun harekât planı, karargâh deneyimine sahip tecrübeli bir subay olan Mors tarafından hazırlandı.

Mors, haritalar ile Skorzeny'nin çektiği fotoğrafları bir saat kadar incelemesinin ardından Student ile yeniden bir araya geldi. Tek başına bir kara harekâtı söz konusu olamazdı, zira otele sadece teleferikle ulaşılabiliyordu. Teleferiğin Assergi'deki ayağının ele geçirilmesi ile askerlerin bu vasıtayla Campo Imperatore'ye nakli bir hâyli zaman isterdi. Bu sırada baskın etkisi tamamen ortadan kalkabilir ve İtalyanlar Mussolini'yi kaçırabilir yahut daha kötüsü, infaz edebilirdi. Ayrıca, İtalyan 24'üncü Piyade Tümeni'nin büyük bir bölümünün bölgeye 12 kilometre uzaklıkta olması da olası bir kara harekâtı için tehlike arz ediyordu. Zira harekât ne kadar uzun olursa, tümene bağlı unsurların Assergi'ye sevki tehlikesi de o kadar artacaktı.

Bir paraşüt operasyonu da aynı ölçüde elverişsizdi. Zira 2.000 metre yükseklikteki bir hedefte rüzgâr etkisi şiddetli olacağından, askerler paraşüt açtıktan sonra birbirlerinden hayli uzak noktalara savrulabilir ve toplanmaları yine, İtalyanlara gerekli tedbirleri almaları için imkân verecek kadar uzun sürebilirdi. Daha da kötüsü – bölge oldukça engebeli ve kayalık olduğundan – iniş sırasında beklenmedik miktarda zaiyat verilebilirdi.

Geriye sadece planörle iniş imkânı kalıyordu. Skorzeny'nin çektiği fotoğraflarda, otelin batı kısmında, planörlerin iniş yapabileceği üçgen şeklinde çimlik bir alan görülüyordu. Öte yandan, fotoğraflar net olmadığı gibi, bu yükseklikteki ve bu türdeki bir araziye geçmişte herhangi bir planör operasyonu düzenlenmişliği de yoktu. Fakat harekâtın başarısı için elzem olan baskın etkisini sağlayabilecek başka bir opsiyon da bulunmuyordu.

Student ile Mors, nihayetinde çift yönlü bir planda karar kıldı. Üsteğmen Georg Freiherr von Berlepsch'in 1'nci Bölüğü, 4'üncü Bölük'ten ilave bir takımla tahkim edilerek 12 planöre bindirilecekti.[267] DFS-230 türündeki, pilotla beraber 10 asker taşıyabilen bu planörlerden üçü, otele 20 metre mesafedeki bir alana iniş yaparak derhâl binaya hücum edecek ve İtalyanlar daha neler olduğunun farkına varamadan Mussolini'yi ele geçirecekti. Diğer planörlerdeki askerlerin bir kısmı teleferiğin Gran Sasso'daki ayağını işgal ederken, diğer kısmı ise otel çevresini emniyete alacak ve icap etmesi durumunda koruma ve destek ateşi sağlayacaktı. Planörlerle eşzamanlı olarak, bir tanksavar bölüğü ile bir ağır silah bölüğünden müteşekkil – 2 gün önce Piacenza

Tümeni'nden ele geçirilen Fiat kamyonlarına bindirilmiş – ve başlarında Mors'un bulunacağı 260 kişilik motorize bir kuvvet ise Assergi'ye girecek ve İtalyanları etkisiz hâle getirip teleferiğin vadideki ayağını işgal edecekti. Akabinde, 120 kişilik planör kuvveti teleferiğin Gran Sasso'daki ucundan Assergi'deki ayağına inecek ve motorize kuvvet ile birleşecekti.[268] Son olarak Duce, L'Aquila'daki hava üssüne nakledilecek ve bir Heinkel He 111 ile Almanya'ya, Hitler'in yanına götürülecekti.[269]

38: Paraşüt Gösteri ve Tatbikat Taburu 1'nci Bölük Komutanı Üsteğmen Georg Freiherr von Berlepsch. Planör kuvvetine komuta etmek ve Student'in onayıyla Mors tarafından Mussolini'yi kurtarmakla görevlendirilen Berlepsch, uçarbirlik harekâtı tecrübesinden yoksun olan SS komandolarının operasyona dâhil edilmelerinden son derece rahatsız olacaktı.

Teleferiğin İtalyanlar tarafından kullanılamaz hâle getirilmesi yahut Pinerolo Tümeni'nin Assergi'ye müdahalesi ihtimallerine karşılık iki tahliye planı daha mevcuttu. Mors'un motorize koluna İtalyan müdahalesinin nazara alındığı B planına göre; Duce'nin teleferikle Assergi'ye indirilmesini müteakip bir Fi-156 Storch irtibat uçağı onu bu noktadan alacak ve bölgeden uzaklaştıracaktı. Teleferiğin kullanılamaz hâle geleceği varsayılan C Planı'nda ise, pilotluğunu Student'in kişisel pilotu Yüzbaşı Heinrich Gerlach'ın icra edeceği bir diğer Fi-156 doğrudan Gran Sasso'ya inecekti.[270] Mussolini'nin B yahut C planıyla tahliye edilmesi durumunda İtalya'daki son durağı Pratica di Mare havaalanı olacak, Duce bunun ardından yine bir Heinkel He 111'le Führer Karargâhı'na nakledilecekti.[271]

* * *

Student, Mors'a Hitler'in operasyonu bizzat takip ettiğini ve paraşütçülerin prestijinin neticeye bağlı olduğunu söyledi. Mussolini – ölü yahut diri – Roma'ya getirilmeliydi. İcap etmesi durumunda bir Fi-156 ile hayli tehlikeli bir alana iniş yaparak, yine son derece tehlikeli bir alandan kalkış yapmak suretiyle Mussolini'yi Gran Sasso'dan tahliye etmesi için seçtiği şahsi pilotu Gerlach'a da benzer sözlerle hitap edecekti: "Sevgili Gerlach, sana oraya inmeni ve taşıyacağın bütün o yükle

birlikte yeniden havalanmanı emredemem. Fakat kurtarılmasını müteakip Mussolini ile birlikte düşemeyeceğini aklında tutmalısın."[272]

Skorzeny, hatıralarında harekât planının hazırlanmasına iştirak etmiş gibi bir anlatımda bulunsa da, bu Student de dâhil operasyonda yer alan diğer isimler tarafından yalanlanmıştır. Doğrusu, Student ve Mors gibi tecrübeli hava indirme subaylarının, bir uçarbirlik harekâtının tertibinde, bu alanda ihtisası bulunmayan ve askerî kariyerinin önemli bir kısmını bakım astsubay ve subaylığıyla geçiren bir SS yüzbaşısından akıl alacağı düşünülemezdi. Bununla birlikte – Smith'in de belirttiği gibi – bu, Mussolini'nin yerini tespit edenin SS teşkilatı olduğu gerçeğini değiştirmiyordu.[273] Ayrıca harekât planlamasında belirleyici olan hava fotoğraflarını, tüm imkânsızlıklara rağmen çeken yine Skorzeny'ydi.

Aslına bakılırsa, harekât planına dahil olmamanın yanı sıra, Avusturyalı ve adamlarının operasyonda yer alması bile düşünülmemişti. Söz konusu, planörlerle icra edilecek taktik bir uçarbirlik harekâtı olacağından, operasyonu Student'in bu sınıfa mensup askerleri icra etmeliydi. Avusturyalı operasyonun bu tür bir uzmanlık gerektirmeyen ikincil bir kısmını yerine getirebilir, yani Duce'nin Rocca delle Caminate'de alıkonulan ailesini; karısı Donna Rachele'yi, oğlu Romano'yu ve kızı Anna Mussolini'yi kurtarabilirdi.[274] Fakat atılgan bir adam olan Skorzeny'nin sahneyi kaptırmaya ve bu büyük oyunda tâli bir rolle avunmaya niyeti yoktu. Yüzüne gülen talih onu savaşın en önemli hadiselerinden birinin ortasına koymuştu. Şayet burada geri planda kalır ise,

arzu ettiği şan ve şöhret için bir daha böyle bir fırsat bulamayabilirdi.

Avusturyalı, harekât planı tertibinin son demlerinde Student'i operasyonda kendisine ve 17 komandosuna yer açması için iknâ etmeyi başaracak ve aileyi kurtarma işini kendi personeli olan Yüzbaşı Hans Mandel'e devredecekti. Skorzeny'nin, Student'i nasıl ikna ettiği bilinmemekle birlikte, Führer'in Mussolini'yi bulmak ve kurtarmak için kendisini bizzat görevlendirdiğini vurgulamış olması mümkündür. Olur da kurtarılmasını müteakip Mussolini'nin başına bir şey gelirse, Hitler bu iş için Skorzeny'yi görevlendirdiğini söyleyebilir ve Avusturyalı'nın Mussolini'ye refakât etmek için neden orada olmadığının hesabını sorabilirdi. Plana son şekli verilirken, Skorzeny ve adamlarının, kurtarılmasının ardından Mussolini'yi korumakla görevlendirilmesi, Student'in bu olasılığın önüne geçmek istediğine işaret eder gibidir.

Öte yandan, kendi seçkin askerlerinin bir kısmını, askerî niteliklerine itibar etmediği Skorzeny ve adamlarına yer vermek için operasyon dışı bırakması gerekeceği haberi, planör grubundaki paraşütçülerin komutanı olan von Berlepsch'i oldukça rahatsız edecekti.[275] Lakin Üsteğmen'in Student'in emirlerine riayet etmekten başka bir seçeneği yoktu. Mors, Skorzeny'nin planör grubuna katılmasıyla birlikte askerî hiyerarşi açısından da sorun çıkacağına, zira yüzbaşı olan Skorzeny'nin, Üsteğmen Berlepsch'in emrinde olamayacağına dikkat çektiyse de, Student, Skorzeny'nin "sadece bir gözlemci olarak" katılacağını belirterek onları teskin etmişti.[276]

Skorzeny ve adamlarının operasyona dahil oldukları nihai şekliyle, Berlepsch komutasındaki planör kuvvetinin uçuş düzeni ve görev dağılımı şöyleydi: Berlepsch, bir kısmı FG-42 otomatik tüfeklerle teçhiz tecrübeli paraşütçüleriyle birlikte ilk üç planörde bulunarak doğrudan otele hücum edecekti. İkinci planör grubunda[277] Skorzeny ve komandoları bulunacak, bunlar iniş bölgesini emniyete alıp derdest edilen İtalyanlara göz kulak olacaktı. Kurtarılmasını müteakip bölgeden tahliyesine dek Mussolini'nin güvenliği de yine SS komandolarının sorumluluğunda olacaktı. Üçüncü grupta yer alan, Astsubay Eugen Abel komutasındaki 2'nci Takım ise teleferik istasyonunun Gran Sasso'daki ayağını ele geçirip, planör kuvvetinin operasyonun ardından güvenli bir şekilde Assergi'ye naklini garantiye alacaktı. "Son olarak, Teğmen Gradler komutasındaki, ağır silahları, muhabere ve sıhhiyecileri ihtiva eden 3'ncü Takım otel çevresinin emniyete alınmasına yardımcı olacak ve otel çevresinde uzatmalı bir çatışmanın çıkması durumunda destek sağlayacaktı."[278]

39: Alman DFS 230 nakliye planörü. 11 metre uzunluğa 21 metre kanat genişliğine sahip olan DFS 230, gövdesinin ortasına yerleştirilen bir bankta 9 kişi yahut 1200 kiloluk bir yük taşıyabiliyordu. DFS 230, Eben-Emael Kalesi'nin zaptı ve Girit Muharebesi gibi önemli operasyonlarda kıta nakliye amacıyla kullanılmış olmakla birlikte genellikle ikmal görevleri için tercih edilmiştir.

Plan son şeklini almadan evvel iki gelişme daha oldu. Gece yarısına doğru, yani Berlepsch'in kuvvetini taşıyacak olan planörlerin vakitlice gelemeyeceği malûm olduğunda, harekât başlangıç saati 07.30'dan 14.00'ye ertelendi. Mors her ne kadar 24 saatlik bir erteleme talep ettiyse de, Student Mussolini'nin artık her an elden çıkabileceği gerekçesiyle en fazla 12 saate razı gelmişti. İkinci gelişme ise komandoların fikir ürünüydü. Skorzeny ile Radl, Friedenthal grubunun operasyonda oynayacağı rol için plan yaparken, Radl ilginç bir teklif sunmuştu. Operasyonun başarı şansı, neredeyse bütünüyle baskın etkisine bağlı olduğu için, bu etkenden azami ölçüde yararlanmakta fayda vardı. Bunun için yüksek rütbeli bir İtalyan subayı planör kuvvetiyle birlikte bölgeye götürülebilirdi. Mussolini'yi koruyan muhafız kıtası, karşılarında İtalyan bir general görünce afallayabilir ve generalin çağrısıyla ateş açmayabilirdi. Bunun için, – Kappler'in tavsiyesiyle – Mussolini ve Faşist rejimle geçmişte samimi ilişkileri olan General Fernando Soleti düşünülmüştü. Gestapo, Kappler aracılığıyla Soleti'yle temasa geçip "Mussolini'yi arama çalışmalarına yardımcı olması için" ertesi gün Pratica di Mare'ye gelmesini istedi. Soleti, belki de Roma'nın yeni hâkimi olan Almanlarla iyi geçinmek için bunu kabul ettiyse de, kendisine biçilen gerçek rol hakkında hiçbir fikri yoktu.

Tüm çabalara rağmen planın başarı şansı fazla yüksek görünmüyordu. Skorzeny, daha sonra, "Şansın çok düşük olmadığı hususunda kendimizi kandırmadık," diye yazacaktı.[279] Öncelikle, Mussolini'nin hâlâ Gran Sasso'da olduğuna dair elde kesin bilgi yoktu. Şayet öyleyse bile, onu alıkoyan kuvvetin miktarı ve ateş gücü bilinmiyordu. İtalyanlar bölgeye yerleşmiş ve onu tanıyorken, Almanların arazi ve otel çevresine ilişkin yegâne bilgisi bulanık hava fotoğraflarıydı. İlaveten, planör operasyonları, bu taşıtların narin yapısı nedeniyle zayiata hâyli yatkındı ve hedefin kuvvetli rüzgârların hâkim olduğu dağlık bölgede yer alması da vaziyeti iyileştirmiyordu. Her şey yolunda gitse bile, Mussolini'ye kaçırılmadan yahut daha kötüsü infaz edilmeden evvel ulaşmak fazla olası görünmüyordu ki, Almanların şüphesi doğruydu. Badoglio, Duce'nin canlı ele geçirilmemesini buyurmuştu.[280]

8

MEŞE HAREKÂTI – MUSSOLİNİ'Yİ KURTARMAK

8

MEŞE HAREKÂTI – MUSSOLİNİ'Yİ KURTARMAK

12 EYLÜL, Student ve Skorzeny için altı haftalık, macera ve tehlikelerle dolu sürecin iyi yahut kötü son günüydü. Skorzeny için şöhret ve rütbe hayalleri, Student için paraşütçülerinin itibarı ve Hitler için İtalya'daki planlarının geleceği birkaç saat içerisinde Meşe Harekâtı'ndan alınacak neticeye bağlıydı.

Harekâtın Assergi'ye yönelik kara ayağı, sabaha karşı saat 03.00 civarında Frascati'den yola çıktı. Binbaşı Mors'un deyişiyle, gökyüzünde yıldızların sayılabileceği, "Tipik, muhteşem bir yaz sonu gecesiydi."[281] *Piacenza* Tümeni'nden ele geçirilen 15 adet Fiat kamyonuna bindirilmiş olan görev kuvvetinin ana kısmı Üsteğmen Karl Schulze'nin 3'üncü Bölüğü ile Tabur Karargâh Bölüğü'nden oluşuyor ve bu kısmın başında komuta aracındaki Mors bulunuyordu. Kolun gerisinden tanksavarcılar, muhabereciler ve iki taarruz topundan müteşekkil bir takım gelirken, en önünde ise motosikletli bir keşif müfrezesi yer alıyordu.[282]

Frascati'den Assergi'ye giden olağan güzergâh 93 kilometre olmakla birlikte Mors dolaylı bir yol tercih edecekti. Tivoli üzerinden geçen olağan güzergâhta Alman ve İtalyan birlikleri arasında taze çarpışmalar yaşanmış ve bölgede partizan faaliyetleri görülmüştü. Binbaşı, Assergi'deki teleferik istasyonunda İtalyan mukavemeti beklediğinden, kuvvetini bundan önce bir çarpışmaya sokmak istemiyordu. Kol böylece "güneydoğu istikametinde, Ferentino'ya doğru yoldan bir hâyli sapıp, ardından Liri Vadisi boyunca yeniden kuzeybatıya" doğru ilerledi.[283]

Meşe Harekâtı'nın kara gücü, takriben 10 saat kadar süren, oldukça yavaş lakin sorunsuz bir intikalin ardından L'Aquila yakınlarındaki Assergi yoluna döndü. Ekseriyeti L'Aquila'da bulunan Pinerolo Tümeni birliklerinin sürpriz bir müdahalesine engel olmak maksadıyla yol ağzına bir müfreze bırakan Binbaşı, saat 13.45 olduğunda dürbünüyle Hotel Campo Imperatore'yi görebileceği bir mesafeye gelmişti. Teğmen Weber komutasındaki keşif müfrezesi ihtiyatlı bir şekilde vadiye girdi ve teleferik istasyonuna doğru ilerlemeye başladı. Weber'in motosikletlilerini gören ilk İtalyan, teleferik yolu üzerindeki bir kontrol noktasında nöbet bekleyen, Pasqualino di Tocco isimli bir orman bekçisi olacaktı. Di Tocco, köydeki İtalyan jandarmalarına haber vermek için koşmaya başladığında, paraşütçülerin MP-40 makineli tabancalarıyla açılan ateş sonucunda hayatını kaybetti. Lakin ateş sesi köyde işitilmişti. Bunun üzerine Assergi'deki İtalyanlarla küçük bir çarpışma yaşanacaksa da bu da fazla uzun sürmeyecekti. Zira köydeki İtalyan

jandarmaları, Almanların kararlı ve hazırlıklı olduklarına kanaat getirdikleri vakit mevzilerini terk etti.[284]

Keşif kuvveti bunun ardından derhâl teleferik istasyonuna yöneldi. Almanlar arasında istasyonun kullanılamaz hâle getirilmiş olabileceği endişesi hâkimse de bu korku boşa çıktı. Zira istasyona giren paraşütçüler, yine kısa süren bir çarpışmanın ardından, istasyonu sağlam ve çalışır bir vaziyette ele geçirdi. İstasyonun ele geçirilmesi sırasında Giovanni Natali isimli bir Carabinieri Alman kurşunlarıyla hayatını kaybetmişti. Mors'un kara kuvveti, böylelikle bir orman bekçisi ile bir Carabinieri'nin canına karşılık zaiyat vermeksizin görevini yerine getirdi. Vazifesini tam zamanında ve tam başarıyla icra eden Paraşüt Binbaşı, muhaberecilerinin yanına geçip, tam o sırada Gran Sasso'ya iniyor olması gereken Üsteğmen von Berlepsch'in planör kuvvetinden gelecek haberi beklemeye koyuldu...[285]

* * *

Üsteğmen von Berlepsch'in planör kuvvetine bağlı seçkin paraşütçüler, Tiber Nehri'nin tan kızıllığına boyandığı 12 Eylül şafağında yorgun gözlerle yataklarından kalktı. Uçuş sırasında midelerinin altüst olmaması için kahvaltıyı hafif bir şekilde geçiştiren bu deneyimli askerler, saat 06.15'te tam teçhizatlı bir şekilde içtimaya çıkacaktı. Rütbeliler tarafından icra edilen silah, mühimmat ve teçhizat kontrolünün ardından, kısım komutanları askerlere operasyonun detaylarına ilişkin bilgi verdi. Skorzeny ve emir subayı tarafından zor şartlar altında çekilip, pek de net olmayan bölge fotoğrafları

üzerinde arazi, iniş yerleri ve hedeflerin gösterilmesinin ardından her gruba sorumlulukları anlatıldı. Bu sırada paraşütçüler hâlâ operasyonun nihaî hedefi hakkında bilgilendirilmemiş, lakin 100-200 civarı askerle korunan mühim bir şahsiyetten bahsedilmişti. Hazırlıkların tamamlanmasının ardından, paraşütçüler 07.00'de kamyonlara tırmandı. Planör kuvvetini taşıyan kol, böylelikle kalkış yapılacağı Pratica di Mare Havaalanı'na doğru yola çıktı.

Von Berlepsch'in paraşütçüleri ile Skorzeny'nin adamları, saat 09.00'da havaalanındaki toplanma bölgesinde bir araya geldi. Friedenthal komandoları, Berlepsch'in onların niteliği hakkındaki fikirlerini doğrulayacak şekilde havaalanında zengin bir kahvaltı ediyor, bunu gören paraşütçüler ise yalnızca bıyık altından gülümsüyordu. Bu zengin kahvaltı, planörler dağlık bölgenin sert rüzgârlarıyla beşik gibi sallanacağı sırada SS komandoları için son derece nahoş anlara yol açacaktı.

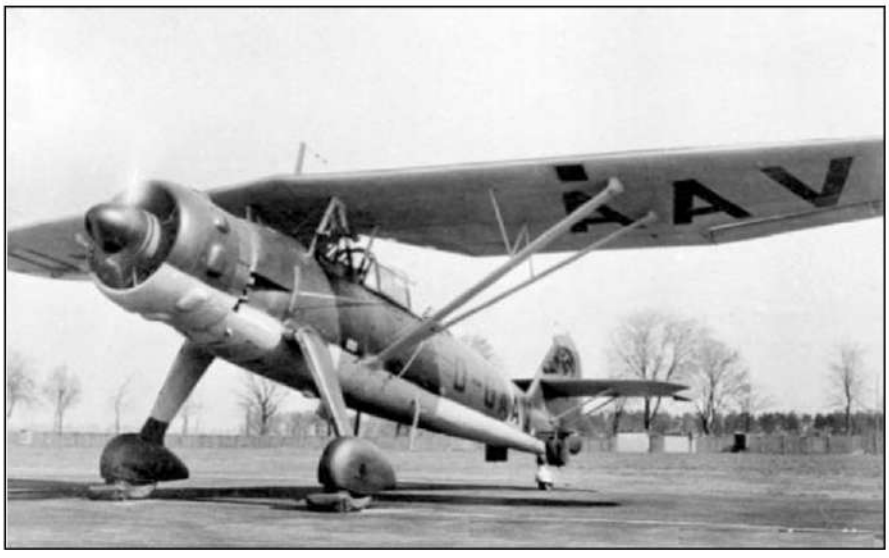

40: Harekâtta yer alan DFS 230'ların çekici uçakları olarak kullanılan Henschel Hs 126. Hs 126'lar kısa pistlerden kalkış yapabilmeleri ve düşük hızlarıyla ekseriyetle keşif ve gözlem amacıyla kullanılıyordu.

Kuvveti taşıyacak olup, Henschel Hs 126 keşif ve gözlem uçakları tarafından çekilen planörler saat 11.00'de havaalanına indi.[286] Lakin bir sorun vardı, 12 yerine 10 adet planör gelmişti. Telaş içerisinde gerçekleştirilen planlama sırasında Alman Kıta Nakliye Komutanlığı'yla iletişim kopukluğu yaşanmış ve bunu telafi etmek adına vakit kalmamıştı. Böylelikle harekât 10 planörle icra edileceği bir surette uyarlanacak ve Berlepsch'in paraşütçülerinden bir kısmı daha operasyon dışı kalacaktı.

Meşe Harekâtı'nın genel sorumlusu olan General Student, planörlerin alana iniş yapmasından kısa bir süre sonra kuvvete bir konuşma yapmak üzere toplanma bölgesine geldi. Korgeneral, merak içerisindeki subay ve pilotlarla görüşüp, onlara Pandora'nın kutusunu açtı. Görevin nihaî amacı, Duce'nin kurtarılmasıydı. Fakat Student'in söylediğine göre, uçurum ve yamaçlarla dolu engebeli bir araziye inmek zorunda olan planörlerin birçoğu kaza geçirebilir ve/veya düşman ateşiyle ilave kayıplar verilebilirdi. Bunlar nazara alındığında, Korgeneral %80 oranında bir zayiatın söz konusu olabileceğini söyledi.[287] O yüzden planör pilotlarına büyük iş düşüyordu. Uçuşun sabahleyin değil de, hava akımının daha sert olduğu öğleden sonra yapılması talihsizlik olacaktı heyhat bu hususta elden bir şey gelmiyordu.[288] Bu nedenle de baskın etkisi, yani görevin çatışma çıkmaksızın yerine getirilmesi kritik önem taşıyordu. Yüksek rütbeli bir İtalyanın planör kuvvetiyle birlikte bölgeye inip, Mussolini'yi koruyan unsurlara ateş açmamalarını söylemesi, İtalyanların silah bırakmalarına yahut en azından Almanlara hayatî bir zaman

kazandıracak kafa karışıklığı yaşamalarına yol açabilirdi. Korgeneral, bu amaç için Tuğgeneral Soleti'nin de SS komandolarıyla birlikte görev kuvvetinde yer alacağını belirtti.[289] Konuşmasını tamamladıktan sonra askerlere iyi şans dileyen General Student, Hitler ve Almanya'nın onlardan gelecek haberi beklediğini söylemesinin ardından havaalanından ayrılarak Frascati'ye döndü.

Son hazırlıklarını tamamlayan görev kuvveti, saat 12.30 civarında çekici uçaklar ve planörlere binmeye başlamıştı ki, hava taarruz sirenlerinin o tiz ve ürkütücü sesi duyuldu. Havaalanının ortasındaki paraşütçüler ve SS komandoları, çok geçmeden sirenlere eşlik eden uçaksavarlar ile infilak eden bombaların kakafonisi eşliğinde âdeta çil yavrusu gibi dağılarak kendilerini çimenlere attı. Hava akını sona erdiğinde, herkesin yüreğinde tek bir korku mevcuttu: Acaba pist ve uçaklar kullanılamaz hâle gelmiş ve her şey berbat mı olmuştu? Neyse ki, bombalar mucizevi bir şekilde pisti, çekici uçakları ve planörleri es geçmişti. Lakin artık son derece hızlı davranılması gerekiyordu. Zira önce planörlerin gecikmesi, sonra da düşman hava taarruzuyla yaşanan rötar operasyonun kara gücüyle eşzamanlı icrasını tehlikeye atabilirdi.

Paraşütçüler ile SS komandoları, bombardımanın ardından derhal planörlere hücum etti. Askerler, operasyon için gereken malzemelerle birlikte yüklenince içerisi Skorzeny'nin tabiriyle âdeta birer "sardalya konservesine" dönmüştü. Kalkış için son kontrollerin yapılmasının ardından, çekici uçakların ardındaki (Berlepsch ve adamlarını taşıyan) ilk planör grubu saat 13.05'te pistten havalandı. 8 Eylül'deki keşif uçuşunu icra

eden uçakta yer aldığı ve dolayısıyla araziyi nispeten tanıdığı için, en öndeki kılavuz uçakta Yüzbaşı Langguth yer alıyordu. Diğer gruplar da, iki dakikalık aralarla onların peşinden kalkışa geçti.[290]

Kuvvetin havalanmasından kısa bir süre sonra – Student'in kaçınmak için operasyonu sabahleyin icra etmek istediği – güçlü hava akımları şiddetli bir şekilde hissedilmeye ve planörler beşik gibi sallanmaya başladı. 11 metre uzunluğa ve 21 metre kanat genişliğine sahip olmakla birlikte, kumaşla örtülmüş çelik borulardan ibaret olan DFS 230 boşken 730 kg, tam kapasiteyken ise ancak 2 ton çeken, oldukça hafif bir hava aracıydı. Türbülansların taşıtın içerisinde oldukça yoğun bir şekilde hissedilmesine yol açan bu hafif yapı, sıcak havayla da birleşince, sabahleyin bol keseden kahvaltı eden SS komandolarını perişan etmişti. Öyle ki, komandolardan bir kısmı kusacak ve koku diğerleri için âdeta cehennem azabı olacaktı.

41: DFS 230'un gövdesine yerleşmiş bir şekilde görüntülenen Alman paraşütçüler.

Lakin şiddetli rüzgârın yol açtığı sorunlar SS komandolarının midelerinden ibaret değildi. İlk grup, uçuş güzergâhı üzerinde bulunan Tivoli'ye yaklaşmaya başladığında Langguth'un içine kurt düştü. Hava akımı yüzünden tırmanma hızı düşüktü. Planörler acaba 1.200 metrelik dağları aşabilecek kadar irtifa kazanabilecek miydi? Yüzbaşı, bunun şansa bırakılamayacak kadar büyük bir risk olduğuna kanaat getirip, irtifa kazanmak için doğu yönünde geniş bir daire çizdi. Uçaklar arasında telsiz irtibatı bulunmadığından, Langguth manevra öncesinde diğerlerini haberdar edememişse de, kılavuz uçakta kendisi yer aldığı için, prosedür gereği diğerlerinin de onu takip edeceği düşüncesiyle hareket etmişti.

Lakin manevrasını başarıyla tamamlayan Langguth, ardına baktığında dehşet içinde kaldı. SS komandolarını taşıyan ikinci grup ile teleferik istasyonunun Gran Sasso'daki ayağını ele geçirecek olan üçüncü grup onun peşinden gelmemiş ve doğrudan yollarına devam etmişti. Bu, Meşe Harekâtı Planı'nı temelden sarsan bir gelişmeye yol açıyordu, zira Skorzeny ve adamlarını taşıyan planör grubu böylelikle, oteli işgal edip Mussolini'yi kurtaracak olan Berlepsch ve paraşütçülerini taşıyan grubun önüne geçmişti. Skorzeny, kendi gruplarının kuvvetin başına geçmesine yol açan hadiseyi şöyle anlatıyor:

"Belirtilmiş olan 3.500 metrelik irtifaya ulaşmak için kesif bir bulut katmanına daldık. Kısa bir süreliğine yoğun, gri bir dünyanın içerisindeydik. Çevremizdeki hiçbir şeyi göremiyorduk. Ardından ise bulutları arkamızda bırakıp parlak gün ışığına kavuştuk. O anda, çekicimizin pilotu planörümün komutanına bağlanıp[291]

şöyle dedi: '1 ve 2'nci gruplar artık önümüzde değil! Liderliği kim devralacak?'"[292]

Skorzeny'nin bahsettiği bulut katmanı, uçuş düzenindeki bozulmanın gerçek nedeni gibi gözükse de Avusturyalı'nın aktardığı şekliyle hikâyenin geri kalanında birtakım sorunlar mevcuttur. Skorzeny bu noktada pilotlara liderliği devralmalarını emrettiğini söylemekle kalmaz, aynı zamanda Langguth'un rehberliğinin yokluğunda Pilot Teğmen Elimar Meyer'i Gran Sasso'ya bizzat yönlendirdiğini belirtir. Lakin Meyer uçuş raporunda bu iddiayı yalanladığı gibi, "DFS-230 planörlerinin kokpitleri yolcu kabininden bir bölme ile ayrılıyordu ki, bu da Skorzeny'nin pilotu bile göremediği anlamına geliyordu. Skorzeny ve adamları sadece yolculardan ibaretti."[293]

Kaderin bir cilvesi sonucu gerçekleşen ve sadece uçuş düzenini değil, harekâttaki rolleri de altüst edecek bu değişikliğin ardından, görev kuvveti, Gran Sasso'ya güneybatı istikametinden yaklaşmaya devam etti. Saatler 14.03'ü gösterirken, planörler Assergi yakınlarında, 2.300 metre irtifada çekici uçaklarından ayrılmaya başladı.[294] Skorzeny'nin planörüne pilotluk eden Teğmen Meyer, başını çektikleri kuvvetin Gran Sasso'ya inişini şöyle anlatıyor:

"Doğuya doğru yavaşça irtifa kazanmaya devam ettik ve çok geçmeden, kısmen bulutlarla örtülü devasa Gran Sasso d'Italia'yı gördük. Toplam uçuş süresinin dörtte üçü hâlihazırda geride kalmıştı. Harita ve hava fotoğrafına hızlı bir bakışla konumu teyit ettim. Sol elimle tahliye kolunu çektim ve planörün burnu hedefe doğru eğilirken çekme halatının aşağıda kaybolduğunu gördüm.

Skorzeny'nin bana iniş talimatları verdiğine yönelik sonraki beyanları uydurmaydı; bir yolcunun, bir planör kolunun komutanına talimat vermesi absürt olurdu ve ayrıca, Skorzeny planörün bölgeyi göremeyeceği bir kısmında oturuyordu.

"Dağdaki siyah nokta süratle yaklaştı. Dağın zirvesinden gelen yukarı yönlü güçlü hava akımları, hava frenlerini açmama rağmen planörü itti. İstikameti hedefin üzerinde tutmak güçtü. Gergin bir şekilde herhangi bir düşman hareketi olup olmadığını seçmeye çalıştım. Başta her şey sakindi ve yuva boş olacakmış gibi göründü. Ancak otel ile aramızda 150 metrelik bir mesafe kalmışken birçok kişi ansızın karıncalar gibi çıkıştan belirmeye başladı. Detayları hâlihazırda görebiliyordum. Askerler düşmanca bir tutum sergilemedi. Tüfekleri ve makineli tabancaları mevcuttu lakin hepsi durup, meçhul uçağın varlığına şaşırmış bir şekilde öylece bakakaldı.

"Fakat planlanan iniş bölgesinin – hava fotoğrafındakinin aksine – uçurumla sona eren sarp yamaçları olduğunu görebiliyordum. Sağıma ve soluma baktığımda, grubumun diğer planörlerinden oldukça ileride olduğumu görebiliyordum.

"Dolayısıyla seri bir çözüme başvurdum. Planörle sola doğru, yolcuları oldukça zorlayan keskin bir daire çizdim. Doğrudan otele çıkan rüzgârlı yamaca doğru yaklaşırken fren paraşütünü açtım. Sert, taşlık zemine değip, iniş kızağının altına bir ip gibi sarılmış dikenli tel[295] parçalanırken planörden bir şok dalgası geçti. Planör durduğunda, otelden sadece 40 metre uzaklıktaydı."[296]

* * *

Taşlık alana inişin yarattığı sarsıntıyla, Skorzeny ve adamlarını taşıyan planörün kapısı menteşelerinden kurtulmuştu. Saat 14.05 civarında, Teğmen Schwerdt ve Teğmen Warger planörden dışarı fırladı. Hemen arkalarından var gücüyle Skorzeny koşuyordu. General Soleti de çok geçmeden kendini dışarı atmış ve "Non sparare!" yani "Ateş etmeyin!" diye bağırmaya başlamıştı. Bu sırada, paldır-küldür kendilerini dışarı atan SS komandolarının aksine soğukkanlı bir şekilde iniş mevzuatını yerine getiren yegâne kişi Meyer'di. Kokpitin üstüne çıkan Meyer, icap etmesi durumunda ateş desteği sağlayacağı MG-34'ü kullanıma hazır hâle getirdi.

Skorzeny, otelin doğu kısmı boyunca yokuş yukarı koşup gördüğü ilk kapıdan, arkasında Schwerdt'le birlikte içeri daldı. Avusturyalı, telsiz takımının başında kendisine şaşkın bakışlar atan bir İtalyanla göz göze geldi. Tekmeyle muhabereciyi sandalyesinden deviren Skorzeny, ardından makineli tabancasının dipçiğiyle telsiz teçhizatını kullanılamaz hâle getirdi. Fakat Avusturyalı çıkmaz bir sokakla karşı karşıyaydı. Zira bu küçük, karanlık odadan otelin içerisine erişim bulunmuyordu. Mussolini'nin binanın neresinde tutulduğuna ilişkin istihbarat eksikliği, etkisini göstermeye başlamıştı.

Avusturyalı, arkasında Schwerdt'le birlikte geldiği yönden geri koştu. İlk istikameti binanın arka cephesi olacak, ancak burada da herhangi bir giriş bulunmaması nedeniyle sonrasında otelin batı tarafına yönelecekti. Bu sırada planörden kendilerini kurtararak Skorzeny ve Schwerdt'in peşinden gelen, MP-28'lerle teçhiz iki SS

astsubayı da onları yakalamıştı. Komandolar, binanın Batı kısmında, otelin ön cephesine erişim sağlayan 2-3 metre yüksekliğindeki bir platformla karşılaştı. İngiliz komandolarının aksine yeterli engel aşma eğitiminden yoksun olan SS komandoları, operasyon sırasında baş gösterebilecek tırmanma ihtiyacını nazara almamış ve yanlarında halat getirmemişti. Fakat platformun fazla yüksek olmaması sayesinde doğaçlama bir çözüm mümkün olacak ve Astsubay Himmel'in sırtını bir basamak olarak kullanmak suretiyle Skorzeny ve Schwerdt platforma tırmanmayı başaracaktı.

42: Deniz seviyesinden takriben 2.000 metre yükseklikteki Hotel Campo Imperatore. Mussolini alıkonduğu bu oteli "Dünyanın en yüksek hapishanesi" olarak tanımlayacaktı.

Avusturyalı, otelin ana-girişine bağlanan platforma çıktığında kafasını kaldırıp yukarı baktı. 26 Temmuz'dan o yana aradığı devrik diktatör Mussolini – yanında iki İtalyanla birlikte – eski mağruriyetinden eser kalmamış yorgun gözlerle, birinci kattaki pencerelerin birinden onları izliyordu. Skorzeny, Duce'ye, "Pencereden uzaklaşın!" diye bağırmasının ardından, girişe doğru

hücum etti. O vakit görev kuvvetinin diğer planörleri de Gran Sasso çevresindeki araziye inmeye başlamıştı. Skorzeny'nin yardımcısı Radl ile SS komandolarının geri kalanını taşıyan 5'inci Planör yere sert bir şekilde temas etmiş ve Üsteğmen Ulrich Menzel'in iniş sırasında bileğini kırmıştı. Diğer planörlerde bulunan kuvvetin bir kısmı bina çevresine mevzi almaya başlarken, diğerleri de Gran Sasso'daki teleferik istasyonuna hücum etti.

* * *

Almanlar, uçuş düzenlerinin ve dolayısıyla görev tayinlerinin altüst olması sonucunda ortaya çıkan bir yarı-kaos hâlinde hedeflerine ulaşmaya çabalarken, Mussolini'ye refakat eden İtalyan muhafız kuvveti de âdeta bir güldürünün içerisindeydi. Otel güvenliğinden sorumlu olan Genel Müfettiş Giuseppe Gueli, Mors'un komuta ettiği intikal kolunun hedefinin Gran Sasso olabileceğinden o gün öğlen saatlerinde haberdar edilmişti. Fakat Müfettiş bu istihbarata rağmen teleferik istasyonundaki muhafız sayısını artırmakla yetinip, Toskana şarabı eşliğindeki öğle yemeğinin ardından şekerleme yapmaya çekilmişti. Mussolini'nin baş-muhafızı olan Jandarma Teğmen Alberto Faiola ikinci kata koşup da Gueli'nin odasına daldığında, Müfettiş'i (serinlemek için) çıplak bir şekilde uyurken bulacaktı. SS komandoları, otelin güvenliğinden sorumlu olan polis müfettişini, "kelimenin tam anlamıyla pantolonu aşağıda yakalamıştı."[297]

Üstelik, Faiola ile Gueli'nin tutumları oldukça farklıydı. Mussolini'nin Almanların eline canlı geçmemesi için Badoglio tarafından bizzat

görevlendirilmiş olan Faiola, Badoglio ile Etiyopya Harbi'nden tanışıyor ve vazifesine riayet ediyordu. Öte yandan, Badoglio'nun emniyet genel müdürü Carmine Senise ile temas hâlindeki Müfettiş Gueli, Hitler'in Almanlara mukavemet eden bütün İtalyanların infazıyla ilgili emrinden haberdardı. Bu haber Müfettiş'in ensesindeki tüyleri diken diken etmiş ve görevini, ne kadar arzu ettiğinden pek de emin olmadığı bir ölüm-kalım meselesi hâline getirmişti.

Müteffiş'in bu kararsızlığı fazla uzun sürmeyecekti. Faiola, kapısını çarparak açtığı çıplak müfettişe Almanların orada olduğunu haber verdiğinde Gueli bir süre boyunca rüyada olduğunu sandı. Teğmen bunun ardından öfkeyle sesini yükseltti: "Ne yapacağız? Mussolini'yi vuracak mıyız, tahliye mi edeceğiz?" Müfettiş kendine gelip – hâlâ çıplak bir şekilde – pencereye koştuğunda, inmiş yahut inmekte olan planörler ve hâlihazırda otele doğru ilerleyen, bir kısmı ağır silahlarla teçhiz paraşütçülerin görüntüsüyle karşılaştı.[298] Paniğe kapılan Gueli, süratli bir değerlendirmenin Mussolini'nin ölümünün kendi canından mühim olmadığına kanaat getirip aşağıdaki şaşkın muhafızlara seslendi: "Ateş etmeyin! Ateş etmeyin!"[299]

Teğmen Faiola, Gueli'yle yaşadığı anın absürtlüğünden kendine gelebildiğinde, ne yapacağını bilemez bir hâlde yardımcısı Teğmen Osvaldo Antichi'nin yanına koştu. İkili bunun ardından otelin 201 No'lu odasına, yani Mussolini'nin hücresine daldı. Faiola ve Antichi içeri girdiğinde Mussolini, Soleti'yi işaret ederek İtalyan muhafızlara, "Ateş etmeyin!" diye

bağırıyordu. "Ateş etmeyin! Orada bir İtalyan generali var! Her şey yolunda!"[300] Tutuklusunu eğilmiş, dışarıya bağırırken gören Faiola derhâl ona pencereden çekilip olduğu yerde kalmasını söyledi.

* * *

Platformdan otelin girişine koşan Skorzeny ve Schwerdt'in binanın girişinde karşılaştığı ilk görüntü, çatal ayakları üzerine yerleştirilmiş ve ateşe hazır vaziyetteki iki Breda-30 makineli tüfek oldu. Neyse ki bunların başında kimse bulunmuyordu. İkili, Bredaları etkisiz hâle getirip, ardından otelin içine daldı. Bu sırada bir Carabinieri yığını da otelden dışarı çıkmaya çalışıyordu. Komandolar, "Mani in alto!" yani "Eller yukarı!" diye bağırıp, İtalyan jandarmalarını makineli tabancalarıyla sertçe iterek kendilerine yol açtı.[301] Skorzeny, İngiliz komandolarının Rommel'i Libya'daki karargâhından kaçırmaya yahut öldürmeye yönelik 1941 tarihli başarısız operasyonlarını dikkatle etüt etmiş ve onlarla aynı akıbeti yaşamamaları için, mecbur kalmadıkça ateş açmamalarını operasyon öncesinde adamlarına kesin bir dille emretmişti. Bu akıllıca bir hamleydi, zira Skorzeny ve Scwerdt otele daldığında 100 kadar İtalyanla karşı karşıyaydı. Görev kuvvetindeki planörlerin mühim bir kısmı artık bölgeye inmişse de Berlepsch'in paraşütçüleri – uçuş düzenindeki bozulma neticesinde – henüz otele ulaşamamıştı. Lakin bereket versin, FG-42'lerle teçhiz, ağır silahlı Alman paraşütçülerin planörlerinden otele doğru yöneldiğini

görmek, birçok İtalyanın oteldeki odalara çekilmesi için yeterli oldu.

Skorzeny ve Schwerdt, itiş-kakış arasında nihayet koridorun sağında bir merdiven gördü. Avusturyalı, tek seferde 2-3 basamak birden sıçrayarak bunları aştıktan sonra sola döndü ve sağdaki ilk kapıyı açtı. Talihi yaver gitmişti. Mussolini, Teğmen Faiola ve yardımcısı Antichi ile birlikte oradaydı. Skorzeny'nin ardından odaya dalan Teğmen Schwerdt, Faiola ve Antichi'yi namlunun ucunda odadan dışarıya sürükledi. Avusturyalı otel çevresindeki durumu görmek için derhâl pencereye çıktı. Radl ile adamları girişe doğru koşuyordu. Skorzeny, onlara yukarıda her şeyin yolunda olduğunu ve aşağıyı emniyete almalarını söyledi. Bu sırada uzakta bir kurşun sesi duyulmuştu. Bu hayra alamet değildi. O vakte dek süregelen kaotik sükûnetin bozulması ihtimaline karşılık İtalyanlar artık resmen teslim alınmalı ve silahsızlandırılmalıydı.

Koridora çıkan Avusturyalı, oteldeki Carabinieri kuvvetinin komutanıyla görüşme talebinde bulundu. Kuvvete komuta eden Albay çıkagelince, ona (Fransızca) direnmenin beyhude olduğunu ve nicedir birlikte çarpışmış olan İtalyan ve Almanların birbirlerinin kanını dökmemeleri gerektiğini söyledi. İtalyan kendine sunduğu teklifi değerlendirmek için bir dakika isteyecekti. Bu sırada Üsteğmen Radl da komutanının yanına varmayı başarmıştı. İtalyan Albay geri döndüğünde, elindeki içi dolu şarap kadehini, "Galiplere," diyerek Skorzeny'ye uzattı. Skorzeny, kadehi Radl'la paylaştı. Kan dökülmeyeceği için, başta İtalyanlar olmak üzere artık herkesin yüzü gülüyordu.

43: Skorzeny'nin Mussolini'yi selamladığı âna ilişkin bir illüstrasyon.

Skorzeny, Albay'ın teslimini kabul etmesinin ardından tekrar odaya girip dikkatini nihayet Duce'ye verdi. Tıraşsız ve yorgun olan Mussolini'nin üzerinde haftalardır giyilmekten eprimiş lacivert takımı vardı. Avusturyalı, çizmelerini birbirine vurup vücudunu dikleştirerek Nazi selamı vermek üzere sağ kolunu yukarı kaldırdı. "Duce, Führer beni sizi serbest bırakmak için gönderdi!" Duce yorgun gözleriyle onu süzerek Avusturyalı'nın elini sıktı: "Dostum Adolf Hitler'in beni yüzüstü bırakmayacağını biliyordum."[302]

Avusturyalı'nın etekleri zil çalıyordu. İcra etmek için kalifiye bulunmayarak sadece yardımcı bir faaliyetle görevlendirildiği bir hava indirme operasyonunda kaderin bir cilvesi sonucu başrolü ele geçirmiş ve

Mussolini'ye, üstelik canlı olarak ulaşmıştı. Talih, şayet bunu arzu etmiş olsaydı dahi, yüzüne daha fazla gülemezdi…

* * *

Skorzeny, Mussolini'nin elini sıkarken, Berlepsch'in bölgeye üç dakika önce iniş yapmış olan aslî taarruz grubu artık otele varmıştı. Durumu süratle kontrol altına almaya koyulan Berlepsch, kuvvetiyle derhâl otelin çevresini sarıp, kaçan olmaması için MG-42 takımını otelin arka tarafına konuşlandırdı. Bu sırada Gran Sasso'daki teleferik istasyonunu koruyan 40 kadar İtalyan da silahlarını atarak teslim olmuştu.[303] Mussolini'nin ele geçtiği ve İtalyanların mukavemet etmeyeceği anlaşıldıktan sonra Berlepsch, Assergi'deki teleferik istasyonunda bekleyen Binbaşı Mors'a telsizle görevin tamamlandığı haberini verdi.

> Mors: Zayiat?
> Von Berlepsch: Kaybımız yok, *Herr Major*.[304]
> Mors: Duce?
> Von Berlepsch: Valizini hazırlıyor.[305]

Berlepsch ile Mors'un arasındaki söz konusu telsiz görüşmesinin gerçekleştiği vakit saatler 14.17'yi gösteriyordu. Arzu edilen baskın etkisinin elde edilmesiyle birlikte harekâtın hava hücumu safhası topu topu 12 dakika sürmüştü. Paraşütçü Onbaşı Willi Irrgang'ın emniyete almayı unuttuğu tüfeğinden çıkan hariç tek bir kurşun atılmamış[306] ve iniş sırasında şiddetli rüzgâr nedeniyle çakılıp, sağ kanadının kırılması

sonucu tamamı ağır yaralanan 8 No'lu planör personeli dışında ciddi bir zayiat söz konusu olmamıştı.[307]

44: Binbaşı Mors (solda), Assergi'den Gran Sasso'ya çıkışını müteakip planör kuvvetinin komutanı Üsteğmen von Berlepsch'i tebrik ediyor. Uçuş düzenindeki bozulma, otele hücum etmek ve Mussolini'yi kurtarmakla yükümlü olan birinci planör grubundaki Berlepsch'in Waffen-SS komandolarının ardında kalmasına yol açmıştı.

Mors saat 14.45'te, Assergi'deki teleferik istasyonundan Gran Sasso'daki istasyona ulaştı. Bu sırada İtalyanlar ile Friedenthal komandoları arasında âdeta bir "after-party" atmosferi mevcuttu. Muhafız kuvveti silahlarını teslim ettikten sonra Skorzeny oteldeki şarapları açtırmıştı. "Galip ile mağlup" şimdi hep birlikte kadeh kaldırıyordu. Avusturyalı, İtalyanlara güvendiklerini ve onlara hasmane duygular gütmediklerini belirtmek adına subayların beylik tabancalarını dahi aldırmamıştı. İniş sırasında yaralanan SS komandoları ile paraşütçüler ise otelin yemek salonuna yatırılmış ve Mors'un Paraşüt Gösteri ve Tatbikat Taburu'nun tabibi Dr. Brunner tarafından tedavilerine başlanmıştı.

Bu sırada otele varmış olan Mors, harekâtın komutanı olarak Mussolini'ye kendini tanıtıp onunla el sıkıştı. Mussolini, Binbaşı'yla bir süre boyunca başbaşa görüşmesinin ardından, Goebbels'in hevesle beklediği propaganda materyalini tedarik etmek adına saat 15.00 civarında otelin dışına alındı.[308] Alman subayların hepsi sırayla Duce'yle fotoğraf çektirdi. Propaganda biriminden Toni Schneiders ve Bruno von Kayser'in çektiği bu fotoğraflarda, harbin kendileri için sona erdiğinin farkına varan İtalyan muhafız kuvvetinin mutluluğu da açıkça görülmekteydi. Fakat Almanları şaşırtan bir şekilde, Mussolini'nin suratında hayal kırıklığıyla bezenmiş bir yorgunluktan başka bir ifade yoktu. Üstelik yüzüne yerleştirdiği zoraki gülümseme de bunu maskelemiyordu. Mors'un aktardığı kadarıyla, fotoğraf çekileceği kendisine söylendiği vakit, "Macht mit mir, was ihr wollt!" yani "Benimle nasıl istiyorsanız öyle yapın!" demesi de, halet-i ruhiyesindeki bezginliği teyit eder nitelikteydi.[309] Mussolini ayrıca Mors'tan muhafızlarına dokunulmamasını, zira kendisine iyi davrandıklarını söyledi. Binbaşı bu isteğin yerine getirileceğini belirtti.

45: Meşe Harekâtı planının hazırlayan Binbaşı Mors, operasyonun ilk safhasının başarıyla sonuçlanmasını müteakip Mussolini'yle birlikte.

Lakin artık harekâtın son, yani Mussolini'nin bölgeden sapasağlam tahliyesi safhasına geçilmeliydi. Tahliye planındaki ilk tercih, Mussolini'nin Mors'un taburuyla birlikte Assergi'den L'Aquila'daki hava üssüne götürülüp, buraya inecek He 111'lerle Almanya'ya nakliydi.[310] Ancak He 111'lerin L'Aquila'ya seyir emrini verecek olan Student'in karargâhıyla irtibat kurulamaması üzerine bu seçenek söz konusu olmaktan çıktı. Bunun ardından B planına geçildi. Operasyonun başından bu yana Gran Sasso üzerinde daire çizen iki Fi-156 Storch'tan, Başçavuş Hundt komutasında olana Assergi'ye inmesi için sinyal verildiyse de bir süre sonra vadiden kötü haber geldi. Uçağın iniş takımı yerle temas sırasında hasar görmüştü ve tamiri uzun sürecekti. Geriye son ve en tehlikeli seçenek, yani C planı kalıyordu. Pilotluğunu Student'in özel pilotu olan Yüzbaşı Gerlach'ın icra ettiği Fi-156, doğrudan Gran Sasso'ya inmeyi deneyecekti. Gerlach, işaretin ardından, – âdeta Student'in onu neden özel pilotu olarak seçtiğini kanıtlar bir şekilde – "ön rüzgâr ile arazideki hafif bir eğimi doğal fren olarak kullanıp" en hünerli pilotların dahi uykularını kaçırabilecek dağlık araziye son derece yumuşak bir iniş yaptı.[311]

46: SS komandoları, paraşütçüler, Carabinieri ve Mussolini aynı karede. Mussolini'nin sağında Skorzeny, Skorzeny'nin sağında ise von Berlepsch görülüyor. Zoraki gülümsemesi, vatandaşları tarafından devrilip Almanlar tarafından kurtarılan Mussolini'nin içerisine düştüğü karanlık durum karşısındaki hislerini ele vermekte.

Gerlach'ın pilotluk sanatının inceliklerini sergilediği bu inişin akabinde, Duce'nin tahliyesi için pist olarak kullanılacak alandaki taşların temizliğine başlandı. Fakat Pilot Yüzbaşı maharetin inmekte olmadığını biliyor ve bu nedenle başarılı inişi karşısında diğerlerinin yaşadığı mutluluğu paylaşmıyordu. Şiddetli rüzgâra karşı, Fi-156 gibi küçük bir irtibat uçağıyla engebeli bir pistten kalkış yaparak yüksek dağları aşabilecek kadar irtifa kazanmak en usta pilot için bile çetin bir sınavdı: "Mühim mesele, yeniden nasıl havalanabileceğimdi. Bunu normal şekliyle, yani rüzgâra karşı gerçekleştirmek – özellikle de kalkışın Gran Sasso sıradağlarına karşı ve sıradağların çok dik olması nedeniyle – bana çok riskli göründü. Bunun üzerine kuyruk rüzgârıyla havalanmaya karar verdim ki bu da çok riskliydi. Fakat 'pistimin' sonunda bir uçurum olmasına rağmen bu seçenek daha makuldu."[312]

47: Kısa mesafede iniş-kalkış performansıyla meşhur Fieseler Fi 156 Storch. Bir tasarım harikası olan ve Meşe Harekâtı'nda belirleyici rol oynayan Fi-156, savaşın ardından muhtelif modifikasyonlarla Fransa gibi çeşitli ülkelerin hava kuvvetlerinde uzun yıllar vazife görmeye devam etti.

Gerlach bulunduğu güç durum karşısında kaşlarını çatmış, Student'in "kurtarılmasını müteakip Mussolini ile birlikte düşemeyeceği" sözlerini aklından geçirirken, Skorzeny'nin yanına geldiğini fark etmemişti. Avusturyalı, Gerlach'a Mussolini'ye uçuş sırasında kendisinin de refakât etmek istediğini söyleyince, Pilot Yüzbaşı bir an onun şaka yapıyor olduğunu sandı. Mevcut şartlarda, Skorzeny olmadan dahi kalkışın başarıya ulaşacağı şüpheliydi. Üstüne bir de 100 kiloluk ilave bir yük ise âdeta intihara davetiye çıkarmaktı. Ayrıca uçağın üçüncü bir koltuğu bulunmadığından Skorzeny ancak yük kısmında taşınabilirdi. Gerlach bunun saçmalık olduğunu söyleyerek Skorzeny'nin teklifini geri çevirdiyse de Avusturyalı, ciddiyetini şüpheye mahal vermeyecek bir ısrarla ona ifade etti:

"Onu kısa lakin gergin bir tartışma için bir köşeye çekmek durumunda kaldım. Kuvvetli argümanlarım karşısında nihayet ikna oldu… Duce'nin Gerlach'la yalnız gitmesine müsaade etmeyi gerekçelendirebilir miydim? Şayet bir felaket yaşanırsa, bana kalacak yegâne şey revolverimden çıkacak bir kurşunla beynimi patlatmak olurdu: Adolf Hitler teşebbüsümüzün bu şekilde sonlanmasını asla affetmezdi. Duce'yi Roma'ya güvenli bir şekilde nakletmenin bir başka yolu olmadığı için tehlikeyi onunla paylaşmak daha iyiydi, hatta varlığım bunu artıracak olsa bile. Böylelikle başarısız olsaydık, hepimiz aynı yazgıyla karşılaşacaktık."[313] Skorzeny'nin söz ettiği argümanlar kuvvetle muhtemel Student'in onu ve adamlarını harekâta dâhil etmesi için kullandıklarının aynıydı. Kendisini görevlendiren Hitler olduğu için, yokluğunda Duce'nin başına bir şey gelecek olur ise bunun hesabı sorulabilirdi.

Pilot Yüzbaşı, "Tanrı aşkına, pekâlâ, gel," diyerek, örtülü tehditler ve bitmek-tükenmek bilmeyen ısrarlar karşısında nihayet boyun eğdi.[314] Gerlach daha hafif ve dolayısıyla kalkışı daha az riske atacak bir başka subayının onun yerine gelmesini teklif etmişse de Skorzeny bunu dahi reddetmişti. Pilot Yüzbaşı'nın belirttiği gibi, Avusturyalı'nın tek isteği onlarla gelmekti.[315] Öyle ki, bu arzusunun operasyonu ve belki de Almanya'yı ne ölçüde tehlikeye attığı Skorzeny için tâli bir hususta. Başarı ya onun şan ve şöhretiyle birlikte gelmeli yahut bu hikâye – belki de kendi yaşantısıyla birlikte – orada sona ermeliydi.

48: Gerlach ve Skorzeny durumu istişare ederken. Gerlach'ın, Skorzeny'nin operasyonun tamamını tehlikeye atan sorumsuzca isteği karşısında duyduğu rahatsızlık beden dilinden seçilebiliyor. (Fotoğraf: López, *Freeing Mussolini*, s. 65.)

Gerlach saat 15.00 civarında uçağının kokpitine tırmandı. Onu Mussolini, arkasından ise Skorzeny takip etti.[316] Mussolini, rüzgârlı yayladan uçağa doğru yürürken İtalyanlar etrafını sarmış ve Roma selamı vererek "Duce!" diye bağırmışlardı. Mors'un da belirttiği gibi, "bunlar, bir saat önce onu yargılamak yahut Müttefiklere teslim etmek maksadıyla esir tutanlarla aynı kişilerdi."[317] Bu tehlikeli uçuşa kendisi de bir pilot olan ve hatta Doğu Cephesi'ne yaptıkları bir seyahat sırasında, bir saatten uzun bir süre boyunca Hitler'i taşıyan uçağı kullanan Mussolini de itiraz etmişse de, kaygıları dikkate alınmamıştı.[318]

49: Skorzeny kalkış öncesinde Fi-156'da Mussolini ile birlikte poz verirken. Skorzeny'nin, şöhretini garantiye almak için Gerlach ve Mussolini'yle birlikte uçmakta ısrar etmesi, operasyonun başarısını büyük bir tehlikeye atacaktı.

Mussolini ve Skorzeny'nin Fi 156'ya yerleşmeleriyle birlikte Gerlach motoru çalıştırdı. Bunun ardından, bir grup paraşütçü uçağın çevresindeki yerlerini alacak ve Pilot Yüzbaşı elini yavaşça yukarıya kaldıracaktı. Bunlar, o işaret verene kadar uçağın kanatları ve kuyruğuna asılacak ve motor yeterli devir sayısına ulaşana kadar onu sabit tutacaktı. Uçağın önünde takriben 90 metrelik bir alan bulunuyordu. Storch'un normal koşullar altında kalkış için 80 metre kadarlık bir piste ihtiyacı olsa da 100 kiloluk ilave bir yük, taşlık bir pist ve rüzgâr nazara alındığında, yolun sonundaki uçurumun dibini boylamamak için Gerlach'ın önündeki yolun tamamı boyunca motorun bütün gücüne ihtiyacı vardı.[319]

Motorun gücü arttıkça, uçağı tutan askerlerin çizmeleri yere gömülüyor ve uğuldayan rüzgâr kalkan toz-dumanın eşliğinde yüzlerini kamçılıyordu. Üniformaları bedenlerine yapışmış olan adamların gücü tam da tükenmek üzereydi ki, Gerlach kolunu nihayet indirdi. Storch âdeta bir mancınık gibi, bütün gücüyle ileri fırladı. Lakin taşlık pistin üzerinde hoplayarak

ilerleyen uçak bir türlü havalanmıyordu. Uçuruma varmak üzerelerken, uçak sol tarafıyla hafifçe havalanmasının ardından şiddetli bir şekilde iniş takımının sol tekerleği üzerine indi. Sola doğru şiddetli bir şekilde yalpalayan Storch, bunun ardından uçurumdan aşağı gözden kayboldu. Otel çevresindeki herkesin nefesi kesilmişti. Radl, Duce'nin teleferikle nakledilecek olan valizinin üstüne çöküp kaldı. "Her şey boşa gitti," diye mırıldandı komando üsteğmen, "Çakıldılar..."[320]

Skorzeny gözlerini kapatmış, "kaçınılmaz sonu" bekler ve Radl kafasına bir kurşun sıkmayı düşünürken, uçurumdan burun aşağı giden Storch ansızın irtifa kazandı.[321] Gerlach, Storch uçurumdan baş aşağı giderken metanetini koruyarak düşüş sırasında kazanılan hızdan sona ana kadar yararlanmış ve ardından lövyeye bütün gücüyle asılarak uçağı kaldırmayı başamıştı. Usta pilotun çelik gibi sinirleri, Skorzeny'nin operasyonu kendine mâl etmek adına yol açacağı felakete mani olmuştu. Buna rağmen, iniş takımının sol tekerleği hasar görmüş olan uçak arızalı bir şekilde ve oldukça düşük bir irtifada yoluna devam edebilecek, Gerlach uçuş boyunca kontrolü muhafaza edebilmek için mücadele verecekti.

* * *

Üçlüyü taşıyan uçak, saat 16.15'te Pratica di Mare'ye indi. Gerlach burada onlardan ayrılırken, Mussolini ve Skorzeny onları Viyana'ya götürmek için bekleyen bir He 111'e nakledilecekti. Uçağın Avusturya Alpleri üzerinde fırtınaya yakalanması ve yolunu kaybetmesi kısa süreli bir

endişe ve gecikmeye yol açtıysa da, Heinkel karanlık çöktüğü vakit Aspern'e inmeyi başardı. İkili bunun ardından, havaalanından onları alan bir araçla Viyana'daki Hotel Imperial'a götürüldü. Skorzeny burada ilk tebrik telefonunu Himmler'den alacaktı. Reichsführer, Skorzeny'ye operasyonla ilgili birkaç soru sormasının ardından, Viyanalı olan eşinin de otelde ona eşlik etmesini önerdi. Skorzeny, Viyana'daki SS ve Polis Şefi Rudolf Querner'in emir subayı tarafından otele getirilen karısı Emmi'yle hasret gidermek ve bu yorucu günün ardından istirahat etmek için odasına çekilmişti ki, gece yarısına birkaç dakika kala kapısı çalındı. Viyana garnizon komutanı onu görecekti. Garnizon komutanı, ağır adımlarla odaya girmesinin ardından boynundaki Şövalye Haçı'nı çıkararak Skorzeny'nin boynuna bağladı. Führer'in emriyle, Üçüncü Reich'ın en prestijli bu madalyası, tarihinde ilk kez bir kişiye onu kazandığı gün takdim ediliyordu.

50: Skorzeny, Mussolini'nin kurtarılmasından üç gün sonra, Rastenburg'daki karargâhında Adolf Hitler tarafından tebrik edilirken – 15 Eylül 1943. Skorzeny'nin sol tarafında liyakattan ziyade sadakati gözeterek onu Friedenthal

Taburu'nun başına getirmiş olan Viyanalı hemşehrisi Reich Güvenlik Baş Dairesi Başkanı Ernst Kaltenbrunner görünüyor.

Avustuyalı'ya gece yarısı bir telefon daha geldi. Arayan bu kez Führer'di: "Tarihe geçecek bir askerî başarı gösterdiniz. Bana dostum Mussolini'yi geri verdiniz. Sizi Şövalye Haçı'yla öldüllendiriyor ve binbaşılığa terfi ediyorum. Yürekten tebrikler!"[322]

Meşe Harekâtı hiçbir kayıp verilmeksizin başarılı olmuş ve Avusturyalı için, yeri geldiğinde uğruna harekâtın başarı ve güvenliğini tehlikeye atmaktan kaçınmadığı şöhretin kapıları artık ardına kadar açılmıştı. Lakin sonraki günlerde, beklediğinden bambaşka bir Mussolini'yle karşılaşacak olan Hitler ile, büyük ölçüde kendilerinin icra ettikleri bir harekâtta hak ettikleri övgüden – Nazi partisinin çıkarları için – yoksun bırakılacak olan paraşütçülerin keyfi onunki kadar iyi olmayacaktı…

9

İHTİLAF

9

İHTİLAF

13 EYLÜL 1943'te, yani Meşe Harekâtı'ndan iki gün sonra Skorzeny, Alman radyosuna çıkarak kendini dinleyicilere Mussolini'yi kurtarma harekâtının planlayıcısı ve komutanı olarak tanıttı.[323] Harekâtı SS komandoları tasarlamış, onlar icra etmiş ve paraşütçüler sadece tâli bir rol oynamıştı. Üstelik paraşütçülerin birçoğu iniş sırasında ölmüştü! Mussolini'nin tek kurşun atılmaksızın ele geçirilmiş olmasının belki de kendisinin "kahraman" imgesine zeval getirebileceğini düşündüğünden, radyo konuşmasına hayal ürünü bir silahlı çarpışma dahi katmıştı.[324]

Von Berlepsch ve adamları Skorzeny'nin radyo konuşmasını işittiklerinde küplere bindiler. Her şey bir yana, Skorzeny'nin hayal ürünü ve sorumsuz beyanı yüzünden Almanya'daki aileleri şimdi çocuklarının, eşlerinin yahut babalarının ölüp-ölmediğini merak ediyor, evlerinde endişe içerisinde paralanıyor olmalıydı. Üstelik bu gerçek dışı ve sorumsuzca beyanları veren, harekâtta yer alması bile düşünülmemiş ve sadece

Mussolini'ye kurtarılması müteakip eşlik etmesi için katılımı kabul edilmiş bir adamdı.

51: Yüzbaşı Gerlach (solda) ve Teğmen Meyer, Korgeneral Student tarafından Şövalye Haçı'yla taltif edilmelerinin ardından – İtalya, 28 Eylül 1943. Gerlach birinci sınıf pilotluğuyla Skorzeny'nin yarattığı tehlikenin üstesinden gelerek harekâtın başarıya ulaşmasında belirleyici olurken, ilk planörü otelin 20 metre yakınına indirmeyi başaran Meyer ise Avusturyalı'nın hatıralarında kaleme aldığı ve kendisini Gran Sasso'ya yönlendirdiği yönündeki iddialarını "absürt" diyerek yalanlayacaktı.

Mors, taburundaki askerlere karşı duyduğu sorumluluğun bilinci ve ahmak yerine koyulmuş olmanın öfkesiyle Student'e çıkacak, Student de konuyu Göring'e açacaktı. Fakat Meşe Harekâtı sadece askerî değil, siyasi hedefleri de bulunan bir operasyon olduğundan, Paraşüt Gösteri ve Tatbikat Taburu subay ve askerlerinin nazara almadığı birtakım etmenler mevcuttu. Himmler bu operasyona, Abwehr ve Canaris'i Hitler'in gözünden düşürmek ve Abwehr'in yapabileceği ne varsa SS'in de yapabileceğini göstermek için bilhassa önem atfetmişti. Dolayısıyla fiili operasyonun büyük ölçüde SS'in değil, Luftwaffe'nin başarısı olduğunu dile getirmenin SS'in tekerine çomak sokacağı ve iki kuvvet komutanını karşı

karşıya getireceği aşikârdı. Ancak Göring 1943 Eylül'ünde artık bu ağırlığa sahip değildi. Söz konusu, savaşın Luftwaffe'nin göklere hükmettiği ilk yılları olsaydı Reichsmarschall[325] belki bunu yapabilirdi. Fakat o vakit Luftwaffe'nin eski gücünden eser kalmamış; Hamburg, Köln ve Berlin gibi önemli yerleşim ve sanayi kentleri büyük ölçüde tahrip olmuştu. On binlerce ölü ve yüz binlerce yerinden edilmiş kişi de cabasıydı. Kapalı kapılar ardından kendisiyle "Hermann Meyer"[326] olarak alay edilmeye başlanan Göring, Hitler'in gözünden düşmüştü.

Bu gerçeği kabullenmek mecburiyetinde olan Student, sonunda Mors'a, 'Sevgili Mors, Himmler'le sorun istemiyorum," demek durumunda kalacaktı.[327] General, askerlerinin gönlünü yapmak için 28 Eylül'de bir madalya töreni düzenledi. Törende, Pilot Yüzbaşı Heinrich Gerlach ile Pilot Teğmen Elimar Meyer, Nazi Almanyası'nın en büyük askerî ödüllerinden olan Şövalye Haçı'yla taltif edildi. Harekâtın planlanması ve icrasından sorumlu Binbaşı Mors ile Heiner Lohrmann, Hans Neelmeyer ve Gustav Thielmann'dan müteşekkil üç planör pilotu ise Birinci Dereceden (Altın) Alman Haçı'yla[328] ödüllendirildi.[329] Fakat bu, Berlin Sportpalast'ta düzenlenen Erntedankfestes'e[330] şeref misafiri olarak davet edilen SS komandolarının gördüğü özel muamelenin yanında oldukça sönük kalacaktı.

52: Skorzeny, onur konuğu olarak davet edildiği Berliner Sportpalast'ta "Mussolini'nin kurtarıcısı" olarak diğer asker ve sivilleri selamlarken – Berlin, 3. 10. 1943. Himmler'in otoritesi ile Goebbels'in propaganda aygıtı, Skorzeny'yi Nazi rejiminin vücuda getirdiği "bir SS süper-kahramanı" olarak parlatmak adına hiçbir çabadan kaçınmayacaktı.

Söz konusu münakaşa, varlığını savaş sonrasında da sürdürdü. Skorzeny pek çok dile çevrilen ve çokça okunan hatıralarının ilgili kısmında kendini Mussolini'yi kurtarma operasyonun merkezine alırken, yardımcı oyuncular olarak tasvir ettiği paraşütçülere pek az yer verdi. Operasyona iştirak eden paraşütçülerden hayatta kalanlar ise, Skorzeny'yi Nazi rejiminin propaganda aygıtı sayesinde bir paraşütçü operasyonunu kendine mal ederek "peri masalları"[331] uyduran bir sahtekâr olmakla suçladı. Paraşütçülerin iddiaları – daha dengeli ve kibar bir üslupla – Student tarafından da desteklenecekti:

"Bir askerî harekâtın mülkiyeti, planı tertiplemiş ve icrası için askerlere komuta etmiş olan şahsa aittir. Skorzeny'nin planla hiçbir ilişiği yoktu. Harekâtın sevk ve idaresini Mors gerçekleştirdi. Mussolini'nin kurtarılmasından sorumlu olan oydu. Skorzeny büyük

bir zindeliğe, zekâya, cesarete ve bunların yanı sıra kuvvetli bir hayal gücüne sahipti, fakat Mussolini'yi o kurtarmadı. Öte yandan harekâta katılan bütün paraşütçülerden Mors sorumluydu. Operasyon şayet başarısız olsaydı, Skorzeny sorumluluk almamaya dikkat ederdi. Bilakis o zaman Student ve Mors'un isimleri önde olurdu. Gran Sasso'daki paraşütçülere şahsen komuta etmiş olsaydım – ki bu mümkün değildi – 'Skorzeny miti' asla söz konusu olmazdı."[332]

Skorzeny ise 1973 yılında hususla ilgili kendisine yöneltilen bir soruda paraşütçülerin iddialarını şu sözlerle yanıtladı:

"Mors 12 Eylül 1943 Pazar günü, saat 14.00'de neredeydi? Size nerede olduğunu söyleyeyim: Teleferik istasyonunun ayağındaki askerlerleydi. Otele kim girdi? Mussolini'nin odasına kim girdi? Muhafızları kim teslim aldı…? Şükür ki bu kadarını kimse inkâr etmedi!

"Medyanın operasyonun namını benimle özdeşleştirmesi diğerlerini rahatsız etti. Fakat bu hep olur. Her zaman biriyle özdeşleştirilir ve bu sefer – Hitler'in beni görevlendirmiş oluşu gibi temel bir nedenden ötürü – benim sıramdı: Onu ben başlattım, ben kovaladım ve ben bitirdim, yani birkaç elin yardımıyla."[333]

Dünya çapında benimsenen ve birçok kitaba referans olan anlatım ise – belki de böylesi daha destansı olduğu için – Skorzeny'ninki oldu. Tarafsız bir gözle bakılacak olursa, Hitler tarafından Mussolini'yi bulmakla görevlendirilen Skorzeny'ydi. Sahadaki insanî istihbarat faaliyetlerinin çoğunu Skorzeny yürütmüş, harekât planlaması için gereken hava fotoğraflarını Skorzeny çekmişti. Bölgeye inen ilk planörde olmasına yol açan

53: Skorzeny ile birlikte Berliner Sportpalast'taki Hasat Festivali'ne onur konukları olarak katılan SS komandoları. Soldan sağa: Cieslewitz, Manns, Warger, Holzer, Schwerdt ve Menzel. Söz konusu komandolar harekâtın başarıya ulaşması için kendilerince bir mücadele vermiş olsalar da, harekâtı planlayan Paraşüt Binbaşı Mors ve başarıya ulaşmasında belirleyici olan Pilot Yüzbaşı Gerlach gibi isimlerin yokluğunda "Mussolini'nin kurtarıcıları" olarak selamlanmaları, Nazi rejiminin silahlı kuvvetlerin kolları arasındaki kayırmacılığına mühim bir örnek teşkil etmektedir.

Neticede, Skorzeny'nin birtakım acemilik ve sorumsuzlukları haricinde iki taraf da operasyonun – muvaffakiyet için her biri elzem olan – farklı safhalarını başarıyla ifa etmişti. Ancak perde kapanırken paraşütçüler sahne arkasına zorlanmış ve alkışlar Skorzeny ile SS'leri için çınlamıştı. Almanya'nın her cephede ağır darbeler aldığı bu gerileme döneminde "olağanüstü kabiliyetlere" sahip "kahramanlara" ihtiyacı vardı ve bu kahramanların, partinin silahlı kanadı olan SS'e bağlı olması Nazi ileri gelenleri için bir tercih meseleydi. Dolayısıyla Nazi Almanyası içerisindeki güç odaklarının mücadelesinde hem SS'in Abwehr ile olan rekabetinden galip ayrılması[335] hem de Goebbels'in ihtiyaç duyduğu, örnek mahiyetteki "Nazi süper kahramanlarının" tedariki için spot ışıkları Skorzeny'ye çevrilecek ve kendisi de paraşütçülere haklarını teslim etmeyerek uydurma beyanlar vermekte bir beis görmeyecekti.[336]

10

AKIBET

10

AKIBET

OPERASYONUN aktörleri arasındaki ihtilafa rağmen Mussolini'nin kurtarılması, Nazi Almanyası için Stalingrad ve El Alameyn'deki tayin edici yenilgilerin ardından savaşın sonuna dek elde edeceği nadir başarılardan biri oldu. Harekâtın yankıları Müttefik dünyanın en üst makamlarından dahi duyulacak ve Churchill 21 Eylül'de Avam Kamarası'nda yaptığı bir konuşmada şöyle söyleyecekti:

"Mussolini'nin emniyetli bir yerde, sağlam bir koruma altında bulundurulduğuna inanmak için her türlü gerekçemiz mevcuttu ve şüphesiz, kaçmamasını sağlamak Badoglio Hükûmeti'nin oldukça çıkarınaydı. Mussolini'nin kendisinin de Müttefiklere teslim edileceği kanaatinde olduğu rapor edilmişti. Kuşkusuz maksat buydu ve bütünüyle kontrolümüz dışındaki hadiseler vuku bulmasaydı, böyle olurdu. Badoglio Hükûmeti'nin aldığı önlemler, dikkatle düşünülmüş ve Mussolini'yi muhafaza etmeye yönelik en iyi önlemlerdi, fakat bunlar Almanların Mussolini'nin tam da bulunduğu yere icra

ettikleri oldukça kuvvetli paraşüt indirmesine fayda etmedi.

"Almanların Mussolini'nin bulunduğu yer ve alıkonulduğu koşullara oldukça aşina olduklarına şüphe yok, fakat indirilen darbe büyük bir gözüpekliğin ürünüydü ve güçlü bir kuvvetle icra edildi. Bu, modern savaşta bu tür birçok olasılığın şüphesiz mümkün olduğunu göstermektedir.

"Badoglio Hükûmeti tarafında bir rehavet yahut kötü niyet olduğunu düşünmüyorum. Ellerinde bir koz vardı. İtalyan jandarmaları, onu kurtarmaya yönelik herhangi bir girişim karşısında Mussolini'yi vurmak için emir almıştı. Fakat havadan üstlerine çullanan ve şüphesiz Mussolini'nin sağlığı ve güvenliğinden onları sorumlu tutacak kayda değer bir Alman gücü karşısında vazifelerini yerine getirmekte başarısız oldular."[337]

Churchill'in de işaret ettiği gibi, Meşe Harekâtı modern savaşta konvansiyonel değil fakat gayrinizamî yöntemlerle icra edilip, ateş gücündeki ve/veya nicelikteki dezavantajın istihbarat, sürat, baskın etkisi ve aldatmacayla kısmî bir üstünlüğe dönüştürüleceği, siyasi ve/veya askerî kişilikleri kaçırmaya yahut öldürmeye yönelik operasyonların önünü açacaktı. Bu tür operasyonları icra edecek kuvvetler, kimi zaman kendilerinden çok daha büyük birliklerin almaya muvaffak olamayacağı neticeleri elde etmeyi başaracağından, eğitim ve teçhizatlandırılmaları için dünyanın önde gelen silahlı kuvvetleri ilerleyen zamanlarda büyük yatırımlar yaptı. Nazi Almanyası, takriben bir taburluk kuvvetle icra ettiği bir harekât neticesinde hem hâlâ tahayyülü güç operasyonları

başarmaya muvaffak bir rakip olduğunu sergileyerek askerî itibarını tazelemiş hem de kendisine sadık olanları kaderine terk etmeyeceğini gösterip, Mihver İttifakı'nın Avrupa'daki küçük ortaklarına da ihaneti cezasız bırakmayacağına yönelik bir uyarıda bulunmak suretiyle siyasi gücünü tahkim etmişti. Fakat Hitler'in Mussolini'ye yönelik umutlarının ve İtalya'nın Mihver İttifakı'na dönmesine yönelik beklentilerinin gerçekleştirilmesi, operasyonun sonuçları arasında yer almayacaktı.

* * *

Corjova'nın da belirtmiş olduğu gibi, Führer Karargâhı harbin ileri safhasında hiçbir vakit, "Badoglio'nun hapishanesinden henüz kurtarılmış Mussolini'nin gelişini beklediğindeki kadar coşkuya sahne olmamıştı."[338] İtalya'da vuku bulan ve Festung Europa'nın, yani Avrupa Kalesi'nin güney sınırlarını tehdit eden gelişmeler başarıyla kontrol altına alınmıştı. Şimdi geriye bir "Faşist Cumhuriyet" kurulması ile Mussolini'nin bu yeni devletin başına geçerek Mihver İttifakı'nı diriltmesi kalıyordu. "Pavolini, Farinacci ve Mussolini'nin oğlu Vittorio gibi az sayıda Faşist lider Almanya'ya ulaşmış ve bu amaç için hâlihazırda işe koyulmuştu."[339]

54: Kurtarılmasının ardından Rastenburg'a getirilen Mussolini, kendisini havaalanında karşılayan Hitler ile el sıkışıyor – Rastenburg, 14 Eylül 1943. Badoglio'nun elinden kurtarılmış olan Mussolini, ömründen geriye kalan kısa zamanı bu kez yumuşatılmış bir Alman esaretinde geçireceğinden henüz habersizdi.

Diktatör ile devrik diktatörün 14 Eylül'de Rastenburg'da gerçekleşen samimi kavuşmalarını, babasına eşlik eden Vittorio Mussolini şöyle anlatıyor: "Babam gülümseyerek ve Faşist selamı vererek Junkers nakliye uçağından indi. Başında fötr bir şapka, üzerinde ise kendisinin iki misli boyutunda birine aitmiş gibi görünen bir palto vardı. Yüzü soluk, sağlıksız ve tıraşsızdı. Zayıftı ve yorgun olduğu aşikârdı. Gözleri o canlı ifadelerine hâlâ sahipti. Derin bir acıma ve öfke duydum: 45 günlük tecrit, kötü muamele ve korku ne de zor olmalıydı. Ona sarıldım ve o da hafifçe yanağıma vurdu . . . Ardından Führer yanımıza geldi ve ikisi de, oldukça duygulu bir şekilde uzun uzadıya el sıkıştı."[340]

Vittorio'nun tanık olduğu Duce, Mors'un ve daha birçok Alman askerinin Mussolini'nin çökmüşlüğüne

ilişkin izlenimlerini doğrular nitelikteydi. İki diktatör, bunun ardından baş başa görüşmeye geçti. Propaganda ekibine gerekli görüntüler verilmiş ve iş konuşma vakti nihayet gelmişti. Führer derhâl konuya girdi. Tek bir gün dahi boşa geçirilmemeliydi. Mussolini derhâl radyoya çıkmalı, monarşinin lağvedildiğini ve yeni bir Faşist devletin kurulduğunu ilan etmeliydi. Mussolini'nin de, Hitler gibi hem devletin hem de hükûmetin başı olacağı bir anayasanın bir hafta içerisinde hazırlanması gerekiyordu. Ardından hainlerin defterini dürmeli ve kararlılığını göstermek adına işe kendi damadı olan Kont Ciano'dan başlamalıydı.[341]

Fakat Mussolini konuşunca, Hitler onun bir zamanlar taparcasına örnek aldığı o büyük adam olduğuna inanmakta güçlük çekti. Devrik lider, Hitler'in çok sevdiği ve yeri geldiğinde uğruna şehirleri haritalardan sildiği intikam ateşiyle yanıp tutuşmuyordu. Ciano'nun kendisine ihanet ettiği doğruydu, fakat kızının eşi ve torunlarının babası olan adamın canını nasıl alacaktı?[342] İntikam bir yana, mümkünse Rocca delle Caminate'deki kır evine çekilmek ve bu vesileyle İtalya'daki bir iç savaşın önüne geçmek istiyordu.[343]

Çok geçmeden, Hitler karşısında imparatorluk hayalleriyle birlikte çökmüş bir hayaletten başka birisi olmadığını anlamıştı. Heyhat, hayalet yahut değil Mussolini onun planlarına uymak durumundaydı. İtalya'nın Mihver İttifakı'na yeniden katılımının tek yolu buydu. Aksi takdirde, "Kuzey İtalya, Polonya'nın kaderine gıptayla bakmak durumunda kalacaktır. Gizli

silahlarımızı Londra yerine Milan, Cenova ve Torino'da kullanıp kullanmayacağımızın kararı size kalmış…"[344]

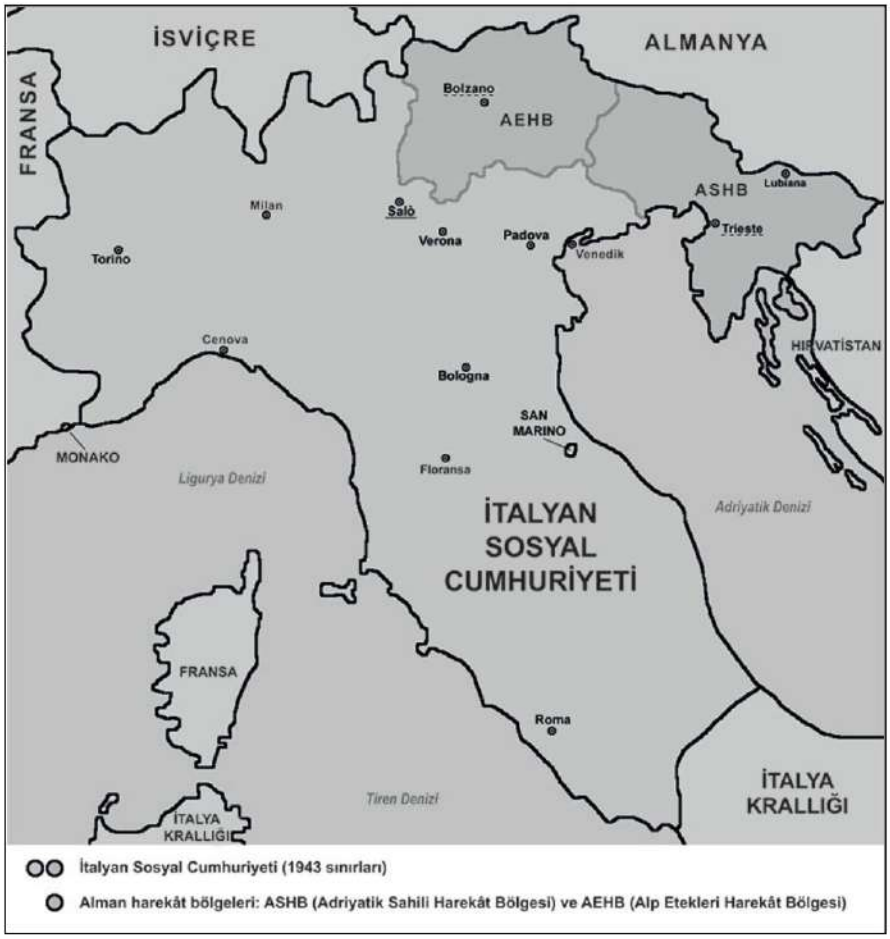

Harita 4: Salò Cumhuriyeti sınırları. Fiilen herhangi bir Alman işgal bölgesinden pek az idarî farkı olan kukla Salò Cumhuriyeti, partizanlar ile işgal kuvvetleri arasındaki mücadelede pek çok sivil katliamına sahne olacaktı.

Hitler'in teklifini reddetmesi gerektiğini söyleyen eşine bunu yapmak zorunda olduğunu, aksi takdirde "Almanların İtalya'yı bütünüyle yakıp yıkacaklarını," belirten Mussolini 23 Eylül'de, yani Badoglio Hükûmeti'nin tesliminden 15, kurtarılmasından ise 11 gün sonra İtalyan Sosyal Cumhuriyeti'ni ilan etti. Ülkenin kâğıt üzerindeki başkenti Roma olacaksa da hükûmet Salò'da bulunacak ve Mussolini yaşantısının sonuna dek bir daha Roma'yı görmeyecekti. Başkent Müttefik hatlarından fazla uzakta olmadığı gibi,

Almanlar Mussolini'yi şehre getirerek başkentteki toplumsal gerginliği daha da artırmak istememişlerdi.

Mussolini, hayatının bu 18 ayını bir devlet başkanından ziyade bir esir gibi geçirdi. İtalya'daki Kıdemli SS ve Polis Lideri Karl Wolff'tan "gardiyanı" olarak söz edecek ve Shirer'in tabiriyle Nazilerin "Lombardiya Valisi" olmaktan ileri gidemeyecekti.[345] Almanlar Mussolini'den umduklarını bulamayacaklarını anladıkları vakit Faşizmin ihyasından ümidi keserek Salò Cumhuriyeti yöneticilerini sadece bölgedeki idarî işleri yürütmekte kullandı. Salò Cumhuriyeti asker temininde de büyük güçlük çekti. ENR[346] toplamda ancak 52.000 kişiyi silahaltına alabildi ve bunların çoğu anti-partizan faaliyetlerinde kullanıldı. İtalyan halkı Mussolini ve Almanlardan öylesine nefret ediyordu ki Alman çalışma kamplarında alıkonanlar dahi tercih sunulduğunda köle işçiliğini Salò Cumhuriyeti bayrağı altında silah tutmaya yeğlemekteydi. Almanlar da İtalyanlara onların kendilerine gösterdiğinden daha büyük bir muhabbet göstermedi. Onların nazarında, "Mussolini'nin bile İtalyanlardan İtalyanlar dışında bir şey çıkaramayacağını söylemiş olan ihtiyar Hindenburg şüphesiz haklı çıkmıştı."[347] Partizan saldırılarının faturasını İtalyan halkına kesen Almanlar, Ardeatine'deki gibi elem verici katliamlarda yüzlerce İtalyan sivili kurşuna dizdi. Ayrıca İtalyan Krallığı'nın hükmü sırasında Almanlardan yakasını kurtarmış olan İtalyan Yahudilerinin binlercesi de Salò Cumhuriyeti sırasında toplanarak Auschwitz'e gönderildi. Hem Ardeatine Katliamı hem de İtalyan Yahudilerinin toplama kamplarında katledilmesi gibi savaş ve insanlık suçlarının

altında imzası olan isim ise Mussolini'nin kurtarılma harekâtı sırasında belirleyici istihbaratı temin eden SD yetkilisi Herbert Kappler olacaktı.[348]

55: İtalyan partizanların SS Polis Alayı "Bozen"e el yapımı patlayıcılarla icra ettikleri bir saldırı sonrasında katledilmek üzere sokaktan rastgele toplanan İtalyan siviller – Palazzo Barberini, Roma, 23 Mart 1944. Saldırıda 28'i SS olmak üzere 30 kişi ölmüş ve Almanlar buna karşılık içlerinde sanatçılar, öğretmenler, esnaflar, Yahudiler ve hatta lise öğrencileri bulunan 335 kişilik sivil bir grubu Ardeatine Mağaraları'nda kurşuna dizmiştir.

Artık çökmüş ve sağlık problemleriyle boğuşan bir ihtiyar olan Mussolini ise bu dönemi kendini dış dünyadan gittikçe tecrit ettiği bir hayal dünyasında geçirdi. Yanlış hesaplarının ağırlığı altında İtalyan topraklarının paramparça, İtalyan halkının ise perişan olduğu gerçeklik, bir zamanların mağrur diktatörü için katlanılamaz bir keder hâline gelmişti. Dostoyevski, Tolstoy, Hemingway, Platon, Kant, Şolohov, Nietzsche, Goethe ve Schopenhauer gibi yazar ve düşünürlerin kitapları arasında saatler boyu dalıp gidiyor, idarî meseleleri bakanlarına havale ederek aradan çekiliyordu. Durum, perdenin kapanmasını beklediği bir "trajedi" hâlini almıştı ve artık bunu hicvetmekten dahi

çekinmiyordu. Öyle ki, biri olur da kararın bakanlara bırakılamayacak kadar önemli olduğunu söyleyerek kendisinden yanıt almakta ısrarcı olursa, karar gerçekten bu kadar önemliyse onu ancak Almanların alabileceğini ifade ediyordu: "Neticede kendisi sadece Gargnano valisiydi…"[349]

Bu "trajedi" fazla uzun sürmedi. Mussolini, savaşın bitmesine birkaç gün kala tebdil-i kıyafet İsviçre'ye kaçmaya çalışırken İtalyan partizanları tarafından durdurularak, Giulino di Mezzegra'daki bir villanın taş duvarlarına karşı metresi Clara Petacci ile kurşuna dizildi. İkilinin cesetleri, kaderin bir cilvesi olarak Mussolini'nin 1 Kasım 1936'da Mihver İttifakı'nı ilan ettiği Milano'ya getirilecek ve buradaki bir akaryakıt istasyonunun çatısına baş aşağı asılarak günler boyu teşhir edilecekti…

25 Temmuz 1943. İtalya'dan gelen beklenmedik haberler Führer Karargâhı'na âdeta birer bomba gibi düşer. Mussolini, Kral Vittorio Emanuele'nin villasında sırra kadem basmış ve İtalya'yı 21 yıldır demir bir yumrukla yöneten Faşist Parti bir gece içerisinde dağılmıştır. Yeni hükûmetin başı olan Mareşal Badoglio, her ne kadar İtalya'nın Almanya ile birlikte harbe devam edeceğini açıklamışsa da, Hitler bunun zaman kazanmak için söylenen bir yalan olduğundan ve İtalyanların ilk fırsatta Müttefiklere teslim olacağından emindir.

Almanlar bir yandan Roma'yı işgal ve İtalya'da Faşizmi ihya etmeye hazırlanırken, Hitler, Mussolini'nin derhâl bulunması ve kurtarılması için bizzat emir verir. Mussolini'nin varlığı, İtalya'da Faşizmin yeniden tesisi ve yaklaşan Müttefik istilasının ışığında bölgede istikrarın sağlanabilmesi için elzemdir. Aksi, Alman şehirlerinin Müttefik stratejik bombardımanlarıyla haritadan silindiği ve Kursk mağlubiyetiyle doğuda inisiyatifin Kızıl Ordu'ya geçtiği bu kritik süreçte, Akdeniz cephesinin topyekûn çöküşüne vesile ola bileceği gibi, Almanya'daki rejim karşıtlarını da benzer bir girişim adına yüreklendirecektir. Hitler'in, birincil önceliği hâline getireceği "Meşe Harekâtı" için bizzat görevlendireceği kişiler ise, seçkin Hava İndirme Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Kurt Student ile yeni kurulmuş SS Özel Kuvvetleri olan Friedenthal Taburu Komutanı Yüzbaşı Otto Skorzeny'dir.

Hitler'in Generalleri Konuşuyor, Kardeşler Takımı ve benzer birçok eseri Türkçeye başarıyla kazandıran Selçuk Uygur, İkinci Dünya Savaşı ve 20. yüzyılın en ünlü özel operasyonlarından birini bu kez kendi kaleminden anlatıyor. Uygur'un bu çalışması, savaşın seyrini etkileyen Meşe Harekâtı ile perde arkasında askerî, siyasî ve toplumsal gelişmeleri hem Alman hem de İtalyan nazarından ele almakla kalmıyor; istihbarat, planlama ve icra süreçlerini titizlikle inceleyerek operasyona dair yanlış bilinen birçok gerçeği de su yüzüne çıkarıyor. Uygur, akıcı dili ve sürükleyici üslubuyla, operasyonu ve operasyona sahne olan tarihsel bağlamı bir tarihi roman yahut film sürükleyiciliğiyle aktarıyor.

Kronik
kronikkitap.com kronikkitap
ISBN: 978-605-7635-69-3
9 786057 635693